

Yıllık Edebiyat Dergisi

Sayı:1

19 Mayıs 2022

GÖNÜL MERCEĞİ

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

**KEPEZ ÇOK PROGRAMLI
ANADOLU LİSESİ**

GÖNÜL MERCEĞİ

Gönül Merceği

Kürecikte Doğan Deruni Kalp Ezgisi

Yıllık Edebiyat Dergisi

2022 Sayı: 1 19 Mayıs

Yayıncı Kuruluş ve Sahibi

Kepez Çok Programlı Anadolu Lisesi Adına Sahibi

Dr. Erdem SEVİMLİ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Dr. Erdem SEVİMLİ

Genel Yayın Yönetmeni

Süleyman KARAKÖSE

Baş Editör

Ömer KOCAKAYA

Yardımcı Editör

İsa DEMİRKAYA

Yayın Kurulu

Dr. Erdem SEVİMLİ/ İnci NACAR /

Aysun YILMAZ

Yazı İşleri

Dr. Erdem SEVİMLİ

Tasarım İnci NACAR

bessey1948@outlook.com

Adres

Kepez Mah. Şerolar Kepez Küme evleri No:26 Malatya/Akçadağ

İletişim

<https://akcadagkepezpal.meb.k12.tr>

Basım Yeri

ONLINE DERGİ

ISSN

2822-4447

Yayın Türü: Ulusal Süreli Yayın

Ticari amaçlı yayın değildir. Her hakkı mahfuzdur. Bu yayının hiçbir bölümü yayıncının ve Kepez Çok Programlı Anadolu Lisesi Müdürlüğü'nün izni alınmadan kopya edilemez. Dipnot vermeden alıntı yapılamaz. Elektronik, mekanik, fotokopi vb. yollarla kopya edilemez ve yayımlanamaz.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

GÖNÜL MERCEĞİNİN İHTİVA ETTİKLERİ/İÇİNDEKİLER

Gönül Merceğinden Dökülen İlk Söz	6
Gönül Merceğinden Bir Tarihçe: Okulumuz	9
Şiir: Dost Olduğum Doğa	12
Hikâye Vadisi: Gösterişin Serüveni	14
Şiir: Masum Yüreğimdeki Güneş	16
Yayın Değerlendirme/Eser Kritiği	18
Yayın Değerlendirme/Eser Kritiği	20
Mektup: Âlemlerin sevgilisi, yüce Efendimiz	24
Sohbet: Yalnızlık	26
Deneme: Bir Sorumluluk Timsali: Ahde Vefa	28
Şiir: İçimde Yeşeren Sevgi	30
Kürecik'ten Efsane: Pepuk Kuşu Efsanesi	32
Kürecik'ten Anonim Ürünler (Bilmece-Maniler-Atasözleri)	34
Şiir: Mısralarda Dirilen Umut	39
Şiir: Tomurcuğun Kardeşliğinde Bahar	41
Tiyatronun Gücü	43
Tiyatro: Nalınlar Uçarken	48
“Vatanımdan Neşideler” Konulu Şiir Dinletimiz	57
Bir Uğur Seçkisi: Uğurca Şiirler	61
Makale: Lale Devri Şairi Nedîm'in Sanatında İki Boyut	64
Makale: Bir Aşk Deryası Derviş Yunus	70
Şiir: Bir Sevgi Sarmaşığı	74
Hikâye: Bir Nefes Yalnızlık, Bir Parça Hayat	75
Okuldan Haberler: Bir Basın Seçkisi	77
Saza Hayat Veren Öğrenci Nağmeleri	78
Araştırma: Akçadağ'da Halı ve Kilim Dokumacılığı	79
Bir Sportif Başarı Öyküsü: Hatice Akbaş	95
Gönül Merceğindeki Son Söz	97
Kitap Merceği-Kitap Tavsiyeleri	98

GÖNÜL MERCEĞİ

“Cihanda Türk edebiyatı bayrağını kaldırmak suretiyle Türkleri tek bir millet haline soktum.”

ALİ ŞİR NEVAİ

“Her zorluğun sonunda doğan bir ışık vardır. Eğer elleriniz diken yaralarıyla kan revan içinde kaldıysa güle dokunmanıza çok az kalmış demektir”

MEVLANA

“Düşünmeden öğrenmek vakit kaybetmektir”

KONFİÇYÜS

“Tablolar öğretilerle (doktrinlerle) yapılamaz.”

CLAUDE MONET

“Öğrenmek zekânın, yapmak ahlâkın işidir ”

NURETTİN TOPÇU

“Türk dilini öğreniniz, onların uzun süre saltanatları olacaktır”

KAŞGARLI MAHMUT

“Okumak için uzaklara gitmekten çok, uzaklara gitmek için okumaktaydım”

AMİN MAALOF

“Hayat merdivenlerini çıkarken, insanlara iyi davranalım çünkü inerken gene aynı insanlara rastlayacağız.”

CENAP ŞAHABETTİN

“Müspet bilimlerin temellerine dayanan, güzel sanatları seven, fikir terbiyesinde olduğu kadar beden terbiyesinde de kabiliyeti artmış ve yükselmiş olan erdemli, kudretli bir nesil yetiştirmek ana siyasetimizin açık dileğidir”.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

“Sahip olunması zorunlu tek şey var: Ya yaradılıştan ince bir ruhtur bu, ya da bilim ve sanatlar tarafından inceltilmiş bir ruh”...

FRIEDRICH NIETZSCHE

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Ey Türk Gençliği!

Bizinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinedir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve Cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsalt bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir gallibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr ü zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

Mustafa Kemal Atatürk
20 Ekim 1927

GÖNÜL MERCEĞİ

Gönül Merceğinden Dökülen İlk Söz

Sözün ve ifade etmenin gücü her devirde geçerliliğini korumuş, günümüzde ise neredeyse tek geçer akçe hâline gelmiştir. Bu bağlamda sözü yazıya dökerek daha etkili ve kalıcı hâle getirmek için, yaklaşık bir yıl kadar öncesinde Okulumuzda bir grup edebiyat heveslisi arkadaşın müşterek fikirleri çerçevesinde ulusal çapta kapsamlı bir Okul dergisi çıkarma kararı verildi. Uzun soluklu bir çalışma ile düşünüldü, tartışıldı, fikirlerin jimnastiğinde ve beyin fırtınalarının arasında en temel türler çerçevesinde Okul çalışmalarını söze dökmek için kollar sıvandı. Sonra bu sözleri içine toplayan dergimizin bir adının olması gerektiği düşüncesi ağırlık kazandı. Mademki bu topraklar nice sözü gönülden, deruni bir ezgi şeklinde dökmüş ve ozanların, büyüklerin dilinden bize ulaştırmışsa derginin adı da bu doğrultuda olmalıydı. Her biri titiz bir çalışma ve çabanın ürünü olan yazıların bir mercecek titizliği ile gözden geçirilmesi ve bu işe gönülden girilmesi fikri ile dergimize **“GÖNÜL MERCEĞİ”** adı uygun görüldü. Elbette bu mercekten dökülen sözlerin kalbi uyandıran ve duygulandıran yönleri olduğu için ismin uzantısı olarak ise **“Kürecik’ten Doğan Derunî Kalp Ezgisi”** söylemi uygun görüldü. Böylece derinden, kalpten yani eski tabirle “derunî” yönlerimizden dökülen sözlerle bu saygın çalışma meydana çıkmış oldu.

Bu dergide her biri “Gönül Merceği” mizden dökülen birçok türle ve bu türlerin ifade ettiği duygu yoğunluğunu içeren yazılarla karşılaşacaksınız. Hikâyeden, şiire, sohbet ve denemeden, makaleye kadar geniş perspektifte oluşturduğumuz bu yazıların hepsi, Kürecik Çok Programlı Anadolu Lisesi öğrencilerinin derunî, yani kalbinden doğan duyguların ve küçük dimağlarına sığdırdıkları değerli fikirlerin eseridir. Bir halıya nakşeder gibi gönül dünyasına sözle kazınmış, imbikten damıtılarak kayısı suyu misali kokusuyla herkes nasıplensin diye gül bahçemizin, gönül bostanımızın fideleri misali siz okuyucuların beğenisine sunulmuştur. Bu nakışı gözlerinizle, bu kokuyu dimağınızla, fideleri ise gönül okşayan kalbinizin güzellikleriyle tartıp, düşünce ve sorgulama terazisine koyacağınızın ayırında ve inancındayız. Bu inançla, Kürecik’ten doğan her biri bir kalbin derunî dünyasında gömülü olan bu güzel yazıları, dikkatlerinize sunmanın haklı gururunu yaşıyorum.

Dergimizde çok sayıda şiir, hikâyeler, bir makale, iki kitap değerlendirme ve eser kritiği, Akçadağ halıları ile ilgili bir inceleme ile Okulumuzun sanatsal ve sosyal etkinlik ve faaliyetlerini içeren inceleme yazıları bulunmaktadır. Ayrıca Kürecik ile ilgili efsane, bilmece, kısa masalımsı hikâyeler ile atasözlerini içeren bir kültür demetini de dergimize almış bulunmaktayız. Bu kültür demetini tarafımıza ulaştıran Akçadağ Anadolu Lisesi Edebiyat Öğretmeni İsa DEMİRKAYA’ya çok teşekkür ediyoruz. Yine Akçadağ İmam Hatip Lisesi Tarih Öğretmeni araştırmacı yazar Süleyman DEMİR’e Akçadağ/Kürecik halıları ile ilgili araştırmasını bizimle paylaştığı ve bir kitabının tanıtım yazısını yazdığı için teşekkür ediyoruz. Ören Çok Programlı Anadolu Lisesi Edebiyat Öğretmeni Nilay YANARDAĞ’a ise bin bir emekle yetiştirdiği öğrencilerinin çalışmalarından iki adet hikâye demeti sunduğu için minnettarlığımızı belirtiyoruz. Derginin her aşamasında akademik bilgisi, detaylı tespit, analiz ve incelemeleri ile her şiiri ve diğer türlerdeki yazıları sedefteki inci misali gün yüzüne çıkartmada Okul Müdürümüz Dr. Erdem SEVİMLİ’nin katkıları bulunmaktadır.

Okulumuzun şiir dinletisi, tiyatro gibi kültürel seçkilerini de içeren ve okulumuzdan haberler ile Akçadağ’dan sportif başarı öykülerini de ihtiva eden dergimiz, sadece Okulumuzun değil, bir nebze de olsa Akçadağ İlçemizin değerlerine de ışık tutmaktadır. Biz, her balığın denizin içerisinde olduğu hâlde denizden haberdar olmayacağının bilinciyle **GÖNÜL** denizimizden **Derunî** bir **MERCEK**’le inceleyip gün ışığına çıkarttığımız **Kalp Ezgileri**’mizi bir sazın tezenesinden döker misali aydınlığa çıkartmış bulunmaktayız. Erenlerin himmeti, Yunus’un Taptuk’a yürüdüğü dürüstlüğü, Mevlana’nın engin aşk ve sevgisi ile Hacı Bektaş-ı Veli’nin Horasan’dan getirdiği ilim meşalesinin aydınlığı ile sizleri selamlıyorum. Gönlünüzden ilmin fazilet ve feyzi eksik olmasın diyor, iyi okumalar diliyorum. Yeni çalışmalarda daha iyiye, güzele ve daha aydınlık bir geleceğe yürüyeceğimiz inancını kalbimin

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

derinliklerinde muhafaza ediyorum. Okuyan, sorgulayan ve geleceğini ülkemizin parlak mazisinden getirdiği güçle ilerletip olgunlaştıran nesiller olmayı ve bu bilinçle hareket etmeyi arzuluyor ve çabalıyorsunuz. Sizleri 14. yüzyıl Divan şiirimizin ilim denizi ve çilekeş şairi Nesîmî'nin aşağıdaki sevgi dolu gazeliyle selamlıyorum. Gönlünüzden sevgiyi eksik etmemenizi ve **DERUNÎ** bir **MERCEK**'le onu sürekli inceleyip diri tutmanızı, tüm insanlığa bu diriliğinden pay ayırmanızı ve hoşgörü iklimini yaşantınıza mihver edinmenizi diliyorum. Selam ve dua ile.

Nîgârım dilberim yârim nedîmim mûnisim cânım

Refikim hem-demim ömrüm revânım derde dermânım

Şehim mâhum dil-âramım hayâtım dirliğim rûhum

Penâhim maksadım meylim medârım fikretim cânım

Kamer-çehrem perî-rûyum zarîfim şuhûm ü şengim

Semen-bâyum gül-endâmım zehî serv-i gülistânım

Zarîfim nâzikim hûbum habîbim turfa mahbûbum

Hicâz'ım Kâbe vü Tûr'um behîstim hûr u Rıdvân'ım

Çerâğım şem'im ü nûrum ziyâım yıldızım şemsim

Hezârım bülbülüm verdim Nesîmî-i hoş-elhânım

Sevgilim, dilberim, yârim, alışığım, canım; yoldaşım,

Ayrılmazım, ömrüm, ruhum, derde dermanım

Padişahım, ayım, gönül rahatım, hayatım, dirliğim, ruhum;

Sığınağım, amacım, sevgim, nedenim, düşüncem, canım

Ay yüzlüm, perî suratlım, ince davranışlım, nazlım, neşelim;

Yasemin kokulum, ne de güzel güllük selvim, gül endamlım

İncem, güzel tavırlım, sevdalım, dostum, eşsiz sevilenim;

Hicaz'ım, Kâbe'm, Tur'um, cennetim, hurim, Rıdvân'ım

Kandilim, mumum, nurum, ışığım, yıldızım, güneşim;

Bülbülüm, gülüm hoş sesli Nesîmî'm benim.

Dr. Erdem SEVİMLİ

Okul Müdürü

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Gönül Merceğinden Bir Tarihçe: Okulumuz

Kepez Çok Programlı Anadolu Lisesi, Kürecik yöresinin merkez köyü olan Kepez'dedir. Okulun adı, bulunduğu yerden dolayı, Malatya ve Akçadağ'da Kepez'den daha çok Kürecik olarak bilinmektedir. Kürecik, Malatya'nın batısında, Akçadağ ilçesine bağlı, yaklaşık 30 köyden oluşan bir yöre/bucaktır. Kürecik, sadece coğrafi bir yer ismi olarak değil, yörenin inanç – kültürünü de içeren bir anlam çağrışımına sahiptir. Yöre, karasal iklimin etkisi altındadır. Bu yönü ile ilçe ve il merkezinden çok farklıdır. Kürecik yöresinin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Köylerden büyük oranda büyükşehirlere ve yurt dışına göç olmuştur. Bu nedenle Kürecik ve çevresindeki tek ekonomik kaynak, kayısı bahçelerinden elde edilen gelirdir. Bölgede çok miktarda alıç ağacı da mevcuttur fakat ekonomik anlamda herhangi bir değeri yoktur. Kürecik'te sosyal hayat, kayısı bahçelerinin günlük yaşamdaki etkisi üzerine şekillenmektedir. Merkez köyü Kepez, Kürecik köylerinin toplandığı, bir konuma sahiptir. Şimdi sadece iki okul bulunsa da geçmişinde hemen bütün köylerinde ilkokul bulunan Kürecik, eğitim öğretimin önemsendiği bir yapıya sahiptir.

1968 yılında ortaokul olarak eğitim öğretime başlayan okul, Kürecik yöresinin merkez köyü olan Kepez'dedir. Kurulduğu yer, okulun adı olarak da kabul edilmiştir: Kepez Ortaokulu. "Kepez" sözlükte "dağların oyuk, kuytu yerleri" (TDK Sözlük) anlamına gelir. O yıllarda ilçelerde bile ortaokullar sayılı iken Kürecik gibi dağlık bir yörede ortaokul açılması, bölgenin eğitime verdiği önemi gösterir. Arz –talep bağlamında değerlendirildiğinde; o yıllarda devletin yöreye ortaokul açması, Kürecik'te ortaokul açılmasını gerektirecek bir nüfus ve – nüfus olmasa bile – talep olduğunu gösterir.

Okul açıldıktan 1974 yılına kadar toprak damlı, kerpiç duvarlı köy evlerinde eğitim verir. Bugün de kullanılan binasına taşınana kadar ortaokul olarak devam eder. Yeni binasına taşınmasıyla beraber Küreciklilerin lise talebi de başlar. O zamanın Ortaokul Müdürü Veli ARAYICI:"Çoğu İlçede bile yokken Kürecik'te lise açılmasına izin vermezler." diyerek müdürü olduğu ortaokulunun lise olabileceğine pek ihtimal vermez. Fakat Kürecik muhtarlarının ve ileri gelenlerinin ortak girişimi ile zamanının Valiliği, Milli Eğitim Müdürlüğü ve yardımcı olabilecek bütün bürokratik kişilerle görüşülür. Dönemin Malatya Milletvekillerinden Mustafa ŞENTÜRK'ün gayretleriyle Bakanlıktan lise açılmasına dair onay alınır. Kürecikliler bir heyetle, yine Malatya Milletvekili Mustafa ŞENTÜRK'ün aracılığı ile Ankara'ya, Milli Eğitim Bakanı Nahit MENTEŞE'yle görüşmeye giderler. Bakanla bizzat görüşen Kürecik Heyeti "Köylerinde ortaokulu bitiren öğrencilerin lise olmadığından okumaya devam edemedikleri; ancak çok az ailenin, okumak isteyen çocukları için Malatya, Adana, Gaziantep, Kayseri gibi şehirlere göç ettiklerini, özellikle okumak isteyen kız çocuklarının bu anlamda mağdur oldukları" gerekçelerini söyleyerek, Milletvekili Mustafa ŞENTÜRK'ün de gayretleriyle bakanı ikna ederler. Heyet, okulun açılmasına dair kesin emirle Kürecik'e dönerler. En sonunda Kepez Ortaokulu, Kepez Lisesi olarak açılır(1978).

GÖNÜL MERCEĞİ

Kaynağını Kürecik köylerindeki ilkokullardan gelen öğrencilerin oluşturduğu Kepez Ortaokulu, 1978'e kadar ortaokul olarak eğitim verir. 1978'den itibaren liseye dönüşen okul, 1999 yılına kadar ortaokul – lise birlikte olarak eğitime devam eder. 1999'dan sonra sadece lise olarak kalan okul günümüze kadar yüzlerce öğrenci mezun etmiştir.

Dağ ve vadilerden oluşan zorlu ve geniş bir coğrafyaya sahip Kürecik yaklaşık 30 köyden oluşmaktadır. Öğrencilerin köylerinden okula gelmeleri hep zorlu olmuştur. Ulaşım araçlarının pek bulunmadığı zamanlarda okula geliş – gidişler köyün okula uzaklığına göre yaya veya özel servislerle sağlanmıştır. Son yıllarda ise okula ulaşım, devletin finanse ettiği taşımali servislerle yapılmaktadır. Okulumuz öğrencilerinin bütününe yakını taşımali eğitimle okula gelip gitmektedir.

Okulumuz 2013-2014 Eğitim Öğretim yılı itibari ile “Çok Programlı Lise”ye dönüştürülmüş ve Muhasebe ve Finansman bölümü açılmıştır. 2014 – 2015 eğitim öğretim yılında “Çok Programlı Anadolu Lisesi” olarak değişmiştir. Kurumumuz, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak eğitim ve öğretim hizmetlerini sürdürmektedir. 2015 – 2016 eğitim öğretim yılı itibariyle okulumuzda uygulanan okul/program türleri şunlardır:

9 – 10. sınıflar: Anadolu Lisesi

11 – 12. sınıflar: Genel lise

Öğrenci mevcudunun yetersizliğinden dolayı okulumuzda “Anadolu Meslek Lisesi” programı uygulanmamaktadır.

Ortaokul olarak 9, ortaokul – lise birlikte 19, lise olarak 15; toplamda 43 dönem mezun vermiştir[2022 yılı itibariyle]. Okulumuzdan 43 dönemde 1700 öğrenci mezun olmuştur.

Tarih	Okulun İsmi		Okul Kademesi
1968	Kepez Ortaokulu	Ortaokul	Ortaokul
1978	Kepez Lisesi	Ortaokul – lise birlikte	Lise
1999	Kepez Lisesi	Sadece lise	
2013	Kepez Çok Programlı Lisesi		
2014	Kepez Çok Programlı Anadolu Lisesi		

Binamız iki katlı 8 derslik, kütüphane, müzik sınıfı, bilişim ve teknoloji sınıfı, yemekhane olarak kullanılan sınıf, öğretmenler odası, müdür ve müdür yardımcısı odaları, arşiv ve etkinlik sınıfı şeklinde iken 2021 yılında Elazığ Sivrice 'de yaşanan deprem sonrası hakkında yıkım kararı alınmıştır. Bu nedenle eğitim-öğretime Mehmet Çelik İlkokulu'nda devam etmektedir. Yöre sakinlerinin girişimi ile 4 derslikli yeni bina yapımına karar verilmiş olup, şu sıralar inşaatına başlanmış olup, yakında okul binamız tekrar yapılacaktır. Katkıda

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

bulunan başta önceki İl Mili Eğitim Müdürümüz Battal KANBAY'a ve devlet büyüklerimize teşekkür ediyoruz.

GÖNÜL MERCEĞİ

KALP EZGİSİ SEÇKİLERİ 1

Dost Olduğum Doğa

Bir ığlık yükseldi,

Açıldı kollar,

Haykırış bir müjde misali yayıldı,

Ses tellerim titredi.

Ama çıkmadı boğazımdan belirsiz sıfatlar,

Ben isimleri seviyorum,

Basit varlıkları,

Açık alını ile parlayan güneşleri,

Işıklı akşamları istiyorum.

Islanmış; benim bozkırlarım,

Yeşermiş; kayısı ekilmiş tarlalarım,

Işkın vermiş Akçadağ armutları,

Bir ay halesi gibi kuşatmış beni çepeçevre,

Sarmış, kucaklamış, sevmiş doğa.

Bir dalga gibi kıyıya vurmuyor artık belirsiz isimler,

Çünkü geminin dümeninde ben varım.

Çekilin diyorum önümdeki azgın sulara,

Kadırgam yüklerimi alıp uzaklara götürüyor,

Uzaklaşıyorum,

Güneşlerim yaklaşıyor usulca bana.

Bozkır değil artık buralar,

Kuruyan dudaklarım yok,

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Bilmediğim yeller esmiyor Kürecik dağlarında,
İlkokul çocukları uçurtma uçuruyor,
Öğretmenleri sarmalıyor onları,
Artık Mecnun dönmecek kuru çöle,
Şemsiyesiz çocuk gören yağmur,
Gökten yağmayacak,
Islanmış;
Benim topraklarım,
Güzel yurdum,
Türkiye'm yeşermiş;
Kayısı ekilmiş tarlalarım,
Boy vermiş umutlarım,
Çepeçevre kuşatmış beni doğa.

Doğa beni sevmiş,
Sarmış, kucaklamış,
Bir yavruyu anne,
Bir öğrenciyi ise öğretmen sevgisiyle,
Seviyorum hayatı,
Güneşlerim o kadar yakın ki bana,
Dost olmuşuz onunla.

10/A-ENES POLAT

HİKÂYE VADİSİNDEN SEÇKİLER 1

Gösterişin Serüveni

Cılız ışığın altına gelip uzun bir süre soluklandı, soluklandı çünkü uzunca bir vakit soluksuz kalmıştı. Dünyanın hali üzerine çökmüştü. Bu sefillik altında ezilip kalmıştı. Cılız ışığına, düşen karanlığa karşı başını kaldırıp baktı, kirpikleri kırılmış Yüzünde acı birikmiş olan arkadaşını izledi bir süre. Bir süre beraberce ortak oldukları karanlığı seyrettiler, sokaklara sıra sıra dizilmiş olan uzunca sokak lambalarına baktılar, tabanında bir parça bile toprağın fişkırmasına izin vermeyen sert taşlı zemini izlediler, lambaları yanan, ince gölgelerin uçuştuğu evleri izlediler, bacaları keder tüten çatıları, ince güvercin seslerini, kırmızı-siyah şehri izlediler bir süre, hüznün sessizliğe yaslandığı sokakta cılız bir ışığın altında, yaşlı bir bedene sahip olma arzusuyla titreşen küçük bir çocuğu izlediler.

Cılız ışığın altında karanlığa ıslık çalan ilk kişi Dünya oldu. Dünya bunca kargaşanın sebebini arıyordu, evlerin hissiz ışığı, sokağın sessizliği, şehirlerin kargaşasının sebebini arıyordu.

Neydi bu bitmez tükenmez savaşın nedeni? İnsanların aynılığının sebebi ne idi? Dünya bunları sordu karşısındaki arkadaşına.

"Bunca karmaşa neden?"

Arkadaşı olan, Issız cevapladı.

"Onların bir yarışı var çünkü."

Dünya şaşırıp kalmıştı, yarış kavramı ona garip gelmişti.

"Neyin yarışı?"

Issız, Dünya'ya nazaran bu kargaşaya biraz daha uzun zamandır tahammül ettiğiinden ona acıyan bir bakışla cevap verdi.

"Aynılık yarışı, ilklilik yarışı, enlik yarışı"

Dünya şaşırıp kaldı. Issız onun bu şaşırmasına karşın, bu karmaşayı açıklamaya karar verdi ve bu karmaşanın uzun tarihini cılız bir ışığın altında, köşeleri altından yapılmış, ortası gümüşten, ayakları zümrülden olan bir masada anlatmaya karar verdi.

"İnsanlar büyüyor fakat sadece hırsları büyüyor, ruhları sıkışıp kalıyor.

Buraya ilk düştüklerinde sadece sevgi ile doldurulmuş insan, büyüyor.

Köşe başında nefret ile tanışıyor.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Sokak arasında ahlak ile karşılaşıyor ama görmüyor onu ezip geçiyor bir cılız ışık altında karanlığa teslim ediyor ahlakı.

İlerliyor bir süre yalanla tanışıyor şehrin ortasında, el ele verip gidiyorlar.

Yıllardır dalları göğe uzanmış olan ağacın altında hırs ile tanışıyor, hırsla birlikte ağaca tırmanıp göğe yükselirken samimiyet ile tanışıyor ama hırs onun aklını çelip samimiyeti dallardan aşağı atmasını söyleyince, samimiyeti ensesinden kavrayıp fırlatıyor en aşağı, böylece artık samimiyetsiz kalıyor.

Dalları tırmanıyor tırmanıyor ve kıskançlık ile tanışıyor, kıskançlık elini tutuyor ve diyor ki:

'Vazgeç tüm duygulardan'.

Hırsı, kini...

Hepsini aşağı atıyor ve kıskançlık ile yukarı tırmanıyor.

Bir süre sonra kıskançlık elini tutup durduruyor onu, artık ben daha yukarı çıkamam, seni ancak buraya kadar getirebilirim diyor. Ve artık yalnız başına tırmanıyor yukarı.

En tepeye çıktığında gösteriş, anlı şanlı haliyle onu karşılıyor ellerinden tutuyor ve onu gökyüzünün en yüksek yerine çıkarıyor, aştığı sokağı, döndüğü köşeyi hepsini görüyor, tüm insanlık aşağı da herkes ayağının dibinde, yüzündeki emanet gülümseme ile aşağı bakıyor, içi artık inanılmaz bir mutluluk ile dolu, çünkü en yukarıda, tüm insanlar aşağıdan onu izliyor, o artık en iyisi, en yukarısı fakat birden hayatının en acı çığılığını duyuyor, kendi çığılığını, çünkü gösteriş onu en tepeden aşağı attı, bu bir düşüşün çığılığı.

Ama artık eski sokağına bile düşemedi, gösterişin tekmesi o kadar sertti ki önceden olduğu yerden daha aşağı düştü, birden bir kahkaha duyuyor göklerden, Gösteriş sesleniyor,

“yabancı ben yanımda birini istemem”,

Gösteriş hep tektir, kim gelmeye kalkışırsa yanıma ya düşmeyi göze almıştır ya da düşeceğini unutmuştur demektir.

MERYEM CANBAY 12/A

GÖNÜL MERCEĞİ

KALP EZGİSİ SEÇKİLERİ 2

Masum Yüreğimdeki Güneş

Binlerce yüreğin sesleri,
Binlerce hisler,
Dirilmek mi ister yüreğim!
Yoksa kendini bulmak mı;
Acı, umutla harmanlanıp
Duvarlarıma işlenmiş,
Kuru bedenim gözyaşlarımla sulanmışken dirilmiş,
Bir anne kalbi kucaklamış beni,
Bir tuğ gibi yücelmiş
Oluk oluk akmış yüreğime,
Yumak yumak derilmiş,
Demet demet toplamışım gülleri.

Öyle bir yerdeyim ki
Mağrur duruyorum,
Çelikleşmiş bedenim.
Yetmiş iki milletin bağrında
Kabaran duygularım,
Temiz umutları ve geleceği görüyor,
Yurdumun temiz atmosferinde
Kaynaşıyorum dostça herkesle,
Karanlığım aydınlığa dönüyor,

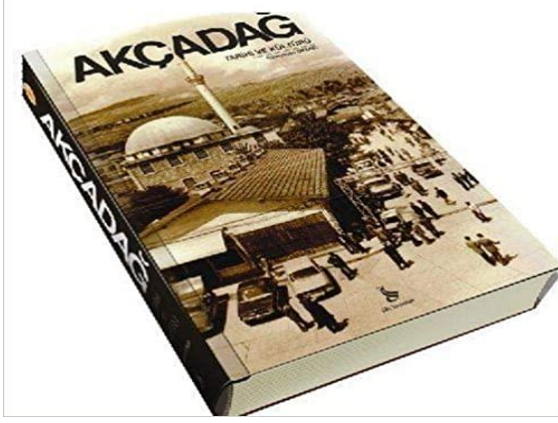
Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Nice güzelliğleri dirilttim,
Diriliş arzusu yüreğimde açan çiçekleri suladı,
Nice güneşlere eşik oldum,
Güneşlerin başı gökte dik duruyor,
Başım yücelirken ufuklarda
Isınıyor kalbim,
Sönmeyecek ışığı parlıyor geleceğimde
Çocuk yüreğimle güneşe yönelmişim,
Elini aç,
Sana doğru yöneliyor gökyüzüm
Kuşat kabaaran kalbimi,
İçimi ısıtan güneş,
Seviyorum seni.

9/A-İREM DENİZ DEMİR

YAYIN DEĞERLENDİRME/ESER KRİTİĞİ 1

DEMİR, Süleyman (2016). Akçadağ Tarihi ve Kültürü. Ankara: DH Basın Yayın.

Kitabın konusunu Akçadağ tarihi, Akçadağ kültürü ve bazı köylerin tarihçelerini oluşturmaktadır. Akçadağ hakkında bu güne kadar yazılmış en kapsamlı kitaptır.

Kitap, Akçadağ tarihini en eski dönemlerinden günümüze kadar belgelere dayalı olarak incelemektedir. Özellikle 1700'lerden günümüze kadar geçen olaylar

ayrıntılı olarak çalışılmıştır. Bu bilgiler Osmanlı Devleti belgeleri yanında Batılı seyyahların ve oryantalistlerin verdiği bilgileri de içermektedir.

Tarihi olaylar içerisinde yakın tarihimizde meydana gelen ve hâlâ insanlarımızın hafızalarında bölük-pörçük bilgilerle günümüze kadar ulaşabilmiş, Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferine giderken bölgeden geçişi, Akçadağ insanının Rişvan Aşireti mensuplarıyla çatışmaları, bu bölgedeki asayişsizlik olayları, köyler arası yerleşme(iskân) sorunları ve çatışmaları, Dumuklu olayı, Kasımoğlu Mehmet Ali olayları belgelere dayalı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Akçadağ ve civarının yakın tarihi ayrıntılı olarak açıklanırken Akçadağ'ın tarihi alanları ve tarihi değerleri tespit edilmeye çalışılarak, Akçadağ coğrafyası, iklimi, geçim kaynakları gibi konularda da bilgiler bulunmaktadır.

Akçadağ kitabında, köylerden özellik gösteren veya kuruluş hikayeleri ilginç olan köylerin kısa tarihçelerine yer verilmiştir. Akçadağ tarihinde önemli bir yeri olan Kürecik konusunda da geniş bilgiler mevcuttur.

Kitabın kültür bölümünde, bir Akçadağ'ının doğumundan ölümüne geçirdiği evreler, (Doğum, sünnet, askerlik, evlenme, ölüm...) halk kültürü içerisinde incelenmiş, insanlarımızın sosyal hayatında yaşadığı ve uyguladığı çeşitli konulardaki inanışlar, tarım takvimi, mutfak kültürü, Akçadağ halıları, türküleri ve oyunları, giyim-kuşam, efsaneler, bilmeceler, maniler, ağıtlar, yöresel kelimeler ve deyimler gibi birçok kültürel öge tespit edilmeye çalışılmıştır. Kitabın son bölümünde Akçadağ'dan derlenmiş yaşanmış fıkralar

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

bulunmaktadır. Akçadağ Tarihi ve Kültürü kitabı Akçadağ ilçe merkezi doğumlu bir tarih öğretmeni olan Süleyman DEMİR¹ tarafından yayımlanmıştır.

¹ Yazar bu derginin basıldığı an itibariyle Akçadağ İmam Hatip Anadolu Lisesi'nde Müdür Yardımcısı olarak çalışmaktadır.

YAYIN DEĞERLENDİRME/ESER KRİTİĞİ 2

Erdem Sevimli, Rafine Bir Hak Âşıklığının Edebî Seyri KLASİK ŞİİRDE MELÂMET DÜŞÜNCESİ VE MELÂMİLİK, Gece Kitaplığı Yayınevi, Ankara, 2021, 209 s.

Öyle eserler vardır ki buram buram edebiyat, tarih ve tasavvuf kokar. Okul Müdürümüz Dr. Erdem SEVİMLİ'nin yayın tanıtımını yaptığımız kitabı *Rafine Bir Hak Âşıklığının Edebî Seyri Klasik Şiirde Melâmet Düşüncesi ve Melâmilik* adlı kitabı da bu özelliklere sahip nadide bir eserdir. Müdürümüzün ikinci kitabı ise Zevkin Klasik Ötesi İfadesi Divan Şiirinde Haz adlı Fenomen Yayınevinden çıkan 2022 basımlı eserdir. Müdürümüz Doç. Dr. Sadık ARMUTLU ile müşterek yazdığı bu ikinci kitabında “haz” yani “zevk” duygusunun dünyevi niteliklerini ortaya koymaktadır. Bunları koyarken hazzın Arap edebiyatından kaynağını alan yönleri ile ortak kültür dairesinde olan ve bu edebiyattan etkilerle biçimlenen Fars ve Türk edebiyatındaki özelliklerine de değinmekte ve bunları mukayese etmektedir. Bu mukayeseler, güzel yaşama duygusunun Divan şiirindeki kadim geçmişini ortaya koymakta, kitaptaki tabirle daha önce kullanılmayan klasik ötesi ifadelerini içermektedir. Yazar'ın 20'ye yakın bilimsel makalesi, çeşitli sempozyumlarda sunulmuş bildirileri de bulunmaktadır.

Tanıtımını yaptığımız eserde Melamilik ve melamet ayrıntılı olarak tarihi ve edebi yönleriyle harmanlanarak anlatılmaktadır. Burada kısaca kitaptan hareketle Melamet anlayışından bahsettikten sonra kitabın önemi maddeler hâlinde anlatılıp, kitap tanıtılacaktır.

Kelime anlamı “kınanmak” olan Melamet; Horaasan'da IX. Yüzyılda ortaya çıkan bir tasavvufi harekettir. Bu düşüncenin bağlılarına Melami denir. Melamiler, Allah'ın rızasına ulaşmak ve sadece Allah'ın sevgisini kazanmak için kendilerini topluma kötü olarak göstermişler, nefislerini arındırmışlar, ikiyüzlülükle savaşıyorlar gösteriş içerikli ibadeti reddetmişlerdir. Toplumda yükselmek için Allah'ın yardımını talep eden Melamet, halkın sırtından geçinmeyi, halka ümit bağlamayı, devletin sağladığı imkanlarla ilerlemeyi uygun bulmayan saf ve rafine bir düşünceyi benimsemişlerdir. Bu düşünce yüzünden halk tarafından kötü görülmeyi göğüslemişler, kınansalar da incitmeyi düşünmemişler, emin adımlarla Hakk'a yürümeyi öncelmişlerdir. Fütüvvet denilen ve kardeşlik duyguları içerisinde

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

başkalarına iyilik etmek ve yardım sağlamayı, dürüst çalışarak emeğiyle geçinmeyi öngörmüşlerdir. Onlar bu maçla halka karışmışlar, halktan ve dünyadan el çekilen bir çileyi ya da zühtü öngörmemişler, halk içinde kalarak örnek davranışlarıyla saf ve temiz bir mümin olarak yaşamışlardır. Onlar üniforması olmayan Hak yolcuları olarak; koyu taassubu ret, İslama hizmetkârlık, halka karşı müstağni duruş, fakirlere ve yoldaşlarına karşı diğerkâmlık, nefsine ve dünyevi arzularına set çekme, birilerinin hamiliğinden soyutlanma, dürüst çalışmak ve helal kazanç, ibadetlere son derece bağlılık gibi kendilerini nübüvvet makamına çıkaracak üstün niteliklere sahip olmuşlar, bu nitelikleri ile büyük beğeni toplamışlar ve taraftar bulmuşlardır (s. 26).

Zamanla çok geniş bir yayılma alanı bulan Melamet, Bektaşilik başta olmak üzere pek çok tarikat ve düşünceyi de etkilemiştir. Klasik şiirde de âşığın asıl sevgili olan Allah'a olan yolculuğunda yaşadığı manevi duygulanımların simgesi olmuş, çok sayıda şair tarafından işlenmiştir. Bu şiirlerde şairler kendilerini Melami saymışlardır. Âşığın çöle düşen, derbeder ve sefil hâlde halkın kınamasına uğrayan Mecnun misali kötü adlı olarak anıldığı durumlar da melamet etkili olmuştur. Böylece âşıklar; Leyla uğruna çöle düşen bir Mecnun gibi sevgili uğruna her şeyi göğüsleyen kimseler olarak kendilerini konumlamışlardır. Divan şiirimizin âşık tipinde melamet düşüncesinin olduğu bu şiirler okunduğunda rahatlıkla görülebilecektir. Kitap, Müdürümüzün çeşitli dergilerde yayınlanmış ve aşağıda künyeleri verilen 4 adet makalesinin yeniden gözden geçirilmiş ve genişletilmiş hâlidir.

Sevimli, Erdem (2020c). "Klasik Türk Şiirinde Melami İbadet Anlayışının Şiirsel Terennümleri", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 25, 884-888.

Sevimli, Erdem (2020a). "Klasik Şiirde İzdırabın Aşırı Boyutu: Seng-i Melamet", *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [Journal Of Old Turkish Literature Researches]* (3/1), 295 – 348.

Sevimli, Erdem (2021a) "Klasik Şiirde Âşığın İstiğna Mülkünün Sultanlığına Doğru Yolculuğu: Melami Âşıklığın, Melameti Selâmete Tercihi", *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 7 / 1, 405-434 . <https://doi.org/10.31463/aicusbed.883166>.

Sevimli, Erdem (2020b). "16. Yüzyıl Klasik Türk Şiirinde Kalenderî Algısı", *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi [SBARD]* (35/1), 31-66.

Eseri maddeler hâlinde şöyle anlatabiliriz:

GÖNÜL MERCEĞİ

1. Eser, içerdiği tarihi ve edebi bilgilerle Melamilik ile ilgili bütün nitelikleri içeren bir edebi eser niteliğindedir.

2. Eserin giriş kısmında verilen bilgiler Melamet düşüncesinin tarihi gelişimini anlatmakta, verdiği bilgilerle edebiyat-tarih ilişkisini kuvvetlendirmektedir.

3. Eserde Melamet düşüncesinin Kur'an-ı Kerim'den ve hadislerden hareketle ibadet anlayışının sunulması önemlidir. Divan şiirimizde bir ibadet hükmünü alan aşkın melametle harmanlanmış niteliklerini, son derece güzel ve akıcı bir dille anlatır. Engin bir hoşgörü, Allah'a temiz bir kalple ibadet etmek ve yönelmek, insanları sevmek ve onlardan hiçbir şey beklemeden onlara yardım etmek, ikiyüzlülüğü ve gösterişi bırakmak, cübbe, hırka gibi tarikat sembolü olan ve gösteriş içeren giysileri bırakmak gibi İslam'ın temiz ahlaki ilkeleri bu eserde rafine duygular eşliğinde anlatılmaktadır.

4. Eserde kullanılan orijinal kavramlar, Türkçemize ve Divan şiirine çok önemli katkılar sağlamaktadır. Bunlar Melamilik açısından da yeni ve katkı sağlayıcı edebi sözcük ve kavramlardır. Oldukça akıcı yorumlanan beyitler, özenle seçilen kelimeler her kesin anlayabileceği tarzda bir dil kullanılması eserin önemini artırmıştır.

5. *Cihâd-ı ekberi bilmez dutup katl itmese nefsin*

Dimez meydan-ı fisk içre erenler ana gayridür (Ahmed Sarban, g.37/5)

Yukarıda verilen beyitte görüldüğü gibi Melamet, nefis arındırmayı ve nefisle mücadele etmeyi birinci ilke almıştır. Bu ilke, kalbi temizleyerek saf hâlde ve bir çocuk masumiyetinde Allah'ın rızasına ulaşmayı amaçlar.

6. Eserin ikinci bölümünde anlatılan seng-i melâmet/melamet taşı fikri, melametın âdeta özeti gibidir. Divan şiirinde âşğın asıl sevgili uğruna çektiğı sıkıntı ve ızdırapların simgesi, gerçek Hak âşıklığının sembolüdür. Melamiler, Allah'ın rızasını kazanmak için kendilerini kötü göstermişler, toplumdan gelen kınama taşlarını siper yapmışlardır. Eser, bu düşüncenin edebi yönlerini önemli şairlerden beyitlerle ortaya koymaktadır. Zevkle okunacak, akıcı, sade bir Türkçe ile süslenmiştir.

7. Eserde üçüncü bölümde bahsedilen "istiğna" ise çok değerli bilgiler içerir. Gönül ve göz tokluğu, dışı ve içi bir olan ve varlığını Allah'a adayan bir bağlılık duygusu, Allah yolundan dönülmezlik, Allah'tan başka kimseden bir şey beklememe gibi önemli ahlaki nitelikler anlatılır. Müdürümüz bu bölümde orijinal kavramlarla süslediğı ifadeleriyle Divan şiirindeki âşğın dünya bağlarından sıyrılarak Allah'a ulaşmasındaki manevi yönleri sunmaktadır. Melamet denilen asıl yol ile selamet denilen dünya hayatının zenginlik ve lüksü

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

ile belirgenleşen yolu arasında seçim yapan âşığı, selameti dışlayarak melamete, yani Allah'a yürüyüşünün edebi yönleri bu kitapla bir bütün olarak gözler önüne serilir

8. Eserin dördüncü bölümü melamete bağlanan ve tarihteki en büyük derviş zümresi olan Kalenderîlerin Divan şiirindeki yönlerine değinir. Hicri 6. asırdan (11-13. yüzyıl) itibaren İslâm dünyasında görülmeye başlayan Kalenderîler, Şeyh Cemaleddin-i Sâvî'nin önderliğinde ve aykırı yaşamında teşkilatlı bir yapıya kavuşan, saç, sakal, bıyık ve kaşlarını keserek dört vuruş/çâr-darb denilen bedensel ve ruhsal arınma sağlayan eylemi gerçekleştiren Kalenderîlerin edebi nitelikleri oldukça zengin içerikli beyitlerle sunulur. Klasik şiirdeki âşığın sevgili uğruna her şeyinden vazgeçtiği ve sevgiliden gelen her ızdırabı göğüslediği nitelikleri Müdürümüz tablo hâlinde sunar. Bu tablonun ayrıntılı anlatımı klasik şiirde edebi yönlerine fazla değinilmeyen Kalenderî âşığın niteliklerini açığa çıkarır.

9. Müdürümüz bu bölümde Kalenderî dervişler ile ilgili daha önce bahsedilmeyen Muhammed Reza Şefî Kedkenî (1387)'nin *Tarih-i Kalenderîyye* adlı (Tahran: İntişarat-ı Sühân) künyeli Farsça eserden ilk kez yararlanmışır. Doyurucu bir içerik, sağlam bir tarih ve edebiyat içeren bu bölümle Anadolu Türkmenlerinin tarihi ve sosyal nitelikleri de ortaya konur. Şamanizm'den kaynaklanan ve bugün Anadolu'da *kagan/kağan* olarak bilinen bir geleneksel oyunu veren Müdürümüz, Kalenderiliğın Anadolu da ne kadar eski ve zengin bir geçmişi olduğunu da belirtir.

10. Eserde verilen zengin kaynakça hem melamet hem Kalenderîlik hem de Divan şiirimiz açısından çok faydalı olmuştur. Bu alanda çalışacaklara ışık olmuştur diyebilirim.

Tasavvuf, tarih ve edebiyatın harmanlandığı eserin geniş bir okuyucu kitlesi bulduğu ve bunun devam edeceği de açıktır. Bu duygularla akademik birikimini çalışarak ilerleten Müdürümüz Dr. Erdem SEVİMLİ hocama teşekkür ediyorum. Bu konuda biz gençlere gösterdiği rehberlik için de ayrıca teşekkür ediyorum.

12/A-CEM DOĞAN

BİR ARZUNUN İLAHİ NEŞİDESİ: MEKTUP

Âlemlerin sevgilisi, kalbimizin sahibi yüce Efendimiz (S.A.V);

Seni o kadar çok özleyiyoruz ki. Çünkü yıllarca toplumumuzun yaşamasını sağlayan bir takım maddi ve manevi değerlerimiz vardı. Bu değerlerimizin biraz örselendiğini görerek üzülmüyoruz. Bu değerlere özümüze uymayan yapılar girmiş bugün. Sanki toplumsal çöküş başlamış ve zamanla bu değerlerimiz kaybolmuş hissine kapılıyoruz. Efendimiz, siz bu çöküşü kendinize dert edinerek yılarca Kur'an'ın toplum eksenli haritasını çizmişsiniz ve bir süre sonra tüm dünyaya bu güzel ve yüce fikirleri aşılatabilmek için manevi temelli bir yapı meydana getirmişsiniz. Böylece herkesin kabul ettiği ve ahlâkî olan değerleri ön plana çıkarmaya çalışmışsınız.

Efendimiz (S.A.V), bugün adalete ihtiyacımız var. Bu konuda siz zengin ya da fakir kim olursa olsun yapılan haksızlıkları görmezden gelmemenin erdemini bizlere öğreterek rehber oldunuz. Hatta bir hadisinizde “Haksızlık yapan kızım Fatıma dahi olsa cezasını veririm” diyerek bizlere adalette gidilecek yolu gösterdiniz. Yolumuzun rehberi Efendimiz (S.A.V) siz çok adaletli ve merhametliydimiz. Hele siz “Komşusu açken tok yatan, bizden değildir” diyerek toplumsal adaletin önemini vurgulayarak ‘Muhammedü'l-emin’ olarak bize ve bugünün insanlarına ne güzel öğütler vermişsiniz. Sonrasında bize o yüce sesinizden son sözleri söylemişsiniz. Siz o kadar adıldınız ki Veda Hutbenizde kadın hakları ile ilgili bugünün modern dünyasına örnek olacak bir miras bırakmışsınız. Orada kadına değer verilmesinin ve toplumda eşinin ve çocuklarının yanında her zaman olmasının, eşiyile aynı hakları paylaşmasının önemine de dikkat çekmişsiniz. Ayrıca Efendimiz (S.A.V), çocuklara karşı da sevecen ve merhametli idiniz. Saadet güneşimiz! Siz bu konuda çocuklarla vakit geçirmeye, onların eğitim ve öğretim görmesini sağlamaya çalışmanın erdemini her fırsatta vurguladınız. Hatta çocukların eğitimi için “Çocuklarınızı Peygamberlerini, ehl-i beyti ve Kur'an okumayı sevmek gibi üç özelliğe terbiye ediniz” diyerek bizlerin Kur'an ahlâkı ile eğitilmemizin önemine dikkat çekmiş ve bunu bir görev olarak kuvvetle vurgulayarak bugünlere ışık oldunuz.

Efendimiz (S.A.V); eğitim rehberimiz olarak siz, yine bir hadisinizde de çocuklara kız ve erkek ayrımı yapmadan babalarının ve annelerinin eşit davranması gerektiğini vurgulamışsınız. Bir toplantıda oğlunu öpüp dizine oturtan kızını ise kucağına almayan kimseye “Onlara aynı şekilde davranman gerekmez mi?” diye sormanız biz çocukların kız ya da erkek olsun Allah'ın bağışladığı temiz ve masum misafirler olduğumuzu göstermesi açısından gayet manidar kalmaktadır. Bugün çocukları arasında ayrım yapanlar, kız çocuklarını okutmayanlar bunları düşünüyor mu acaba Efendimiz? Düşünmelidir elbette, rehber edinmelidir.

Efendimiz (S.A.V); siz oldukça alçak gönüllü, yardımsever bir insandınız. Siz, asla kırıncı olmamayı, eziyet etmemeyi, her kişiye karşı saygılı, dürüst, insan sever olmayı bir ilke olarak bizlere, insanlığa sunmuş, davranışlarınızla da bunu göstererek bizlere rehber olmuştunuz. Bu konudaki bir hadisinizde “ Zülümünden sakınıp kaçınınız, çünkü âlim kıymet görmeden zâlime zifiri karanlık olacaktır. Cimrilikten de sakınınız. Çünkü cimrilik, sizden önceki ümmetleri helâk etmiş, onları birbirinin haksız yere kanlarını dökmeye, haramlarını helal saymaya sevk etmiştir” diyerek günümüzde İslâm dünyasının karşılaştığı bazı

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

sıkıntılarının bir çeşit kaynağını da göstermişsiniz. Yine Efendimiz (S.A.V), başka bir hadisinizde “ Kim bir karış miktarı bir yere haksız olarak ismiyle sahip olursa, o yerin yedi kat boyuna geçirilir” diyerek helal kazancın önemini vurgulamıştınız. Siz, isimle kazanılan servetlerin, o kimselere fayda sağlamayacağını özellikle vurgulamış ve bu konuda da adil olmanın erdemi konusunda rehberlik yapmıştınız.

Efendimiz (S.A.V), siz o kadar merhametliydimiz ki size yapılan eziyet ve işkencelere karşı kimseye ne kötülük etmeyi düşündünüz ne de beddua ettiniz. Tam aksine onlara alçakgönüllülikle yaklaşmış, kimsenin kalbini kırmamıştınız. Hayatınızı da Kur’an’la bütünleştirmek ve insanlara evrensel değerleri benimsetmek yoluna adanmıştınız.

Efendimiz (S.A.V); bütün bu güzellikler ışığında bugün bize düşen, Yüce Kur’an’ı rehber edinmek ve gücümüz yetiğince hak ve adaleti gözetmektir. Elimizden geldiğince yoksula, düşküne kucak açmak, sahipsizleri gözetmek, halimsiz insanlara yardım elimizi uzatmaktır. Çünkü ancak bu sayede mutluluğa ve huzura kavuşabiliriz. Aksi durumda ezilen ve horlanan dünyada amacımızdan sapıp tamaha yönelebiliriz. Kısacası Âlemlerin sevgilisi, rehberimiz, ışığımız Efendimiz; sizin örnek hayatınız sayesinde ve bu hayatı yaşantımızda bir amaç olarak benimseyerek iyi bir Müslüman, iyi bir insan olabiliriz. Siz bizim her zaman rehberimiz olacaksınız. Biz, sizi rehber edinerek 15 Temmuz’un da bize gösterdiği gibi güzel dinimizi kullanarak bizleri yolumuzdan saptırmaya çalışacak hainlere de güzel bir cevap vermiş olacağız. Efendimiz (S.A.V), bu durumu her Müslüman’ın kendisine görev bilmesi büyük önem taşımaktadır. Sizleri o kadar çok arıyor ve özlüyoruz ki bir gün cennet bahçesi olan ravzanıza uğrayıp misafir olmayı arzu ediyoruz. Bizi şefaatinizden mahrum etmemenizi Yüce Rabbimizden niyaz ediyoruz. Bizlere merhamet Yâ Resulallah. Yaşadığımız dünyayı güzelleştirdin. Kalbimiz her daim sevginle dolu olacak. Bu sevgi hiç tükenmeyecek. Kur’an’ın ışığı bizleri saracak.

9/A-ASİ NEHİR AKPINAR

BİR DERTLEŞME-KALPTEN DOĞAN DERUNÎ BİR İÇSELLEŞME EZGİSİ- SOHBET

Yalnızlık

İnsanların zamanı unuttuğu sokakta, bir yalnızlık gölgesi olarak yürüyorum. Köşeyi dönüyorum, ayak uçlarıma bir kedi dokunuyor. Eğilip sarılıyorum kediye. Sanki dünyasından kovulmuş gibi yakama yapışıyor. Buraya ait değilmiş gibi hissediyorum, ama kedi bana çaktırmıyor sonra anlıyorum. Derdi boşlukta savrulmak onun. Bir yere tutunup kalmak tüm derdi.

Az ileride bakkal Hacı amcayı görüyorum. Bir ayağı sallantıda olan iskemlesini çekmiş bakkalın önüne sokağı izliyor. Keşke diyorum her sokağın bir bakkalı olsa. Gelip bir kutu süt yazdırmak için herkes evin en küçük çocuğunu gönderse. İlerliyorum biraz. Hatice teyze yeni bir çamaşır teli almış.

“Ah be diyorum, keşke karşı apartmandan bir ip uzatsak ta sokağı baştan başa renkli çarşafarla donatsak”.

Birkaç adım atınca, Pamuk nineyi görüyorum. Yeni bakıcı gelmiş, mühendis olan oğlu tutmuş bakıcıyı. Pamuk nineye yaklaşıyorum. Bana hiç görmediği torunlarını anlatıyor.

“Niye çocuk sesi yok evinde diyorum”.

Pamuk nine,

“Hâlbuki bir sürü torunun var” diyor, gözleri ağlamaklı. Demek ki sahip çıkan olmuyor kendisine. Sonra gülümsüyor hafiften. Konuyu değiştiriyorum.

“Sen niye şekerliğini saklamıyorsun” diyorum. Cevap vermiyor. Pamuk nine. O da anlıyor yalnızlığı. Eve geliyorum sonra. Binadan içeri girip duvarlara tutuna tutuna dördüncü kata çıkıyorum. Açıyorum kapıyı. Annemin perşembe pazarından on liraya aldığı pembe, kenarı yırtık terliğini giyiyorum. İçeri yalnızlık kokuyor diyorum, içimden. Camı aralıyorum biraz. Düşlerim uçup gidiyor uzaklara.

Maksat şu duvara sinen yalnızlık çıksın. Çay koyuyorum ocağa. İlk defa kendim için demliyorum çayı. Odama geçiyorum, köşede duran kitaplık göz kırıyor bana. Yanına gidiyorum. Kocaman bir dünya sığdırmış içine. İçindeki tüm kitaplara dokunuyorum, teker teker, hem de hiçbirini atlamadan.

Hepsi birer hayatmışçasına, kandırıyorum kitapları. Onları kandırmak kendimde engel olamadığım bir güç veriyor bedenime. Keşke hepsini bu koca bilgisayar gibi gereksiz bir sürü düşünce ile dolmuş zihnimde tutsam diye düşünüyorum. Düşlerimi boşluğa bırakıp, alt ediyorum. Camgüzeline suluyorum sonra. Küçük bir saksıya ektiğim camgüzeli sırtını dönüyor bana. Malum, toprağa gitmesine izin vermedim ya...

Neyse diyorum, içerden çayın kaynama sesi geliyor. Gidip dolduruyorum, iki de şeker, geçiyorum balkona. Karşı çatıdan kumrular yürüyor, tam konuşacağım. Aman be diyorum, tutma şimdi lafa baksana aceleleri var. Evlere bakıyorum. Issızlığın eş anlamlıları olan evlere. Sonra hafif bir rüzgâr esiyor, kaburgalarıma ulaşip tüm vücudumu geziyor. İçimde dolaşan rüzgârı okşayarak, giriyorum içeriye, odama geçiyorum.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Sağ tarafta Turgut Uyar'la Ahmet Arif'in posterini asılı. Sırtımı dönüyorum onlara. Gözlerine baka baka konuşamam ki... Odamın en nadide duvarı gülümsüyor bana. Sonra açıyor konuşmayı. Başladı mı susmak bilmezim...

Teki, "yalnızlık" diyor, "yalnızlık" kendine çay demleme. ,

"Ne alakası var canım" diyorum.

"Çayın ruhu var, bence herkes kendi için bir kez de olsa çay demlemeli" diyorum. Yine dalga geçiyor benimle tabii. Sanki yalnızlığımı kanıtlıyor bana.

"Sen" diyor;

O kadar yalnızsın ki baksana hep yazıyorsun".

"Hayır" diyorum. "Ben kelimeleri seviyorum". Sinsice sırtıyor. "Neymiş bu kelimeleri önemli kılan" diyor.

"Kelimeler" diyorum. "Onlar, insan bile öldürür".

Bir anda dalıyorum. Ölümün sessizliği yerleşiyor içime. Duvarlardaki portreler karanlıkların üstünü örtercesine konuşmaları perdeliyor. Bir bıçak gibi kesiliyor sözcükler. Cümleler düğümleniyor boğazımda. Pembe terliklerimi çıkarıp yatağıma uzanıyorum. Uykuya dalıyorum. "Yalnızlık", kirpiğimin ucuna bir buse kondurup evimin dört bir yanına yayılıyor. Uyuyorum, uyanıyorum. "Yalnızlık", gitmiş. Hepsi oyunmuş meğerse. Yalnızlığım bile yokmuş. Camgüzeli solmuş. Kitaplar yok olmuş. Posterler havada asılı kalmış. Eskimiş. Çayım bitmiş. Sokağı bakıyorum yeniden. Sokak sessizleşmiş...

MERYEM CANBAY 12/A

DERUNİ BİR SÖYLEŞME: BİR DERÛNÎ İMTİHAN DENEME

Bir Sorumluluk Timsali: Ahde Vefa

Bir toplumun bütün fertleri sadece günlük hayatlarında değil dini, sosyal, hukuki, sanatsal ve diğer pek çok alanda da sorumluluk bilinci içinde hareket etmelidir. Bu hareket, hayatı güzelleştirme, toplumu ilerletme, ülkemizi ise kalkındırma yönünde olmalıdır. Bunlar, Yüce Allah'ın ve sevgili Peygamberimizin bizlere kutsal Kur'an aracılığıyla buyurdıkları en yüce hükümlerdir. Bu hükümler bir yönüyle uyulması gereken bir antlaşma (bir ahit) anlamına da gelmektedir. Bu antlaşma sayesinde ilk önce ailemizden başlayarak toplumdaki bütün değerlerimizi 'vefa' denilen ve vicdanımızın en asil köşesinde koruduğumuz en güzel duyguya yönlendirir, bu değerleri bu temiz duygu üzerine kurarız. Bize düşen bu temiz duyguyu yaşatmak, muhafaza etmek, geleceğe tertemiz bir sayfa olarak bırakmaktadır. Bu sayfayı her gelen alçakgönüllülüğüyle, hoşgörüsüyle, temiz düşüncesi ve bilgisiyle doldurmalıdır.

Sorumluluk duygusu, vefa ile güçlenir. Vefa duygusunun bir kaynağı ise alçakgönüllülüktür. Güneşli bir günde nasıl peşimizden gölgemiz bizi sadık bir dost gibi takip ediyorsa, alçakgönüllülük de sevgi ve mutluluğu kendine yoldaş ederek ardımız sıra yürür. Ancak unutmamalıyız ki vefanın bu iki güzel yoldaşı ancak vicdanımızda yeşerir. İnsanda eğer vicdan yoksa ne insanlığı ne de ahde vefası kalır. İçi boş bir çuval gibi geçmişe, geçmişe kuran kişi ve değerlere saldırarak ve bugününü de mahvederek bir çıkmaz sokak içinde yaşayıp durur. Tabii buna yaşam denirse? Denemez elbette. Yaşadığımız hayatta vefa gibi nice değeri o kadar hoyratça kullanıyor, o kadar israf edencesine harcıyoruz ki bu gidişin bizi ahlaki bakımdan iyiye götürmediğinin farkına bile varmıyoruz. Belki de farkındayız ama bunu es geçiyoruz.

Sınırlarımızın yanına yöresine, komşu ülkelere bakalım. Acaba ahde vefanın kırıntısını görebiliyor muyuz? Çocuklar, okula gidemiyor. Denizde her gün binlerce çocuk anne ve babasının şefkatli ellerinden kayıp gidiyor. Ya da batık bir geminin enkazından güzel bir yaşam için derin sulara açılan anne ve babanın son feryadı duyuluyor. Çocukları yetim ve öksüz kalıyor. Aynı şeyleri bir dönem Anadolu'da da yapmadılar mı diye hiç düşünmeyecek miyiz? Koskoca çınar Osmanlı hangi millete hoşgörüsünü esirgedi ki ülkemizi istila eden güçlerin peşinden gidenler ona ahde vefasını esirgedi? Ülkemize düşen yangının, gözyaşının ve acının o dönemdeki adı 'vefasızlık' değil midir? Rahmetle kendisini bir kere andığımız ve minnet duyduğumuz Mehmet Akif Ersoy 'toplu atan sineleri top sindiremez' derken bugünlere işaret etmemiş miydi? Elbette etmişti. O, temiz bir Müslüman olarak ülkesine gösterdiği vefayı, birilerinin esirgediğini görerek geleceği okumuştur. Onun yaşamına bakarak artık diyebilirim ki "ahde vefa" temiz bir vicdan, asil bir vatan sevgisi ve bu uğurda gösterilen çabadır, çalışmaktır. Biz aynı ahde vefayı diğer büyüklerimizden görmedik mi? Bugünü biz onlara borçlu değil miyiz? Yıkılmış, savaşların altında ezilmiş bir milleti Çanakkale ruhu etrafında toplayarak Anadolu'da bir destan yazan nice büyük kahramanın bu yüce hizmetleri karşısında iki duyguyu yüreğimize işlememiz gerekir: Sorumluluk ve vefa. Bugün bu değerleri her zamankinden daha büyük inançla yaşatmalıyız. Geçmişe ve bu güzel vatanı bize bırakan o aziz şehit ve gazilerimizin hatırasına kement bağlarcasına kuvvetle sarılmalıyız. Bir milleti çekip çeviren, yoktan bir ülke kuran değerlere kurucusuna ya da

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

kurucularına vefa göstermeliyiz. Irak'ta, Suriye'de ve daha birçok İslam ülkesinde kaynayan kan, yiten hayatların bir benzeriyle muhatap olmamanın yolu, ahde vefa, yani kendi değerlerimizi ve büyüklerimizi minnetle yâd etmek, bugünü bize bıraktıkları için onlara sadakat borcumuzu vefa ile perçinlememektir. Bugün ben ahde vefayı yüreğimin temiz köşesinde koruyorum ve koruyacağım da. Ve bugünleri bizlere armağan eden başta Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK ve silah arkadaşları olmak üzere, tüm gazi ve şehitlerimize minnet duyuyorum. Çünkü vefanın ve sorumluluğun huzur içinde insanca yaşamak olduğunu biliyorum. Çünkü okuluma silahların, bombaların gölgesinde gitmiyorum. Son olarak diyeceğim, geçmişin külleri üzerinden geleceği kuramayacağımıza göre, geçmişi ve bu geçmişin mimarlarına ahde vefa göstermeliyiz. Sonradan pişman olacağımız şeyler yapmamalıyız. Tarihe, kültüre ve güzel dilimiz Türkçemize sahip çıkmalıyız. Sözlerimi yüreğinizden ahde vefayı ve sorumluluğu eksik etmemeniz dileğiyle, Mevlana'nın şu sözüyle bitirmek istiyorum:

“Pişman olmayı kendine âdet edinirsen boyuna pişman olur durursun! Nihayet bu pişmanlığa da daha ziyade pişman olursun! Ömrünün yarısı perişanlıkla geçer, öbür yarısı da pişmanlıkla heder olur gider! Bu fikri, bu pişmanlığı terk et de, daha iyi bir hâl, daha iyi bir dost ve daha iyi bir iş ara”

12/A-ZİLAN ALTIN

KALP EZGİSİ SEÇKİLERİ-3

İçimde Yeşeren Sevgi

Bu bayram sanki içimde Karagöz oynuyor,
Çocuk gönlümde bir mutluluk,
Belirsizlikler kaplıyor sanki tenimi.
Bir fiber hızında ulaşıyorum,
Gezegener yere,
Yeryüzü göğe çıkıyor sanki.
Bir yıldız kayıyor,
Uzaklara götürüyor belirsizliği posta güvercinleri.
Umutsuzca kanat çırpıyor içimde yalnızlık.
Bir kişi sabahı bekliyor usulca,
Karanlıkları gizliyor güneş.

Ben şafağı özlüyorum,
Güneş ne kadar güzel ışıyor.
Gönlüm zemheride ısınıp,
Temmuzda üşüyor.
Git karakış desem de,
Terk etmiyor bedenimdeki soğuklar beni,
Ah ümit!
Yükselen burcum benim,
İkizler gibi sarıyorsun etrafımı,
Yengeçlere sürüklüyorsun sakince,
Mart, Temmuz'a gidiyor,
Soğuk setleri yıkılıyor kara kışın,
Bir cemre düşüyor gökten yüreğime,
Isınıyor bedenim,
Akşam sabahı bekliyor usulca,
Karanlıkları gizliyor güneş.
Artık üşümüyorum.
Bu bayram içimde bir Karagöz oynuyor,

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Yaşamak ne kadar da güzelmiş,

İçimde bir umut yeşeriyor, seviyorum her şeyi.

9/A-CEREN TAŞ

GÖNÜL MERCEĞİ

KADİM BİR SÖYLENCE: NENEMİN DİLİNDEN BİR EFSANE

Pepuk Kuşu Efsanesi

Biri kız diğeri erkek olmak üzere iki kardeş varmış. Bir gün bu iki kardeş dağa kenger yapmaya gitmişler. Kız, erkek kardeşine:

- Ben kengerleri yapayım, sen de ardımdan toplayıp çuvala dolduracaksın, demiş. -Kız kengerleri yaparken, çocuk kengerleri toplayıp temizleyerek yiyormuş.

Akşam olunca, kız:

-Yaptığımız kengerler yeter, hem artık güneş batmak üzere hadi eve gidelim, demiş.

Ancak bir de bakmış ki çuvalın içinde hiç kenger yok. -Ne yaptın yaptığımız kengerleri, diye sorunca, Çocuk: - Hepsini soyup soyup yedim, demiş. Bunun üzerine sinirlenen kız, elindeki kazmayla kardeşinin kafasına vurmuş.

Çocuk oracıkta düşüp ölmüş. Kız korkusundan ne yapacağını şaşırılmış. En sonunda kardeşini yıkayıp bir mezar kazarak gömmüş. Eve geldiğinde annesi:

-Hani kardeşin nerede, niye gelmedi? diye sorunca, Kız,

-Akşam ineklerin çobanıyla gelirim, dedi, demiş.

Akşam olmuş, inekler gelmiş; ancak çocuk ortalıklarda yok. Annesi tekrar sormuş:

-Hani kızım kardeşin gelmedi, nerde kaldı bu çocuk? diye sorunca, Kız:

Eğer ineklerin çobanıyla gelmezsem koyunların çobanıyla birlikte gelirim, dedi. demiş.

Aradan bir süre geçmiş, koyunlar gelmiş; ancak çocuk yine ortalıklarda yok. Kız korkusundan ne yapacağını, annesine durumu nasıl açıklayacağını şaşırılmış. Annesi kıza yine sormuş.

-Kızım kardeşin yine gelmedi. Şimdiye kadar gelmesi gerekiyordu. Eğer koyunların çobanıyla gelmezsem kuzuların çobanıyla gelirim dedi, demiş. Aradan kısa bir süre geçmiş, kuzular gelmiş. Kız:

-Eğer doğruyu söylersem annem beni öldürür. Ben şimdi ne yapacağım diye telaşlanmış ve damın başına çıkarak:

-Allah'ım ne olur beni bir kuşa çevir de gidip dağlarda öteyim. Kardeşimi öldürdüm, çok pişmanım, aileme söylersem beni öldürürler; ancak ben pişmanlığımı dağlara taşlara haykırmak istiyorum. Ne olur bana yardım et, deyip kendini damdan aşağı atmış. Allah onun dileğini kabul etmiş ve onu bir kuşa çevirmiş. O gün bu gündür

Pepuk kuşu Pepuk Pepuk kim öldürdü, ben öldürdüm.

Kim öldürdü, ben öldürdüm. Pepuk pepuk diye öter.

Bu efsane Kürecik'te çok yaygındır. Kürecik'te yediden yetmişe herkes Pepuk kuşunun bu trajedisini bilir. Ve yine Pepuk kuşu her zaman ki gibi büyük bir pişmanlıkla, kardeş acısıyla öter durur.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Pepuk kuşunun başından geçen bu olayın efsaneleşmesini sağlayan tek şey ağzından dökülen bu sözlerdir. Ayrıca Pepuk kuşunun en ilginç özelliği de bu güne kadar hiçbir avcının onu yakalayamamış olmasıdır. Halk arasında Pepuk kuşuna zarar vermeye kalkmak günah sayılır. Pepuk kuşu yabancı bir hayvandır. İnanışa göre ailesinden korktuğu için Allah onu kuşa çevirmiştir. Bu nedenledir ki her zaman insanlardan kaçmaktadır.

GÖNÜL MERCEĞİ

GÖNÜL MERCEĞİNDEN ANONİM ÖYKÜLER-KÜRECİK DERLEMELERİ SEÇKİSİ

Kurbanlık Koyun Mu Alıyorsun?

Kürecik'te kıtlık zamanıdır. İnsanlar o kadar yoksul durumdadır ki yiyecek ekmek bulamayıp karnı doyurmak için süpürge tohumu ve hayvanlara verilen fiğ tanelerini yumuşatıp yemektirler. Böyle bir durumda Çevirme köyünden Mamad-i Karatana (Mehmet Çapar) eşeğini satmak için Doğanşehir'in Polat kasabasına götürür.

Birkaç kişi gelir fiyatta anlaşılamazlar. Ardından bir adam gelir, fiyat düşürmek için bahaneler arar. Eşeğin sırtını okşayıp kuyruğunu kaldırarak:

- Bu eşek çok zayıf, diyerek, bu bahaneyi defalarca tekrarlar. Bunun üzerine sinirlenen Mamadi Karatana:

-Be kardeşim kurbanlık koyun mu alıyorsun? Altı üstü bir eşek, alıyorsun al, demiş.

Eyvah Gitti Mısırlar

Mevsim sonbahar... Su değirmenleri durmadan çalışmaktadır. Geceleri değirmende hırsızlık ihtimaline karşı nöbet tutulur. Bekiruşağı köyünün gençleri değirmende toplanırlar. Kömbeler pişirilir. Çaylar içilir ve sohbet edilerek hoşça vakit geçirilir. Gecenin ilerleyen saatlerinde gençler değirmenin yakınında bulunan mısır tarlalarında mısır çalmaya karar verirler. Ancak tarla evin kapısının önündedir. Tarlaya dalan gençler mısırları talan etmeye başlarlar. Mısırları koparıırken çıkan küt.. küt... küt seslerini duyan ev sahibi dışarı çıkar. Mısırların arasında bir şeyler olduğunu fark eder. Çıkan seslere bakarak mısırların içinde olanın eşek olduğunu sanarak:

Çüüş... çüüş ... kızın neden eşeği bağlamadın. Eyvah! gitti mısırlar, demiş.

Görmedim ki

Kürecik'te Kuzo adında herkesçe sevilen bir deli vardır. Saldırgan değildir, ancak hazır cevap biridir. İki aile arasında kavga çıkar. Kavgada bıçaklar ve silahlar konuşur. Neticede iki aile mahkemelik olurlar. Komşular iki aile arasına girmek istemezler. Bu nedenle kavganın tanığı olmaz. Taraflardan biri Kuzo'ya:

-Seni tanık yazacağım. Diyeceksin ki tüfikle ateş ettiler, bıçakla saldırdılar. Böyle dersen sana para vereceğim, elbise alacağım, der.

Mahkemede hakim Kuzo'yu huzuruna alıp usulen yemin ettirir. Olayı sorar. Kuzo: - Hakim bey, kurşunlar vızır vızır, bıçaklar hışır hışır gidip geliyordu, deyince,

Hakim:

—Peki kim kime ateş etti, kim kime kıçakla saldırdı? Diye, sorunca, Kuzo:

-Ne bilem, ben orada yoktum ki, görmedim ki, demiş. (Şahhüseyinoğlu 1993: 118)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

ASIRLIK ÇINARLARIN DİLİNDEN DÖKÜLEN MANALAR

Kürecik Manileri

Ali derler adına
Her gün gider oduna
Komşu söyle oğluna
Doğru gitsin yoluna

Çıktık dam loğlamaya
İndim yar yollamaya
Yarım gedikten aştı
Başladım ağlamaya
Deveyi düzde gördüm
Sürmeyi gözde gördüm
Şükür olsun mevlâya
Bu yâri gözle gördüm

Duvar üstünde durdum
Turalı tapa buldum
Ben yârimi görünce
Kendi kendime vurdum

Elma attım nar geldi
Dar sokaktan yar geldi
Sağ yüzünü öpeyim
Sol yüzünden ter geldi

Harman yeri hoş yürü
Yavaş yürü hoş yürü
Şu yüzündeki yara
Yara değil diş yeri

GÖNÜL MERCEĞİ

Haydi sen gel at oğlan

İpek getir sat oğlan

Kız halıyı dokumuş

Gel üstünde yat oğlan

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

BİR DEMET BİLİNMEZLİK

Kürecik Bilmecelerinden Bir Deste

Yer altında yumurtlar. (Patates)

Yer altında yeri var çıplak çıplak dölü var. (Köstebek/Kör fare)

Yüz erlik yüz erlik, başında kırmızı terlik. (Kuşburnu)

Yedi delikli tokmak. Bunu bilmeyen ahmak. (Kafa/Baş)

Ben giderim o gider. (Gölge)

Ben giderim o gider önümde tik tik eder. (Baston)

Bir takam var içi dolu keser. (Ağız/diş)

Bir ağacı oymuşlar içine dünyayı koymuşlar. (Radyo/Televizyon)

Bir nenem var; yeşil mantolu, kırmızı gömlekli, siyah düğmeli. (Karpuz)

Başı kıçta; kıçı yerde. (Koyun sağma)

Çarşıdan aldım bir tane eve getirdim bin tane (Nar)

Dedem sakalıyla duvara asılı. (Kapı)

Fıstı firik burnu irik. (İdara/Çıra)

Hanım içerde saç dışarda. (Mısır/Darı)

İstanbul'da süt pişti, kokusu buraya düştü. (Mektup)

Kat kat döşek, buru bilmeyen eşek. (Lahana)

Kırk balık bir yılanın ağzında.(Karabasan)

Kardan beyaz, kömürden kara. (Karga)

Oğlu babasından büyük. (Duman/Baca)

Sıra sıra odalar birbirini kovalar. (Tiren)

Taşa vursam kırılmaz, suya vursam kırılır.(Kağıt)

Yer altında bulgur gibi kaynar. (Karınca)

GÖNÜL MERCEĞİ

KORKUT ATA SOYLAMIŞ BAKALIM NE SOYLAMIŞ

Atasözleri

Ak koyun kara koyun geçidinde belli olur.
Ağır taş yerinden kalkmaz.
Benli ineğin buzağı benli olur.
Bir sığır sürüsünün adını bir yaramaz buzağı çıkarır.
Bizim eşek Mısır'a gitti geldi ki aynı eşek.
Delikli boncuk yerde kalmaz.
Düşenin dostu olmaz.
Eşeğin zırlamasına bakarsan günde bir kırat arpa yer.
Ektiğin nohut, biçtiğin nohut, şehre gelmiş leblebi olmuş.
Eşek arka ayağıyla vurur.
Gezen tavuk ..k getirir.
Kız sahibi bey olur.
Kötü kadın tövbe tutmaz.
Kurt nereden ısıracağını bilir².

² Hikâye, atasözü, mani ve bilmeceleleri bize ulaştıran ve derleyen **Akçadağ Anadolu Lisesi Edebiyat Öğretmeni İsa DEMİRKAYA**'ya çok teşekkür ediyoruz. İsa hocamız Manileri Kürecik'te HANİFE DEMİRKAYA'dan derlemiştir.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

KALP EZGİSİ SEÇKİLERİ-4

Mısralarda Dirilen Umut

Bir mısra gibi aktı umut,
Türkülerde dirildi,
Bal döktü yıldız misali gökler,
Maniler, genç kızların umudunu söyledi.
Armut dallarına usulca bağlandı dilekler,
Destanlar çepeçevre aşk,
Leyla'nın çölü, Şirin'in dağlarına karıştı umut.

Yeşil bugün zümrüt renkli dallarda,
Bir fidanın gölgesinde dinleniyor leylaklar,
Sarmaşıklar çıkıyor meyve dallarına
Koyunlar yavrularını emziriyor,
Çiğdemler, orkideler açıyor gül bahçelerinde,
Gelinciklerin içindeki alev coşuyor,
Türkü türkü, halay halay, bar bar geliyor umut.

Mısralarda dirilen umut,
Sevinç kurdelesıyla bağla Anadolu'mu,
Toylar şen olsun,
Şehirler köylerin yankısında birleşsin,
Uzaklarımız yakın et,
Umut,
Malazgirt ufuklarında doğan güneş misali parla,
Çanakkale'de Dumlupınar'da yücel.
Edirne'den Kars'a kadar sevda kesilsin yurdum.

Ah umut,
Meltem ne kadar da şefkatli,
Lodos ılık ılık esiyor,

GÖNÜL MERCEĞİ

Reyhanlar, kekiklerin kokularına alıştı,
Sen de konuk ol yüreğimize.

Ey umut,
Rize'de ılık bir çayın deminde,
Aydın'da tatlı bir incir ağacının gövdesinde,
Fırat'a, Keban'a gözyaşını döken gelinlerin duvağında büyü,
İzmir'de denize doğru yürü,
Ve umuda,
Mısralara dökülerek ilerle.
Yüreklere yerleş,
Mısralarda diril.
Diril ki bakmasın hasretle yollara gözler,
Diril ki kavuşmak bir bahar olsun güzel yurdumda.

10/A-ALİ BARAN POLAT

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

KALP EZGİSİ SEÇKİLERİ-5

Tomurcuğun Kardeşliğinde Bahar

Bir tomurcuktun nevrüz,
Goncasından sıyrılıp gelen,
Düşlerim çiçek dererken bağ bozumlarında
Umudu alevden bir fanus içinde kalbimize yükledin.
Kıpkızıl sevgiler taşıdın güzel yurduma,
Erguvan renkliydi kardeşliğe uzanan kolların,
Başakların sürgünlerinde büyüttün kardeşliklerimizi.
Güneşin ömrü törpülediği demlerde,
Sevgi çağlayanları coşarken kalbimizde yetiştin.
Kırpiklerimize cemre düşerken yağdırdın yağmurları,
Körpe bir kuzu melerken çayırlarda,
Kurt ile kuzuyu bir meleyişin sıcaklığında kucaklattın.
Mehtaplarda ay doğdu içimize,
Kuşlar kanat çırpı maviliklere,
Göçmen leylekler döndü sıcak yuvalarına,
Ey bahar,
Yaşamı, gençliği, sevdayı tazeledin.
Bir Neşet Ertaş ezgisinin tınısında,
Akarsuların usul usul aktığı dereleri coşturdun.
Rüzgârın serin esintisinde
Kara kışın saltanatını devirdin.

Harmanında sevgi tomurcuğu yükselten bahar,
Poyrazların, lodosların kardeşi,
Gönüllerimizi kenetleyen müjde,
Erken Gün'ün asaletinde büyü,
Neşeyi haykır,
Bedenlerimizin yeşile hasretliğini gider,
Ellerini insanların dallanan, budaklanan kardeşliğine uzat.

GÖNÜL MERCEĞİ

Serçeler dallarda öksüz kalmasın.
Mahyalarda süsler renksiz durmasın,
Birlik sesleri yükselsin minarelerden.
Buğday benizli başaklar uç versin yurdumda
Tomurcuk tomurcuk filizlen bahar,
Kardeşlik büyüsün sürgünlerinde.
Ozanların tezenelerinde yeşersin bozkırlar
Nehirler söylesin diriliş türkülerini
Tomurcuklan kardeşlik çiçeğim,
Temenniler destanımızı yazsın,
Erik dallarına bağlı umutlarla gel,
Çeyizlerde gül, duvakta bezek ol.
Ey bahar,
Yaşamı, geleceği, sevdayı tazele.

10/A-MUSTAFA YÜCEKAYA

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

KADİM BİR SEYİRLİK GELENEĞİMİZ

Tiyatronun Gücü

Tiyatro, kadim bir kültürün ürünüdür ve çok eski zamanlardan gelen bir tarihi geçmişe sahiptir. Bu tür, Antik Yunan düşüncesinde uç vermiştir. M.Ö. 4. ve 5. yüzyıllarda kültürel bakımdan en parlak çağını yaşayan Yuna kültürü, tiyatroyu da bir gelenek hâline dönüştürmeyi başarmıştır. Tragedya ve komedyaya ile ilgili en önemli yapıtların da bu dönemde yazılmaya başlandığı görülür. M.Ö. 6-7. yüzyıllarda ise Tanrı Dionysos onuruna yapılan törenlerde söylenen şarkılar bu türlerin tiyatro tarihinde tescillenmesini sağlamıştır. Manzum olarak yazılan ve koro eşliğinde söylenen bu eserlerden sonra Fransız ihtilali ile birlikte dram türü oluşmuş, tiyatro bugünkü mensur şeklini almıştır. Elbette şiirin gücü her devirde varlığını korumuş, manzum-mensur tiyatrolar yazılmaya başlanmıştır. Diyalog tarzının zamanla gelişmesiyle benimsenen bir tür olan tiyatro, ilk kökenini dinsel törenlerden almıştır. Daha sonra dinsel bir olgunun parçası olmaktan çıkıp, bir sanat gösterisine dönüşmüştür.

Türklerde de tiyatro dinsel törenlerden doğmuştur. İlk olarak rüzgâr ve güneş gibi doğa olaylarına hükmederek insanların geleceği üzerinde hüküm verdiğine inanılan ruhani yönü olan ve Şaman denilen kimselerin yönettikleri dini ayinlerde sergilendiği kaynaklarda belirtilmektedir. Daha sonra destan ve efsane türü içerisinde ya da masal ve fıkralarda devam eden bu tür, geleneksel Türk Tiyatrosu ile kent tiyatrosu olarak ikiye ayrılarak gelişimini sürdürmüştür. Karagöz, Ortaoyunu, Meddah gibi geleneksel ürünlerden sonra Osmanlı devletindeki Batılılaşma hareketleriyle birlikte modern Türk tiyatrosu da gelişmiş, çok önemli ürünler vermiştir. Bu devirde geleneksel Türk tiyatrosunun Batı tarzı tiyatro ile birleşerek tuluat adıyla yeni bir türü ortaya çıkardığı da görülmektedir. Cumhuriyetin ilanından sonra Devlet Konservatuarı 1940'lı yıllarda ilk mezunlarını verdi; Halkevleri ve Köy Enstitüleri tiyatroyu İstanbul ve Ankara dışında yaygınlaştırmaya hizmet etti. 1970'lerde pek çok topluluk politik tiyatro üstünde durdu. 1970'li yılların sonlarında daha çok eğlencelik bir tiyatro anlayışı yaygınlaşmış; 1980'lerde tek kişilik oyun türünde bir patlama yaşanmıştır.

Tanzimat dönemiyle birlikte ortaya çıkan Batılı tiyatro türünde yayımlanan ilk tiyatro eserini Şinasi-Şair Evlenmesi adıyla kaleme alır. Vatan şairi Namık Kemal ise Vatan Yahut Silistre adlı sahnelenen ilk tiyatro eserini yazmıştır. Servet-i Fünun döneminde uygulanan sansür ile gerilese de her devirde talep edilen bir tür olmaya devam etmiştir.³

Muhsin Ertuğrul gibi bir çınar unutulur mu. Ya modern ortaoyunu Kavuklusu Münir Özkul. Malatya'nın temiz yüreği İnek Şaban lakaplı, Türkiye'nin gülen yüzü Kemal Sunal. Komediye hayat veren Levent Kırca, skeçleriyle gülme vadisinde bir ekol oluşturan Cem Yılmaz ve daha niceleri. Bugün Osmanlı tarihine, Türk tarih ve kültürüne, töreye ve yaşamın pek çok yönüne eğilen binlerce eser kütüphanelerimizi doldurmuş bulunmaktadır. Çılgın Türk Turgut Özakman'ın "Ah Şu Gençler" oyunu bugün dahi devlet tiyatrolarının vazgeçilmezi olmaktadır. Haldun Taner'in Keşanlı Ali Destanı, Turan Oflazoğlu'nun Osmanlı tarihini edebiyatla buluşturduğu nice yapıtı bugün buram buram kültür kokmaktadır.

³ Bilgiler Kültür Bakanlığı Tiyatrolar Genel Müdürlüğü ile "wikepeida.org"dan derlenmiştir.

GÖNÜL MERCEĞİ

Kepez Çok Programlı Anadolu Lisesi olarak da bu kadim geçmişi belirli etkinliklerde yaşatmaya çalışıyoruz. Edebiyatla tarihin sırat köprüsünden geçer gibi bulunduğu kavşakta “Çanakkale Geçilemez” destanını yazan yiğitlerimizin hatırasını minnetle yad etmek için tiyatrunun gücünü kullandık. Bu etkinlikte Çanakkale Ruhunu diri tutacak objelere ağırlık verdik. İlk olarak 10 ve 12. sınıftan arkadaşlarımız kısa piyeslerle Çanakkale Savaşları'nı canlandırdı. Bir annenin oğluna ucu yanık mektup gibi yaktığı ağıtı, bir oğlun çiftini çubuğunu bırakarak cepheye koştuğu vatansever yüreğini, yaralı bir askerin narkozsuz tedavisi sırasında içinde biriktirip dışarıya yansıtmadığı acılarının vatan sevgisiyle çelikleştirdiği iman ve irade gücünü, Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde dönmeyi bilmeyen kahraman Mehmetçik'in asil ruhunu gözler önüne sermeye gayret ettik. Aşağıdaki fotoğraflar muhteşem bir zaferin anısını canlı tutan küçük bir tarih demeti niteliğindedir. Bu törende öğrencilerimize Çanakkale'de Mehmetçik'in mücadele azim ve kararlılığının göstergesi olarak asker taynında yer alan üzüm hoşafı ve yarım ekmeğin sunulmuştur. Yokluklara rağmen vatan hasretiyle tutuşan Asım'ın neslinin mücadele ruhunun bir nebze de olsa devamlılık arz etmesi birincil amacımız olmuştur ve olacaktır:

43'ÜNCÜ P.A. 1'İNCİ P. TB. 1'İNCİ P. BL.			
15 Haziran 1915		26 Haziran 1915	
SABAH	ÜZÜM HOŞAFI	SABAH	YOK
ÖĞLE	YOK	ÖĞLE	YOK
AKŞAM	ÜZÜM HOŞAFI	AKŞAM	BUĞDAY ÇORBASI
EKMEK	TAM	EKMEK	TAM
18 Temmuz 1915		21 Temmuz 1915	
SABAH	ÜZÜM HOŞAFI	SABAH	YARIM EKMEK
ÖĞLE	YOK	ÖĞLE	YOK
AKŞAM	YOK	AKŞAM	ŞEKERSİZ ÜZÜM HOŞAFI
EKMEK	YARIM	EKMEK	YOK

NOT: 21 TEMMUZ 1915'DEN İTİBAREN BAŞLAYARAK ORDU EMRİYLE EKMEK İSTİHKAKI 500 GR'A İNDİRİLMİŞTİR. ÇÜNKÜ UN VE EKMEK KALMAMIŞTIR

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Şekil 1: NARKOZSUZ AMAELİYAT SAHNESİ TİYATRO

Şekil 2. ASKER MEKTUBU

GÖNÜL MERCEĞİ

Şekil 3. ÇANAKKALE RUHU

Şekil 4. ELEDİM ELEDİM TÜRKÜSÜ

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Şekil 5. ÇANAKKALE ASKER TAYINI DAĞITIMI

*Bir ayaz düşmüştü Tıbbiye'nin bahçesine,
Üşüyordu **Mücahit, Zafer, Muzaffer,**
Kan kusan gemiler çekilirken yüreklerine yoksulluk akıyordu
Cevat Paşa, çocuklara baktı; gözleri nemli,
Çocukların zafer ve iman yoğuran isimleri yüreğini yaktı
Ama gururla haykırdı; bakarak durulan suları ile Çanakkale'ye
“Sen tek diş kalmış canavara **üç şey** öğrettin”
Dilimizi elimizden alma kudretiyle gelecekler
Aşımızı, ekmeğimizi, ümranımızı almak için didinecekler
1915 ruhunu dönüştürmek ve yok etmek için çaba gösterecekler...
Ama sen **Asım'ın neslisin** ey Yiğit, yoklukta dahi boyun bükmeyeceksin...*

GÖNÜL MERCEĞİ

GÖNÜL MERCEĞİNE BİR TİYATRO SEÇKİSİ

*Nalınlar Uçarken*⁴

OLAY: Birbirini seven Osman ile Seher adlı kızın evlenmek için kaçmaları ve bu kaçış öncesi ve sonrası yaşanan olaylar anlatılmaktadır. Kız kaçırma olayının arkasında köylünün karşılaştığı sorunlar da dile getirilmektedir. Bunlar: Görücü usulü evliliğe karşı çıkan gençlerin içinde bulunduğu yeni yaşam tarzı, değerlerin dönüşümü, köylülerin birbirlerine karşı hasmane tutumu, kadının ailede söz hakkını almaya başlaması karşısında erkeğin tepkisi.

OYUNCULAR:

KIZLAR: Seher, Gülistan (Seher'in annesi), Ayşe (Seher'in ablası), Ela (Salih'in küçük kızı), Fatma, Emine, Münire, Birsen, Aysel, Naciye, Nurcan, Zeynep, Kadriye, Duriye (Komşu kız ve kadınları)

ERKEKLER: Salih (Seher'in abisi), Muhtar, Osman (Seher'in sevdiği kişi), Fehmi (Osman'ın arkadaşı), Komutan, Asker

1. PERDE

DEKOR: (Seherin baba evinin önü. Osman bir ayna ile evin penceresine ışık yansıtılmaktadır. Dekorda bir ev kapısı ve yan penceresi görülmektedir. Osman, bir yandan ışık yansıtırken, diğer yandan hafif hafif ısıklık çalmaktadır. Seher, bu dekorda pencere yanındaki kümese yönelir. Osman follağa bir mektup bırakıp uzaklaşır. Seher, Folluktan bir yumurta alır ve follağa bırakılmış mektubu görür. Mektup, Osman'dan gelmektedir ve köyün harabelerinde buluşma isteğini belirtmektedir. Seher yavaşça follağa yönelir ve tam mektubu alacağı sıra köy muhtarının sesi duyulur).

MUHTAR: Merhaba, kızım Seher! Anan nasıl?

SEHER: (Seher, şaşırarak geriye döner). Merhaba, Muhtar emmi, iyidir evdedir, yaramazlık yok?

MUHTAR: Çok iyi kızım, selam söyle anana.

SEHER: Olur, söylerim muhtar emmi.

MUHTAR: Hadi sağlıcakla.

(Muhtar çıkınca Seher, folluktaki mektubu alarak, evin içine girer. Evde annesi elinde kirmen yün eğirmektedir. Kızının telaşını görerek sorar).

GÜLİSTAN: Hayırdır, kız, aygır görmüş kısrak gibi ne şirinlik yapıyon.

SEHER: Aman ana, ne şirinliği, folluktan yumurta aldım. Gelirken de seninkini gördüm (Bir kahkaha atar).

⁴ Bu tiyatro eseri Cumhuriyet Dönemi tiyatrocusu, yazar ve şairimiz Necati CUMALI'nın "NALINLAR" adlı piyesinden hareketle Okul Müdürümüz Dr. Erdem SEVİMLİ tarafından yazılmıştır. Ancak eser, bir tiyatro seçkisiyle telif bir piyes olarak oluşturulmuştur. Sözler tamamen orijinaldir ve yazara aittir. 2016-2018 yılları arasında EBA portalde de yayınlanmıştır.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

GÜLİSTAN: (Şaşkın ve kızgın halde). Ne benimkisi kız, dök dilinin altındaki baklayı sarı çıyan, ananla nasıl konuşuyon sen. Kimmiş o?

SEHER: Kim olacak kız ana, Muhtar emmi. Sana selam söyledi.

GÜLİSTAN: Vay, camış oğlu camış. Yaşından başından da utanmıyor. Kızım demedin mi anam o çayırdan artık otlanmıyor, emekli oldu diye.

SEHER: Ne bilem ana onu da sen söyleyiver. Bunlar bana düşmez.

GÜLİSTAN: (Biraz düşünceli). Haklısın kız, sarı çıyan. Gördüğünde bana sesleniver de muhtara fotürünün kaç köşeli olduğunu belleteyim. Belleteyim ki kartaloz, bir daha bu evin kıyısında eğlenmesin.

SEHER: Boşver ana, senin uykun gelmedi mi biraz uyuyup dinlensen.

GÜLİSTAN: (Sehere'e sert, manalı bir bakış fırlatır). Ne uyuması kız, öğle yemeği hazırlanacak. Oradan havanı getir, sarmısak döv, bulguru da ocağa koy, bahçadan salata getir, cacık yapiver. Sallanma, şimdi abinle ablan gelir tarladan.

SEHER: Tamam ana, şimdi hazırlarım (der ve çıkar).

(Seher, bir vesileyle annesini atlatıp, Osman'la buluşmak için köyün harabelerine gitme yollarını aramaktadır. Akli hep bu işle meşguldür. Ama köy yerinde evden çıkmak için izin alması gerekmektedir. Bu iznin çıkması için de kuvvetli bir bahane bulması gerekir. Bu düşünceler içerisinde iken seherin abisi, Salih ve ablası Ayşe kapıdan girerler.)

HEP BİR AĞIZDAN (SALİH VE AYŞE): Rastgele ana.

GÜLİSTAN: Sağol oğul, sağol kızım, hoşgeliverdiniz, buyur oturup biraz soluklanıverin ben yemeği hazırlatıyorum.

SALİH: Tamam ana, acelesi yok. (Geçip sedire otururlar. Salih, arkasına yaslanır ve annesine manalı bir bakış fırlatır. Annesi, hafifçe başını sallar)

GÜLİSTAN: Oğul, birşey mi diyecen bana. Hele söyleyiver, sen de bir hal var.

SALİH: Haklısın ana. Gel hele otur şöyle, bu meseleyi bir hal yoluna komamız lazım.

GÜLİSTAN: Hangi mesele kuzum, çatlatma beni söyleyiver çabuk.

SALİH: Ana Mahmutların Osman, sürekli bizim folların oralarda geziniyormuş. Bu düz, bizim Seher'e göz komuş olmasın sakın, söylentiler hoşuma gitmiyor. Benim kardeşim, Osman'a değil, Vezirlerden Hüsnü'ye varacak. Ben böyle münasip görüyom. Adam zengin, varlıklı, hem de arazisi, davarı çok.

GÜLİSTAN: Kim demiş onu oğul? Ben anayım anlamam mı böyle bir şey olsa. Sen yüreğini rahat tut. Hem Seherim akıllı kızdır, o sümüklü Osman'a varacak kadar aklını yitirmiş olamaz. (Biraz duraklar, Ayşe'yi, Salih'i bir iyice süzer, sonra Salih'e doğru eğilerek). Hem kim demiş oğul bunu, kim dedikodu edip durur? Sırası gelince kime gideceğini konuşur, halleşiriz.

GÖNÜL MERCEĞİ

SALİH: Muhtar emmi dedi ana, sürekli beni çevirip, bu mevzudan konuşur. Canıma yetti artık. Bazen gidip Osman'ın yakasını tutup yere çalasım geliyor ana.

GÜLİSTAN: (Ellerini Salih'e doğru kaldırarak, sertçe). Sakın oğul, böyle bir şeyi yapiverirsen, ben sana hakkımı helal etmem. Muhtar, denilen yılan, babanı Hüsoların Hacının üzerine salmadı mı. No'ldu peki? Sonrası hüznün, mapusluk ve ölüm. Bu haneyi erkeksiz komak mı amacın? Onun bunun dolduruşuna gelme. Dedim sana. Hakkımı helal etmem.

SALİH: Ama ana, kanıma dokunuyor. Genç bir kız Seher. Bir şey olursa insan içine nasıl çıkarım, nasıl bakarım obanın, köyün yüzüne?.

GÜLİSTAN: (Sertçe yerinden doğrulup kalkar. Ellerini göğsüne bağlayıp, sertçe). Kötü bir şey mi yaptık da obanın önünde boyun bükecez. Geç onları oğul. Muhtar da takma. O, bana selam gönderip durur. Asıl follukta dolaşan o kartaloz. Seher bugün yine folluk önünde görmüş onu.

SALİH: (Şaşkın halde). Yaa! Demek öyle. Vay be, bak adama. Sekiz köşeli fotürüyle, dokuz iş çeviriyor de sene.

GÜLİSTAN: Yaaa, sen ona güvenme, o dostu düşman etmekte mahirdir oğul.

(O sıra da Ayşe de söze girer).

AYŞE: Haklı anam. Biz işimize bakalım abi. Yarın tarlada ben şelekleri yığın edem, sen de kalan otları biç. Yağmur gelirse bizi Muhtar mı kurtaracak?

SALİH: (Düşünceli, başını sallar). Haklısın bacım. İşimize bakalım. Tüm gün tarlada çalışıp durdun. Seni de kadın başıyla incittik. Ama kimse yok ki. Ah babam olaydı bir işin ucundan tutardı. Kadın kısmının yeri evidir, tarla takım, ezer, bitirir kadını. Bizi bu yönden hoş gör bacım, hoş gör. (Çaresizce başını öne eğer).

AYŞE: (Ayşe abisinin sırtını sıvazlar). Dert etme abi. Başımızda ol yeter. İş de neymiş. Yapılır, Allah'ım can sağlığı versin.

(Bir an sessizlik olur, içeriye Salih'in küçük kızı Ela girer. Elinde top vardır, üstü çamur içindedir. Mahçup halde babasına dönerek).

ELA: Baba, çocuklar topumu aldı, ben de onları dövdüm, topumu kaptırmadım. Hepsini yere yıktım. (Yumruğunu sıkıp, yukarı kaldırır). Aha böyle işte.

SALİH: (Güler, kızının başını okşar). Aferin yiğit kızıma, hakkını savun böyle; ama arkadaşlarıyla dalaşma, iyi geçin. Şurda kaç ev kaldık. Birbirimizi sevmek zorundayız. Dayakla yumrukla iş olmaz. O devirler geçti yavrum.

ELA: (Babasına garip garip bakarak). Tamam baba, bir daha vurmam, ama vurmaktan beter ederim haytaları (diyerek uzaklaşır).

AYŞE: (Ela'nın arkasından seslenir). Ellerini yıka, üstünü deyiş, öyle oturamazsın sofraya emi.

(Bir dakika sonra elinde tepsi Seher girer odaya. Konuşulanların çoğunu anlamıştır, ama anlamaz görünür. Sessizce yemeklerini yerler)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

SALİH: (Seher'e döner) Nasılsın bacı? Bir eksiğin bir gediğin var mı deyiver çekinme.

SEHER: Sağol abi, sağlığımı isterim. Allah seni başımızda eksik etmesin.

SALİH: Sağol bacı! (Annesine döner). Ana, geçen vezirlerden Hüsnü'yle karşılaştık. Seher, kendisine varınca, Öküzboynu'ndaki tarlayı verecekmiş. Pankaya da yüklü miktarda para koyacakmış.

GÜLİSTAN: (Sehere mahcup mahcup bakar, gözlerinde çaresizlik vardır). Ne diyeyim oğul? Ev reisi sensin. Sen bilin.

SEHER: (Bir anda sessizliği bozar, Gözler ağlamaklıdır. Sertçe). Abi ben mal değilim. Beni paraya, tarlaya mı satıyorsunuz? (diye bağırır).

SALİH: (Şaşkındır. Seher'i kolundan tutup kaldırır. Sertçe). Dinle beni. Benim amacım rahat etmen. Yıllardır, el eline bakıyoz. Ben bacımın el eline bakmasını istemem. Muhtaçtır dedirtmem anladın mı?

SEHER: (Ağlayarak çıkar.)

GÜLİSTAN: (Kalkarak, oğlu Salih'i sakinleştirir). Tamam oğul. Ben konuşam kızla. Sen git yat. Dinlen ayık kafayla konuşalım hemi.

SALİH: (Başıyla onaylar). Tamam anne. (der ve diğer odaya geçer. Peşinden Ayşe ve annesi de sofrayı toplayıp diğer odaya geçerler).

2. PERDE

DEKOR: Osman ve arkadaşı Fehmi bir duvarın önünde dikilmiş karşılıklı dertleşmektedir. Osman düşüncelidir. Ara sıra oflayıp poflamakta, sıkıntılı halini açığa vurmaktadır. Fehmi ise elinde bir çakı elindeki ağacı yontmakla meşguldür.

OSMAN: Fehmi, derdime bir çare ol. Muhtar, üstüme gelir, amacı Seher'i amcaoğlu Hüsnü'ye yapmak. Yıllardır köyü yiyip bitirdiler yetmedi mi?

FEHMİ: (Başını kaldırıp sakince) Takma kafanı, sevginin önünde kimse duramaz. (Ellerini Osman'ın omzuna koyar). Hem oğlum, Seher seni seviyor. Bir yolunu bulup kaçırcaz. Sen, o işi bana bırak.

OSMAN: (Heyecenali halde Fehmi'yi tutup sarsar). Nasıl oğlum nasıl?

FEHMİ: Sabret, acele gidenin işi sabaha kavuşmazmış. Köye gelen amcamın oğlu Hacı yok mu. Almancı Hacı.

OSMAN: Eee.

FEHMİ: Onun arabasını alacam. Hacı'ya dedim. İki gün sonra kızı Harabelere çağır, arabayla ver elini Soğukpınar. Amcamların obasıdır. Oradan candarma değil, ordu gelse kızı alamaz. (Etrafında bir tur döner. Elini çevirir). Heytt be. Orada yengeyle bir gün kaldın mı artık helalin olur, gerisi laf u gizaf.

GÖNÜL MERCEĞİ

OSMAN: (Bir çığlık atar. Fehmi'ye sarılır). Sahi mi be. Bin yaşa dostum. Ben folluğa mektup bırakayım. (Tam uzaklaşacakken, Fehmi kolundan tutup geri dönderir).

FEHMİ: Sakın oğlum. Sen gitme. Muhtar folluğa hafiyeye koymuş. Yumurtanın çıkış anını bile kayıt altına alıyor. Ben onu da hallettim. Kızın yanına, İrazlar'ın Fatma'yı yolladım.

OSMAN: (Yine bir çığlık atar, şaşkın halde) Fatma! Şu kocası geçen yıl askerde şehit düşen kadın. Oğlum o kadın günahını vermezdi adama, nasıl ikna ettin.

FEHMİ: (Gururlu). Sen ne zannettin kardaşını. Yalnızlık zordur oğlum, halini sordum kadının sadece. (Gülerler)

OSMAN: (Fehmi'nin omzuna sertçe vurur). Köftehor. Caziben karşısında dağlar eriyor be. Ne büyük adamsın.

FEHMİ: Boşver boşboğazlığı, yürü. Yarına bir çıkın hazırla. Evdeki çiftiyi de al. Adam vuracak değiliz, peşimize düşen araba olursa tekerine sıkarsınız.

OSMAN: Sağol kardeşim (Fehmi'ye sarılır). Bu iyiliğini unutmam. Ben de düğününde çiftetelli oynarım (ellerini havaya kaldırıp oynayarak uzaklaşır) **MÜZİK: Çiftetelli havası**

FEHMİ: Deli oğlan. Yüreği ne kadar temiz. (Diyerek o da uzaklaşır).

3. PERDE

DEKOR: Seherler'in evi. Seher odasında ağlamaktadır. İçeriye giren kadınları fark etmez. Fatma, hafifçe yaklaşarak Seher'i içine düşüğü durumdan kurtarır. Gelen İrazların Fatma ve komşu kızlarıdır).

FATMA: Seher, seher! (diye seslenir)

SEHER: Buyur abla.

FATMA: Kalk kız, ne düşünüyorsun hindi gibi. Ağlanacak zaman mı? (Eliyle Seher'in gözlerindeki yaşları kurular). Ağlama seni görmeye geldik. Kul sıkışmazsa Hızır yetişmez derler. İşte geldim, deyiver bana derdini (Bir yandan da Seher'e göz kırparak mevzudan bahsetmemesini söylemek ister)

SEHER: Yok abla. Babamı düşündüm, içim geçivermiş, niye dertleneyim.

FATMA: Ha şöyle, böyle ol canımı ye. Ben gibi olsan niden. Erim öldüğünden beri kuru dal gibiyim, su verenim yok. (Başını yere eğer, düşüncelidir. Söze Nurcan girer, atılırcasına)

NURCAN: Üzülme kız Fatma, kız Seher. İleriye bakmak gerek. (Seher'e doğru eğilir). Seher, de hele. Çeyizini düzdün mü. Kız kurusu. Benim evde yaptığım turşu bile üç gün dayanıyor, sen evde koktun be.

NACİYE: (Bir kahkaha atar). Bu nasıl benzetme kız. Seher'im ay parçası gibi kızdır. Senin kokmuş turşunu kim ne yapsın. Kimse yemediği için dökmüşsündür.

NURCAN: (Kızarcasına) Laf vurup durma haspa. Kendine bak. Geçen bir kısır pişirdin, anca sinekler yedi. Benim pişirdiğim kısırı yiyen kızın kısmeti açılıyor ayol.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

BİRSEN: (Her ikisine de çıkışır). Kör dövüşüne çevirmeyin haspalar. Alırım aklınızı. Konumuza gelelim. (Seher'e döner). Anan nerde kızım Seher?

SEHER: Uyuyor, Birsen abla. Uyandırayım. (İçeriye seslenir). Ana ana kız komşular gelmiş, uyanıver bi zahmet!

GÜLİSTAN: (İçeriye selenir). Geldim haspalar. Ne dırdır edip durunuz. Sizleri gören televizyonda izdivaca çıkmış zanneder.

AYSEL: (Gülerek). Kötü mü olur Gülistan ana? Bir ev, bir araba, bir maaş, bi de koç gibi bir damat. Daha Allah'tan belasını mı ister insan.

KADINLAR: (hep bir ağızdan gülüşürler). Ooooo. Ooooo.

GÜLİSTAN: (Gelip yerine oturur). Ah kızım ah. Öyle kolay mı? Sonunda Sidikli Süloya kalıyonuz. Beni de gençliğimde ne mühendisler, ne tokturlar istedi amma kala kala Karaların Memiş'e kaldık. İki öküz, bir araba, bir kaç davar.

AYSEL: (Güler, kadınlar da gülüşür). Gülistan ana! Önemli olan gönül zenginliği değil mi. Ben şaka söyledim. Para her daim mutlu etmiyor insanı.

NURCAN: Haklısın kız. Çok yüksekte uçarsanız, benim turşu gibi olur, çöker kalırsınız.

MÜNİRE: (Güler, Nurcan'ın dizine yavaşça vurur). Hani kız Nurcan abla. Senin turşu kalmadan tükeniyordu. Ne oldu da çöküp kaldı.

(kadınlar hep bir ağızdan gülüşürler)

NURCAN: (sertçe kaşlarını çatar). O başka şey hele karıştırma haspa. Turşuyu, çökeleği bırakın da Vezirlerden Hüsnü Seher'e talip olmuş bunu konuşuverelim.

SEHER: (Şaşırır. Kadınların gelme niyetini anlamıştır. Sözü kadınların en yaşlısı Emine alır).

EMİNE: (Gülistan anaya döner). Gülistan! Elçiye zeval olmaz. Vezirlerden Hüsnü gönderdi bizi. Senin kıza talip olmuş. Evet deyiverirlerse, gelip isteyeyim der. Ne dersin?

GÜLİSTAN: Emine bacı. Hoşgeldiniz, safa getirdiniz. Başımla beraber. Önce aile içinde görüşelim, size haber ederiz. Son sözüm budur. (Vakarlı bir şekilde elleri dizinde durur)

EMİNE: Haklısın Gülistan ana. makbulü de odur. İyi dersin.

ZEYNEP: (Atılır). Gülistan ana. Bana düşmez ama Seher'e sormayacak mısınız? (Seher'e bakar) Sonunda yaşayacak olan o. Sözlerimde hata varsa deyiverin bir zahmet.

GÜLİSTAN: Doğru dersin kızım Zeyno. Lâkin, töremizde aile reisinin sözü geçer. Salih ne derse o olur. Evin reisidir. Onun sözünün üstüne söz demem. Ona danışıp karar verecez.

GÖNÜL MERCEĞİ

SEHER: (Mahçup). Benim iradem, sözüm silinip gitmiştir. Hep öyle olmadı mı. Erkekler emretti, biz yaptık. Bu bizim kaderimiz olmuş. (ağlayarak dışarı çıkar. Fatma peşinden gider).

DÜRIYE: Dokunmayın anam. Doğru söylüyor. Beni de ambara bağlayıp, amcaoğluma verdiler. Kız kısmının sözüne ruhsat verilmiyor yazık. (başını çaresizce sallar).

KADRIYE: Haklısınız. Devir değişti ama kafa değişmiyor. Hala başlık parası. Davar, tarla, bankada para. Lanet olsun. Sevgi bunların üstünde değil mi?

(Kadınlar çaresizce birbirlerine bakıp başlarını sallarlar. Söze Emine girer)

EMİNE: Kadının yazgısı bu. (Doğrulur, Gülistan anaya döner). Gülistan ana! Bize müsaade. Haber edersen, biz de onlara deriz. Şimdi sağlıcakla kal. (Kadınlara döner). Haydi haspalar. Yol uzun ömür kısa. Denginizi bağlayın. Gidiyoruz.

GÜLİSTAN: Sağol Emine kadın. Sağlıcakla. Güle güle git. Akşam Salih'le konuşur tez zamanda haber ederim.

EMİNE: Eyvallah, Gülistan ana. (Kadınlar kalkar, çıkarlar. Gülistan'da çıkar, kadınları yolcu eder)

4. PERDE

(İçeriye Seher ve Fatma girer. Seher bu kez sevinçlidir. Söze ilk Fatma girer)

FATMA: Kız demek Osman'ı gördün çeşmede. (Diz çöküp Fatma'nın ellerine sarılır. Heyecanlıdır). Nasıl görünüyordu deyiver hele, n'olur?

SEHER: Deli kız! Bu nasıl sevgi! Dur hele deyiverecem. Sabır. Osman, jandarma çavuşlarının giydiği gibi şort pontulu giymişti. (Seher bir iç çeker).

SEHER: Deme kız abla? Başka başka. (Fatma'yı sıkıştırır).

FATMA: Üzerinde temiz bir gömlek, bir filinta yeleği, ayaklarında da potur çizmeler vardı.

SEHER: (Yine iç çeker. Etrafında şaşkınca döner. Sonra yeniden Fatma'ya döner). Yaaa. Demek öyle. Kız abla kim bilir ne kadar yakışıklı olmuştur benim civanım. Ah bir kavuşabilsek ah.

FATMA: Kavuşursunuz kızım. (Seher'i kolundan tutup, sedire oturtur. sonra kalkıp kapıyı sürgüler, gelir. Seher'in yanına oturur). Şimdi deyivereceklerimi iyi dinle. Gözünü de kulağını da sekiz aç. Bir bohça hazırla. Havan mutfakta mı. (Seher şaşırmıştır).

SEHER: (Şakın). Hayırdır abla. Havan neci?

FATMA: A cahal kızım. Sen kaçarken, ben mutfakta havanı döver gibi yapıp ses çıkarırcem. Anan, senin mutfakta olduğunu zannedecek. İş böylece sessiz sedasız hallolacak. (Seher'in kafasına hafifçe vurur). Anadın mı saf, akılsız, temiz kızım, anadın mı?

SEHER: (Heyecanlı). Anladım abla.

FATMA: Ben birazdan gelirim. Haydi sağlıcakla. İkinci üstü unutma. Salih ile Ayşe tarlada. Ananı oyalamak benim işim. Sen sadece, faso verme yeter, anadın mı kızım?

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

SEHER: Anladım abla! bu iyiliğini unutmayacağım. Hadi sağlıcakla. (Fatma gider, Seher kendi kendine mırıldanır). Allah'ım beni sevdiğime kavuştun. Sensin yarım, yoldaşım. (Sesizce mutfağa yönelir).

5. PERDE

DEKOR: Seherlerin evi. Seher, mutfaktadır. Havan sesleri içeriye kadar gelmektedir. İki adet nalın, birbirinden üç ya da dört santim aralıkla sedirden ileride durmaktadır. Kapı çalınır. Gülistan, sedirden doğrularak, kapıyı açar. Gelen Fatma'dır. Elinde bir tencere vardır.)

FATMA: Gülistan ana! Sarma sarmıştım. Tarladan dönüşte yesin uşaklar. Seherim gün boyu çalışıyor. Bir faydam olsun deyi düşündüm.

GÜLİSTAN: Sağol Fatma kadın. Hoş geldin. Safalarla geldin. (Sedire doğru geçerler. Fatma'ya Sedir'i gösterir). Otur kızım. Nasılsın, halin nice? Sen de de erkek yok bende de. Uşaklar, eğleniyor beni çok şükür.

FATMA: Çok şükür ana. Dert etme. Allah büyüktür. Erin hayırsız, olmasın daha iyi. (Bir yandan konuşmakta, bir yandan da mutfak kapısını çaktırmadan gözlemektedir)

GÜLİSTAN: Haklı dersin kızım. (İçeriye doğru bakar). Seher, Seher kızım. Nerde kaldı bu kız. (Tam kalkarken Fatma, elinden tutup, tekrar sedire oturtur).

FATMA: Otur ana! Çalışsın kız. Bak sana havan sesi geliyor. Yemek hazırlıyor kızcağz. (Muzipçe gülümser) Kız ana. Söylesene. Senin Muhtar, follukta dolanıyor. Sana abayı yakmış olmasın. (Güler)

GÜLİSTAN: O nasıl söz kız (Kızır). O fotürlü düzü benim dengim olabilir mi. Ben onun kapısına it diyü durmam, değil evine eş olam.

FATMA: Şaka ettim ana. Takılıyom sana. Eğlenem dedim, nazım sana geçiyor. Hoş gör. (diyerek Gülistan anayı teskin eder. O sırada kapının aralığından Seher görünür. Fatma'yla göz göze gelirler. Gülistan ana, başı yerde düşüncelere dalmıştır. Seher, bir göz ederek, kaybolur. Fatma, Gülistan ananın dizine elini vurarak)

FATMA: Ana, ben mutfağa geçem. Seher'e yardım edem. Akşama az kaldı. Nerdeyse senin uşaklar gelir. (Tencereyi alarak mutfağa yönelir. İçeriden hala havan sesi gelmektedir).

6. PERDE

DEKOR: Seherlerin evi. İçeriden hala havan sesleri gelmektedir. Seher, arabaya binip kaçmış, Soğukpınar'ın yolunu tutmuşlardır. Gülistan ana, sedirin üstünde uyuklayıp kendinden geçmiş haldedir. Dışarı'dan Salih ile Muhtar'ın sesi duyulur. Salih hızla içeriye girip, mutfağa yönelir, tekrar içeri gelir. Peşinden Muhtar, Kumandan ve bir asker girer).

SALİH: Ana, ana! Seher nerde ana?

GÜLİSTAN: (Şaşırır, birden doğrular, olanlara anlam verememiştir). Ne oldu oğul? N'oldu kızanım. Kötü bişey mi ol du civanım?

GÖNÜL MERCEĞİ

SALİH: (Bağırarak konuşmaktadır. Çok sinirlidir). Ana, bir kıza sahip çıkamadın. Almancı Hacı'nın arabasıyla kaçmışlar. Soğukpınar yolunda görmüşler Seher'le Mahmutların Osman'ı. (Evin içinde bir oraya bir buraya gitmekte, yumruğunu sıkmakta, hiddetlenmektedir)

GÜLİSTAN: İçeriden havan sesi geliyordu oğul. Ben de dedim yemek yapıyor size.

SALİH: (Sertçe bağırır) Ana, içerde Irazların Fatma var. Havanı döven de o. (Tekrar bağırır, mutfağa doğru döner) Fatma. Seni çıyan. Bu düzeni sen kurdun he mi? (Eliyle Fatma'yı çekiştirerek evin içine doğru getirir)

FATMA: (Salih'in elinden sıyrılıp, Gülistan anaya sokulur. Gururla Salih'e elini savurur). Bırak beni. Kaçmışsa ne olmuş? Sevdiğine varmış. asıl kabahat ben de mi? Siz de mi. Kızı üç dönüm tarlaya, paraya satmayacak mıydınız? Deyiverin bakalım.

SALİH: (Ellerini kaldırarak, Fatma'ya yönelir. Gülistan ana vurmasına izin vermez). Bırak ana! öldüreyim çıyanı.

GÜLİSTAN: Hayır oğul. Sevginin önünde boynum kıldan incedir. Sen de metin ol. Sevmeyen gönül taşlaşır. Kimseyi suçlama. Suç bizde. Bizim pohpohladığımız törede.

MUHTAR: (Atılır, eliyle tehditler savurmaktadır). Salih! Kadın kısmının aklı kıt olur. Bunların zırvalarıyla mı oyalanacan. Bak kumandan seni bekliyor. Şikayetçi misin onu söyle?

KUMANDAN: (Evin içinde bir kaç tur atar. Salih'e döner). Evet, Salih! Seni bekliyoruz. Şikayetçiysen Soğukpınar'a asker salayım. (Salih'ten çıt çıkmaz. Düşüncelidir. Kumandan biraz ilerler. Sedirin üzerindeki nalınlardan birini eline alır. Gülistan anaya döner). Ana, bu nalınlar, kaçan kıza mı ait.

FATMA: (Atılır). Evet kumandan! Diğer nalını da gösterir. Bak nalının biri orada biri de aha elinde. (Birden mutfağa girer ve geri döner, elinde havan vardır. Havanı kumandana, Muhtara doğru tutar, kaldırır) Bakın! Kumandan! (Sonra Muhtara döner). Sen de bak folluk horozu muhtar. (Muhtar, sinirlidir ama sesini çıkarmaz. Bir Salih'e bir Kumandana bakmaktadır. Fatma, havanı döverek çevrelerinde döner) (MÜZÜK-ÇİFTETELLİ) İyi bakın bu havana. Bu havan Seherin sevgi türküsünü mırıldanıyor. İyi bak kumandan, iyi bak muhtar. 60, 70,80 ohhh 90. Canıma değsin ohhh (diyerek dans etmeye başlar. Sonra havanı bırakır). İyi dinleyin beni ey ahali! (Çıldırılmış gibidir. Ellerini havaya kaldırıp, sahnenin ortasına gelir. Kumandana dönerek). Kumandan. Sevgiye kurşun sıkılır mı deyiver bakim. (Başlar yerededir). Diyemezsin. Çünkü sevgiye kurşun işlemez. (Havanı yere bırakır. Nalınları eline alıp, biraz ileriye fırlatır). Muhtar! İyi bak. Kumandan İyi bak! Nalınların biri burda, biri şurda. İyi bakın. Nalınların biri şurda, biri burda.

Perde Kapanır

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

GÖNÜL MERCEĞİMİZDEN DÖKÜLEN EZGİLER

“Vatanımdan Neşideler” Konulu Şiir Dinletimiz

“Şiir duygudur. Şiir anlatmaktır. Şiir anlamaktır. Şiir hissetmektir. Şiir paylaşmaktır. Şiir sonsuzluğa giden bir yoldur. Şiir bilmektir. Şiir hayattır, hayatsa bir şiir. Amacımız şiiri beraber anlamak, beraber anlatmak, beraber hissetmek ve paylaşmaktır”

diyerek Akçadağ Öğretmen Evi’nde *“Vatanımdan Neşideler”* konulu şiir dinletimizi gerçekleştirdik. Sayın İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Ramazan CENGİZ’in de teşrifleriyle şiirle, türküyle dolu bir şiir dinletimizi ifa etmenin haklı gururunu bir kez daha yaşadık.

Benim sevdalarım vardı.

İçimde saklı,

Benim yaylalarım vardı

Engininde sisli,

Çeşme başlarını mesken tutan güzellerim vardı,

Bir bakraç ayrına dost dedim yurdumun,

Kınalı ellerinden içtim sevgiyi yudum yudum,

Sazım sırtımda dolaştım,

Diyar diyar, köy köy, köşe köşe, toy toy

“Ozanlarımıza, âşıklarımıza, Yunus’a, Emrah’a, Veysel’e selam olsun. Selam olsun! Malazgirt’te, Yemen’de, Çanakkale’de yüreği vatan sevdasıyla yangın, elleri kınalı yiğitlere selam olsun. Sakarya Türküsüyle coşan, Dumlupınar’dan denize akan, 15 Temmuz’da destan yazan türkü yürekli halkıma selam olsun”

diyerek İstiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy’dan başlayarak, çilekeş şairimiz Necip Fazıl Kısakürek, Gülhane Parkı’ndaki asırlık ceviz ağacının altında sessiz oturuyor gibi bekleyen Nazım Hikmet, sevgilerinin mecburiyetini, terk edilmişliklerin, geride bıraktıklarının acısını yaşayan Ümit Yaşar Oğuzcan, yüreği avuçlarında vatan hasretiyle tutuşan, herkesin evi barkının olduğu bir memleket isteyen Cahit Sıtkı Tarancı... Geceleri köyünü basan eşkıyaların yiğitlik hikâyelerini dinleyerek büyüdüm diyen Cahit Külebi’nin Hikâyesi ile Anadolu’muzun toprak kokan mazisine döndük. Yine Gülhane Parkı’nda hayat denilen *MERDİVEN*’i ağır ağır çıkan, karanlığı kırmızıya kesen gecelerde benliğini bulan Ahmet Haşim’le buluşup, umarsız gecelerde doğan ayı seyredip güneşi arzulayan Hilmi Yavuz’la ufukları arşınladık. Şiirin derunî gücüyle başladığımız yolculukta **GÖNÜL MERCEĞİMİZ**’i yansıtacağımız daha nice güzel etkinliklerde buluşmayı arzuluyoruz. Şiir dinletimizden kareler:

GÖNÜL MERCEĞİ

ŞEKİL 6: İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜ VE OKUL MÜDÜRÜ KATILIMCILAR

ŞEKİL 7: SAZ DİNLETİSİNDEN BİR KARE

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

ŞEKİL 8: ŞİİR DİNLETİSİ EKİBİMİZ

ŞEKİL 9: SAKARYA TÜRKÜSÜ'NDEN BİR KARE VE MUSTAFA YÜCEKAYA (10A)

GÖNÜL MERCEĞİ

Şekil 10: MEHMET AKİF'İN "BİLİK" ŞİİRİYLE CEM DOĞAN (12A)

ŞEKİL 11: OKUL MÜDÜRÜMÜZ Dr. ERDEM SEVİMLİ "HANCI" ŞİİRİYLE

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

OKULUMUZDAN DERUNÎ BİR UĞUR SEÇKİSİ

Bu köşe, 9/A sınıfı öğrencimiz **UĞUR İBRAHİM DOĞAN**'ın küçük cümlelerle koca kalbinden döktüğü devasa ezgilerin “**GÖNÜL MERCEĞİ**”mize yansıyan ezgileridir.

Gözlerden Gönle Akanlar

Gözlerine bakınca görüyorum hayatı,
Her anım, nefesim, sevdam,
Her zaman seninle çarpışıyor ritimsiz hayat kavgam,
Kalbim, ritimsiz çarpar,
Çarpar seni görünce
Sanki Gülhane Parkı'nda ihtiyar ceviz ağacı yıkılır içimde,
Nazım gelip yerleşir bir kır at gibi yüreğime,
Kocatepe'den Afyon Ovası'na atlar.

Sevmek ,
Seni sevmekle var olurum,
Gözlerinin dehlizlerinde çıkar cevherlerim,
Bir maden gibi gizlenir umutlarım derinliklerine,
Motifler, halıların üzerinde uçuşur,
Başka bir dünyaya giderim,
Bir bakış bin söz eder mısralarımda
Koca cümleler kuramam Divan şiirinin vezin kusurlarıyla,
Her anım seni kuşatır bedenime,
Her zerrem güneşin önünde savrulur gibi sana koşar,
Kalbim ritimsiz çarpar,
Çarpar seni görünce
Sanki Gülhane Parkı'nda ihtiyar ceviz ağacı yıkılır içimde,
Nazım gelip yerleşir bir kır at gibi yüreğime,
Kocatepe'den Afyon Ovası'na atlar.

GÖNÜL MERCEĞİ

Hayat

Sular, Sular....

Akar bu şehrin umut nehirlerinde,

Debisi yoktur mucizelerin,

Rejimsizdir canlanan tabiatın sevdaları,

Yeni bir canlılık doğar

Her gün bir mucize, bir intihan soluyor hayat,

Savaşmak gerekiyor, mücadele hayatın göbek adı olmuş,

Susarsan kaybedersin her şeyi dercesine uçuyor kelebekler,

Kendin ol, Bırak uçsun düşünceler zihninden diyor karabataklar,

Sular, Sular.....

Akar bu şehrin sevgi ırmaklarında,

Yeni bir hayat doğar,

Sen sen ol mücadeleyi bırakma, diyor rüzgâr,

Sımsıkı tut hayatı, diyor börtü böcek,

Kendin ol artık,

Bırak uçsun düşüncelerin,

Rejimsizdir canlanan tabiatın sevdaları,

Bir kararlılık olmalı yüreğinde,

Kalbinde açan goncalara kulak ver.

Bırak hayat, kelebek misali uçuşsun ellerinde.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Bir Dünya Bırakın Çocuklara

Bir dünya bırakın çocuklara
Uçsun uçurtmalar, balonlar
Bir dünya bırakın çocuklara
Saf olsun, temiz,
Bir dünya bırakın çocuklara
Islanmış olmasın gözyaşlarıyla.

Bir dünya bırakın çocuklara
Düşünün onları,
Düşünün çiçekler içinde güzel bir dünyayı,
Saf olsun, temiz,
Hayat bayram olsun uçurtmanın uçlarında,
Salınsın rüzgârda umutları,
Bir dünya bırakın çocuklara
Tertemiz yazsın sayfalar geleceği,
İklimin değişmediği bir atmosfer bırakın bizlere.

GÖNÜL MERCEĞİNDEN YANSIYAN BİLİMSELLİK-MAKALE KÖŞESİ

Lale Devri Şairi Nedîm'in Sanatında İki Boyut

Dr. Erdem SEVİMLİ⁵

Özet

Divan şiirinin “şeyda bülbülü”, şuh ve neşeli şairi olan Nedîm, yazdığı şiirlerle Klasik şiirimizin yönünü hayata çevirmiştir. O, dönemine ve sonraki asırlara damga vurmuş sıradışı bir şair olarak karşımıza çıkmaktadır. Onun yazdığı şiirlerde Lâle Devri'nin özelliklerini bulmak mümkündür. Nedîm, bu özellikleri sadece anlatmakla kalmamış, aynı zamanda yazdığı şiirlerle canlı bir şekilde göstermiştir. Bu nedenle Nedîm'in şiirlerini okurken onun şuh güzellerle zaman geçirdiği “hane-i viranı”na konuk olmak ve boyu, yüzü, kıyafetleri ile capcanlı olan bu güzellerle Sadabad ve Kâğıthane mesirelerinde dolaşmak mümkün hale gelmektedir. Nedîm, elbette bu canlı anlatımı Lâle Devri'nin zevk ve eğlenceyle harmanlanmış, görkemli köşklerle ve mimari yapılarla süslenmiş yaşantısında bulmuştur. Nedîm, bu yaşamı sadece tasvir etmekle kalmamış her köşesi bir “letâfet çemenistanı” , bir “irem bağı” olan İstanbul'un güzellerine giydirdiği renkli, canlı ve sıcak kıyafetlere de yansıtmıştır. Bu yansıtma elbette sıradışı nitelikte olmuştur. Usta şair, Klasik şiirin söz dinlemez, sitemkâr güzelini kalemiyle uslandırmış, “haddeden geçirdiği nezaketle” güzellik sembolü haline getirebilmiştir. Nedîm, bu sanatsal nezaketi ile sevgiliyi asla bayağılaştırmamış kutsal bir varlık haline getirmiş, yüceltmıştır. Böylece Nedîm, sevgiliyi estetik bir güzellik içerisinde anlatabilmiş, bunda oldukça başarılı olmuştur. Ayrıca şair, bu duyguları güzel yaşama dönük mizacında harmanlayarak, lâle çiçeğinin süslediği devre adını yazabilmiştir. Bu nedenle devrin kültürünü oluşturan Lâle Devri'nin ve bu sıra dışı güzellerin iki boyut halinde Nedîm'in edebi şahsında bir analizinin yapılması gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Nedîm, sıradışı, Lâle Devri, sosyal yapı, neşe.

Giriş

Klasik edebiyatımız, eşeledikçe farklı bir hazineye kapılarını aralayan bir edebiyat dönemidir. Hemen hemen her şairin divanında devrin sosyal yönünü yansıtan bir iz bulunabilmektedir. Ancak Nedîm, neşe ve zevkin temsilcisi olarak yaşadığı devrin anlayış ve yaşam tarzını şiirlerine aktarmakta, çağının sosyal yapısını ifade etmekte diğer şairlerden daha fazla başarı gösterebilmiştir. Çünkü o, yaşadığı devirle bütünleşmiş, bu çevreyi bütün güzellikleriyle ele almıştır. O, bu güzellikler içinde doğmuş, bu güzellikleri var eden mimari yapılara ve güzellere hayat vermiştir. “O, şahsi dehası sayesinde geleneği aşmış, eski edebiyatımıza yepyeni bir tazelik ve canlılık getirebilmiştir. Neşeli yaratılışı ve hayata bağlılığı sayesinde samimi bir edayla sevgililerini gerçek hayatta olduğu gibi aksettirmiştir. Gördüğü tabiatı, gördüğü insanı değiştirmeden vermiştir. Nedîm, dehası sayesinde Türkçeyi şiirde en güzel ve tabii şekliyle kullanmış, ifadesine şehir dilinin canlılığını ekleyebilmiştir” (Mazıoğlu, 2014, s. 552). Kısacası usta şair, yaşadığı çevreyi kendi gerçekliği içinde görmüş ve ifade edebilmiştir. Bunları; gönülleri fetheden güzellerinin sıradışı⁶ özelliklerinde ve Lâle

⁵ Dr., Makale Okul Müdürümüz tarafından yazılmıştır.

⁶ Sıradışı sözcüğü, alışılmış olmayan, sıradan olmayan, farklı anlamlarını içerdiği ve Nedîm'in sanat anlayışına uyum sağladığı için tercih edilmiştir.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Devri'nin görkemli mimari yapılarında güzel yaşama dönük duygularla ve şairin edebi kimliği ile harmanlanmış halde görmemiz mümkündür. İşte, bu sebeple bu sıradışı, ışıklı ve parlak sosyal çevrenin şairin sanatından hareketle anlatılması gerekmektedir.

1. Gönülleri Fetheden Güzellerin Sıradışı Özelliklerinden Hareketle Nedîm

Sevgili, klasik şiirimizin özüdür, adeta temelidir. O, âşık olunan, uğruna acı çekilen, âşığına eziyet eden, vefasız, sözünde durmaz biridir. Onun dudakları, yüzü, baygın bakışı, bir servi gibi salınan boyu, kan döken gamzeleri hep güzellikle anlatılır. Bu güzellik Nedîm'de demir gibi "haddeden geçerek" (G/s.254) incilir. Şişeden süzülerek sevgilinin yanağına renk verir. Asla bayağılaştırılmaz, alçaltılmaz. Anadilimiz Türkçe gibi saf, temiz ve durudur. Çünkü klasik şiirimizde kadın reklamize ya da afişe bir tüp değildir. Kutsaldır, sultandır, otoritedir. Bu değerleri mısralarıyla kuran Nedîm, "kadına iltifatlarda bulunarak sevgilinin güzelliğini çoğaltarak ve yeniden üreterek sosyal hayat içerisinde ona gerekli önemi vermiştir. Bu tavırla âşık, kadını bir meta haline getirmekten kurtarmıştır. Çünkü şair bilmektedir ki "toplumda kadın tahtına oturduğu sürece bir yozlaşma meydana gelmeyecektir. Kadın, tahtta bir sultan olarak kalacak ve toplum böylelikle her türlü çürümeden kurtarılmış olacaktır" (Aktaş 2008, s. 49-54). Bunda Nedîm'in can verdiği Lâle Devri'nin büyük payı vardır. Çünkü "bu devir Osmanlı toplumunda zevkin en çok inceldiği, zarafetin son derece arttığı bir devir olmuştur" (Mazıoğlu, 2014, s. 553) Bu devri doyasıya yaşayan Nedîm, en güzel mutluluk şiirlerini nezaketle incelittiği sıradışı sevgililerine yazmıştır. Böylece ilk kez "*klasik şiirimiz, âşığının isteklerine karşı hoşgörülü, onunla aynı ortamlarda bulunmaktan, onunla yiyip içip eğlenmekten, gezintiye çıkmaktan hoşlanan, hayâtın her ânını dolu dolu geçirmeye özen gösteren şen şakrak güzellerle*" (Erdoğan, 2009, s. 9) tanıştırmıştır. O, sevgiliye duyduğu şuh arzuları, beyitlere bir ressam gibi işlemiştir. Hislerini asla gizlememiştir. Çünkü Nedîm "yaşamdan yana" ve "yaşanılan hayatı mutlu geçirme" den yana olmuştur (Mengi 2002, s. 211) "Hayatı tüm yönleriyle eğlenerek tüketme" anlayışı (Karataş, 2009, s. 31) ile hareket eden şair, sevgilileriyle Sadabad ve Çırağan'da eğlenmiş, kayık sefası yapmış (Ş/s.245), bunları şuh gazel ve şarkılarıyla anlatarak bu alanda öncü olmuştur. Nedîm'de sevgili dört başı mamurdur. Her uzvu özenle yapılmış bir yapıyı andırmaktadır. Şiirleri bir nevi bu yapının mimarı hükmünü verir. Çifte benli gümüş boyunlu, güneş yüzlü bu sevgili, Nedîm'in birlikte olmak istediği sevgili tipini ifade etmesi açısından oldukça dikkat çekicidir. Usta şair, neşeye meyyal duygularla kendi yaşantısına, meşrebine uygun bir sevgiliyi anlatmıştır (Ş/s.247). Nedîm'in sevgilileri, mesire yerlerinde, giysisi ve sürdürdüğü kokular ile sokakta ya da âşığının "hâne-i viranın"da görülmekte, bu evlerde âşığıyla sabaha kadar eğlenmekte (Ş. 34/II), Kağıthane deresinde ya da Göksu'da Nedîm'le kayık safası yapmakta, vuslata kolaylıkla ortak olmaktadır. Nedîm'e ulaşan yolu açan usta şairler Bâkî ve Şeyhülislam Yahya bir İstanbul şairi olmalarına rağmen sevgiliyle Göksu ya da Kağıthane deresinde kayık içinde seyran etmek ve eğlenmek sadece Nedîm'e nasip olmuştur. Nedîm'in önemli bir yönü de her milletin sevgiliyle haşır neşir olması, bunlarla arzusunun her türlüüne yelken açabilmesidir. Şair, "bazen bir Hristiyan dilberi, bazen Cezayirli bir âfet, bazen bir çengi güzeli, bazen de gururlu bir Türk kıızı" olarak şiirde kendini gösteren (Bayrak, 2012, s. 193) bu geniş sevgili perspektifi ile şiirimizde yine öncü vasfını pekiştirmektedir. Sarışın, esmer gibi her renkten sevgiliyi anlatmış, bununla da yetinmemiş, "ozanın her telden çalması gibi, Nedîm de her

tenden ve ırktan, hattâ her inançtan günele şiirinde yer vermiş, klasik doğu güzeli imajının dışına çıkıp, şiirimizi sarı saçlı, mâvi gözlü Avrupâi dilberlerle tanıştırmıştır" (Erdoğan, 2009, s. 11). Neşe şairi Nedîm bu yönüyle çok şanslıdır. Fuzûlî gibi sevgili uğruna acı çekmemiştir. Sevgiliyi her an yanında bulmuş onunla vuslat etmiş, üslubunun zarafeti ile bu vuslatı bir sümbül bahçesine çevirebilmiştir. Bu zarafet onu 'bayağı, perde-bîrûn' diye anılmak talihsizliğinden kurtarmıştır" (Erdoğan, 2009, s. 17-18).

Nedîm'in anlattığı güzellerin kıyafetleri ile de farklı olduğunu görürüz. Bu kıyafetler Lâle Devri'nin lüks ve süse dayalı yapısını da ifade etmektedir. Nedîm bunları şair kimliğiyle neşe ve güzel yaşama dönük şair kimliğiyle harmanlayabilmiştir. Bu sıradışı sevgililer, dönemin gül desenli, mor hareli lüks elbisesini (Ş/s.247) giymektedir. Nedîm sevgililerin ilk kez Batılı, modern bir balo kıyafeti (Erdoğan, 2009,s. 24-165) yine Batılı giysi türü olan kakum ve samur kürkü giydirmekte, omuzlarına pempe şal atmakta, altın ve gümüş takılarla dolaştırmaktadır (Ş 235-243). Bu sevgilileri kendi yaşantısına uygun bulan Nedîm (G/s.260), onlarla yaşadıklarını da samimi bir şekilde, çekinmeden anlatabilmiştir. Sevgiliye "başım üstünde yerin var" diyen Nedîm, bir rana gülü olarak ona baş köşede yer ayırtmış,(Ş/s.239) onu misafir olarak ağırlamış, onunla içip eğlenmiştir (G/s.298). Kısacası şair, kendisine mutluluk ve neşe veren sevgilileri anlatmıştır. Çünkü onun şiir sanatı, neşe ve zevk yüklüdür. Bu nedenle onun şiirlerinde "aşk ve samimiyetle yoğrulmuş pırl pırl mücevher mısralar dökülmüştür"⁷ (Kutkan, 1981, s. 13).

2. Devrin Görkemli Mimari Yapılarından Hareketle Nedîm

Lâle Devri, Osmanlı Devleti'nde bir barış, huzur ve sakinlik devri olmuştur. "18. yüzyılın ilk yarısında III. Ahmet'in padişah, Damat İbrahim Paşa'nın ise sadrazamı olduğu 1718-1730 yılları arasında kalan 12 yıllık zaman dilimini kapsayan bu devir Osmanlı'da Batılılaşmayı topluma yayma düşüncesinin başladığı bir devrin de adı olmuştur" (Yıldırım, 2004, s. 45). Artık savaşımlardan, ihtilâllerden bunalan İstanbul ve onu taklid eden diğer şehirler, muhteşem vezir İbrahim Paşa'nın öncülüğünde hayatın zevklerinden faydalanmayı istemiş (Karataş 2009, s. 2), Osmanlı yönetimi ise bu düşünceyi gerçekleştirmek için yurtdışına elçiler göndermiş, "saraylar, bahçeler yaptırmış, eğlenceler tertip etmiştir" (Yıldırım, 2004, s. 45). Bu doğrultuda bilime ve bilim adamlarına büyük destek verilmiş, sadrazam İbrahim Paşa'nın öncülüğünde bilimsel eserlerin çevrildiği bir çeviri kurulu oluşturmuş, matbaa getirilip önemli eserler Türkçe'ye kazandırılmış, değerli el yazma eserlerin yurtdışına çıkarılması yasaklamış, şiir ve sanat sohbetlerinde sanatçılar korunup kollanmıştır. Büyük cami, çeşme ve köşkler yapılmış başşehir İstanbul'un çehresi değiştirilmiştir. Böylece muhteşem vezir İbrahim Paşa'nın çabaları ile güzel İstanbul; Boğaziçi, Haliç ve muazzam bir servet harcanarak 170 köşk ve kasırla donatılan Kağıthane ile güzel ve neşeli bir kültür merkezi haline gelebilmiştir. (Yılmaz, 2013, s. 51). Böylece batı tarzı binlerce mimari yapıyı inşa ettiren İbrahim Paşa, İstanbul'u zevk ile tezyin devlet adamı olarak tarihteki haklı yerini de almıştır (Andıç, Süphan- Fuat, Süphan, 2006, s. 37; Yılmaz, 2013, s. 55).

⁷ Nedîm'deki sevgili ve aşk anlayışının asıl temsilcisi olduğu şuhane tarzı da içerecek tarzda geniş analizi için bknz. Armutlu, Sadık; Sevimli, Erdem (2022). *Divan Şiirinde Haz Zevkin Klasik Ötesi İfadesi. Erzurum: Fenomen Yayınevi, Sevimli, Erdem (2021). "Klasik Şiirde Şuhluk ve Şühâne Tarz". Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi*

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Nedîm’i var eden, bugüne ulaştıran Lâle Devri’nin lâle ve güllerle bezenmiş bahçeleri, Kağıthane mesireleri ve devrin bir “bilim ve kültür merkezleri olan” (Sevim, 2010, s. 20) görkemli mimari yapıları olmuştur. Bu yapılardan ilki devre adını yazdıran meşhur Sadabad Köşkü; ikincisi ise Nedîm’in “hane-i virânına” (G/s.266) yakın olduğu için ayrı bir önem kazanan lâle sefalarının mekânı Çırağan Sarayı olmuştur. Kışın helva sohbetleri, yazın lâle ve gül sohbet ve eğlenceleri yapılan sarayı Nedîm zevk şairi olarak en güzel şekilde anlatmıştır. Sadabad’a padişah ve sadrazamı gibi kayıklarla giden şair, bu muhteşem köşkün lâle ve güllerini bütün canlılığı ile anlatmıştır. O, Osmanlı İmparatorluğunda bir hamle, zevk ve ihtişam devri olan Sadabad senelerini bütün sıcaklığıyla günümüze taşıyabilmiştir (Yılmaz, 2013, s. 85). İstanbul’un baştanbaşa imar edildiği Lâle Devri’nde sadece Sadâbâd ve Çırağan değil, Üsküdar’da Şerefâbâd, Beylerbeyi bahçesi olarak anılan Bâğ-ı Ferâh, Fındıklı’da Emînâbâd, Kağıthane’de Hüsrevâbâd ve Topkapı’daki Vezirbahçesi adlı köşkler ve devasa yapılar da eğlencelerin ve güzel yaşamın odak noktası olmuştur. Bu eğlencelere Padişah ve diğer devlet adamlarının yanında dahil olan Nedîm, muhteşem lale bahçeleri içerisinde neşenin şiirini yazmış, şiirlerini güzel yaşama yönelik duygularla harmanlamıştır (Altınay, 2014, s. 63; Yücel-Sevim, 1991, s. 276-281). Onun gazel ve şarkıları sadece Cedvel-i Sîm’in üzerinde, Sadabad’ın sütunlarında, Hümâyûnâbâd’ta çınlamakla kalmamış; tarihin haddesinden nezaketle geçerek ölmezliğe kavuşabilmiş, günümüze kadar bütün samimiyet, sıcaklık ve içtenliğiyle gelebilmiştir (Andıç, Süphan-Fuat, Süphan, 2006, s. 63). Ne yazık ki bu güzellikler, Patrona Halil isyanında üç kahveci ile birkaç manavın taşkınlığı ve çıkarı zedelenen çevrelerin girişimleriyle kırılmış, Sultan Ahmed’in muhteşem vezirini, kanlar içinde yere düşürmüştür (Altınay, 2014, s. 96). Bu uğursuz isyan, devrin şakrak bülbülü Nedîm’i de kahrından öldürmüş, muhteşem Sadabad’ın yıkıntılarında tarihe mal etmiştir. Kalemiyle döneminin zevk ve neşe yüklü iklimini taçlandıran, iyi, güzel ve hoş yaşamının çerçevesini çizen bu büyük şairin mezar taşına şairliğini yazabilmek için kimse cesaret bulamamış, bir devir böylece kapanmıştır (Andıç, Süphan-Fuat, Süphan, 2006, s. 68).

Nedim’in şiirleri Lâle Devri’nin pek çok mimari yapısına değer katmıştır. Onu, şiirlerinde Tavanlı Köprü’den geçen güzelleri seyrederken yahut zevkle gidip döndüğü Hayrâbâd’ı gezerken görürüz. Güzelliğine paha biçemediği Kasr-ı Cinân’ın avlusunda demlenen Nedim, Çeşme-i Nûr’a seğırtip kaidesinden nurlu ayetler okumakta, Sadabad’ı korumak için yapılan Cedvel-i Sîm köprüsünden eşsiz manzarayı seyretmekte, kendisi küçük ama şanı büyük Kasr-ı Neşât’ı ululamakta bunun dışında kalan ve Lâle Devri’nin imar şaheserleri Cısr-i Nev-peydâ, Ferkadan Kasrı ve Cesr-i Sürûr gibi yapıları da şair büyük bir zevk içinde anlatmakta yere göğe sığdıramamaktadır (Karataş, 2009: s. 2-11). İşte usta şair Nedim’in şiirleri sahip olduğu bu neşe ve güzel yaşama dönük özelliği ile Lale Devri’nin sosyal yapısını pek çok yönüyle yansıtabilme niteliğine sahiptir. Onun sanatı insanları mutlu etme üzerine kuruludur. Çünkü onun kadar eğlenceyi ve neşeyi özümsemiş başka bir şair klasik şiirimizde görünmemektedir. Bu nedenle Nedîm kadar *'bize yakın, bizden olan'* başka bir şair yoktur dememiz yerinde olacaktır (Macit, e-kitap, s.14).

Lâle Devri’nin önde gelen en büyük sanatçısı olan Nedim, eğlenceyi ve neşeyi bütün güzellikleriyle yaşamış ve bu yaşamı edebi kimliğiyle harmanlayabilmiştir. O, sıradışı bir İstanbul şairidir. Şair, İstanbul’un köşlerini, çeşmelerini, hamamlarını ve camlerini bütün

GÖNÜL MERCEĞİ

ihtişamı ve güzelliğiyle anlatmıştır. O, Sadâbâd kasrına ve Çırağan eğlencelerine özel önem vermiş, bu meclislere şiiirleriyle zevk katmıştır. Nedîm, devlet erkanının katıldığı bu eğlencelerin '*şeydâ bülbülü*' (G. 149/5) olarak kendini kabul ettirmiş sıradışı bir şairdir. Yazdığı şiiirlerle Lâle Devri'ni anlatmada diğer divan şairlerinden daha başarılı olmuştur. "*Nedim'i diğer şairlerden ayıran ve onu özgün kılan tarafı, onun içtenliği ve yaşadığı hayatı merkeze alarak dış dünyada gözlemlediklerini hissederek anlatmasıdır. Onun şiiirlerinde Lâle Devri'ndeki yaşam, mekânlar, olaylar, kişiler canlılık kazanır*" (Özer, 2011, s.1). Bu canlılık onun sanatına neşe ve güzel yaşamı katarak Klasik şiiirimize bir renklilik, bir zenginlik katmıştır. Bu renklilik ve zenginlik bugün hala devam etmekte, yedi asırlık Klasik şiiirimizin zengin mazisinde bir medeniyet ışığı gibi parlamaktadır.

Kaynakça

- Aktaş, Hasan (2008). *Aklın geometrisi ve kadın imgesi*. İstanbul: Yort savul yay.
- Altınay, Ahmet refik (2014). *Lâle Devri*. İstanbul: İlgi kültür sanat yay.
- Andıç, Süphan- Fuat, Süphan (2006). *Batıya açılan pencere Lâle Devri*. İstanbul: Eren yayınevi.
- Armutlu, Sadık; Sevimli, Erdem (2022). *Divan Şiiirinde Haz Zevkin Klasik Ötesi İfadesi*. Erzurum: Fenomen Yayınevi.
- Ayverdi, İlhan (2010). *Misalli büyük Türkçe sözlük*. İstanbul: Kubbealtı yayıncılık.
- Erdoğan, Alev (2009). Nedîm divanında uçarı aşk ve anlam çerçevesi, Yüksek lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara. .
- Karataş, Leyla (2006). Nedim divanında Lâle Devri sosyal hayatının incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Kutkan, Şevket. (1980). *Nedîm divanında seçmeler*. İstanbul: KYB yayınları.
- Macit, Muhsin. e-kitap-kulturturizm.gov.tr/eklenti/10635,nedim-divanipdf. (Erişim tarihi: 14 Ocak 2015).
- Mazıoğlu, Hasibe (2014). *Eski Türk edebiyatı makaleleri*, Ankara: TDK yay.
- Mengi, Mine (2002). *Eski Türk edebiyatı tarihi (edebiyat tarihi- metinler)*. Ankara: Akçağ yayınları.
- Özer, Şükran (2011). Nedim divanındaki mimari eserlere göndermeler, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik üniversitesi.
- Yıldırım, Işıl Pınar (2004). Lâle Devrinde kültür ve edebiyat, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale üniversitesi.
- Yücel-Sevim (1991), *Türkler ansiklopedisi*, C.3, s.281.
- Yılmaz, Muammer (2013). *Lâle devrinde İstanbul*, İstanbul: Hünkar yayınevi
- Sevim, Oğuzhan (2010). Nedîm divanındaki şarkıların estetik öğeler açısından incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk üniversitesi, Erzurum.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Sevimli, Erdem (2021a). “Klasik Őirde Şuhluk ve Őûhâne Tarz”. Doktora Tezi.
Malatya: İnönü Üniversitesi.

BİR AŞK DERYASI DERVİŞ YUNUS

Gelin tanış olalım

İşi kolay kılalım

Sevelim sevilelim

Dünya kimseye kalmaz

Yunus Emre, Hakk'a adanmış bir ömrün serüveninin özetidir. O Türkçenin serçeşmesi, yani kaynağıdır. Eskişehir'in Sivrihisar ilçesinde yaşamış, Ankara Nallıhan'da Hacı Bektaş-ı Veli'nin buğday himmetiyle girdiği Tapduk Emre Dergâhı'nda ruhunu insan-ı kâmile emanet ederek olgun bir derviş olmuştur. Hayatı hakkında bilinenler şiirlerinde biriktirdiği sırlar gibi gizemliliğini korusa da o Derviş Yunus olarak halka mal olmuş, yaşamının her karesinde halkın Yunus'u olarak kendini konumlamıştır. Bu nedenle hayatı, kendisine mal edilen binlerce şiir gibi Anadolu'nun her taşına âdeta nakış gibi işlenmiştir. Görmek isteyen her yerde Yunus'u bulabilmekte, almak isteyen onun engin şiir deryasına dalıp nasiplenebilmektedir.

Tekke ve tasavvuf şirine hayat ve gönül veren Yunus, hayatı hakkında bilinenlerin sınırlı ve rivayetlerden ibaret olduğu bir gönül insanıdır. Doğduğu yer, yaşadıkları ve ölümü hakkında bilgiler sınırlıdır. O, Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu'da başlayan Moğol hâkimiyeti nedeniyle bozulan asayiş ve düzenin manevi gidericisi durumunda olan tasavvufu benimsemiş, şiirleriyle halkın içinde bulunduğu durumu az da olsa hafifletme rolü üstlenmiştir.

Yunus; aşkı heybesine katmış, kendi tabiriyle Rum/Anadolu'dan Şam'a kadar, Tebriz vs. gezmiş, baş açık yalın ayak, sine üryan bir derviş olarak nefisini arındırmak ve ilmi yönünü kuvvetlendirmek için dolaşmıştır. O, bir Anadolu Türkmen dervişi olarak, aşkı imam, gönlü ise cemaat olarak görmüş, her aldığı nefeste ulaşmak istediği hakiki dostu anmış, yani Allah'a yönelmiştir. Tasavvufun Vahdet-i Vücut prensibi gereği yaratılanı Yaratandan ötürü hoş gören ve seven bir hoşgörü geliştirmiş, bütün insanlığı kapsayan sevgisiyle örnek olmuştur. Bu yüzden o, asıl ibadeti Allah'ın güzel yüzünü bulduğu insanı sevmek olarak açıklamıştır. Kiblesi insan olanın aşkı yüce olur ilkesiyle yola çıkan şair, bu felsefesiyle tüm insanlığın gönlüne akmıştır.

'Aşk îmâmdur bize gönül cemâ'at

Kiblemüz dost yüzi dâimdür salât (20/1)

Yunus Emre'nin aşk anlayışında insan sevgisi ve hoşgörü ağırlıklıdır. Çünkü o, insanda pek çok mutasavvıf gibi Allah'ın cemalini/güzel yüzünü bulmuştur. Allah'ı seven kendini sever ilahi emri gereği, 72 milleti kucaklayan bir aşk ve sevgi anlayışı geliştirmiştir. Bu yüzden 1991 yılı UNESCO tarafından doğumunun 750. yılı olarak anılmış, ülkemizde de 2021 yılı Yunus Emre Yılı olarak kabul edilip, çok sayıda etkinlikle karşılanmıştır.

O, aşk ile nefisini olgunlaştırmış, Allah aşkını mihenk taşı gibi dünyadan soyutladığı maddi bedenine bürümüştür. Bu aşk, Tekke edebiyatının en güzel ve en mükemmel Türkçe ile işlenen örnekleridir. Yunus, bu şiirleriyle günümüz insanına yol göstermeye devam etmektedir. Yunus Emre'nin Allah aşkını içeren ve ilahi formunda yazdığı bu şiirleri, biçimsel

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

yapısı ve içerikleri ile hem Tekke hem de Divan şiirinin önemli ürünlerindedir. Bu nedenle her iki edebiyatta da Yunus, saygın konumdadır:

Ben yürürüm yana yana aşk boyadı beni kana

Ne âkilem ne divane gel gör beni aşk neyledi (404/1)

Yunus Emre, bir mutasavvıftır. O, tasavvufun önemli duraklarından Horasan'da doğan Melamet⁸ denilen tasavvuf yolunun takipçisi olmuştur. Horasan erenlerinden Ahmet Yesevî'nin oluşturduğu hikmet yolundan geçip, Hacı Bektaş-ı Veli'nin öğütlediği marifet ilminden nasiplenerek görüşlerini oluşturmuştur.

Yunus Emre bir aşk insanıdır, bir sevgi «eren»idir. Yukarıda verdiğimiz şiirinde görüldüğü gibi Yunus, bir mutasavvıf derviş olarak ilahi aşktan kaynaklanan şiir anlayışını Melamet üzerine inşa etmiştir. Horasan'da X. Yüzyılda ortaya çıkan ve çok geniş bir alanı kaplayan tasavvufi bir anlayış olan Melamet, ikiyüzlülüğü ve nefsi baş düşman saymış, gösteriş içeren ibadeti, mal, mevki, şöret için yapılan dünya işlerini reddetmiş, kendi emeğiyle geçinip, dürüst yaşamayı öngörmüş bir akımdır:

Hele biz iş bu yola gelmedük riyâyıla

Bu melametlik tonın bizümle geyen gelsün (237/2)

O, Allah'ı asıl dost edinmiş, O'na gerçek aşka bağlanmıştır. Bu yüzden Yunus'un aşk anlayışında, dinin emrettiği Cennet'in soyut karşılığı olmamıştır. Çünkü Yunus Emre, Allah'ın rızasını kazanmayı önemsememiş, Cennet'teki birkaç köşk ya da birkaç huri için ibadeti ya da Allah'a kulluğu menfaat olarak görmüştür. Ona göre insan, çıkarsız olmalı, bir şey elde etmek ya da dünyanın zenginliklerine ulaşmak için çabalamamalıdır. Böyle gösteriş içerikli bir ibadeti zaten Kur'an-ı Kerim (Mâ'un 4, Nisâ 142 vs.) reddetmiştir. Yoksa temiz bir mümin olarak Yunus, İslamî gerekleri harfiyen yerine getirmiş, bu konu da örnek olmuştur. O, içi dışı bir insan olmanın, temiz bir aşkla sevmenin gereğine inanmıştır. İbadetlerin temel amacının Allah'ın rızası olduğunu kavramıştır:

Cennet Cennet dedikleri birkaç köşkle birkaç huri

İsteyene ver sen anı, bana seni gerek seni (381/8)

Yunus Emre, bir derviştir. O, aşkı Miskin Yunus olmakta bulmuş ve yaşamıştır. Bu miskinlik, dünyadan elini eteğini çekmek değil, çevreyi ve insanı doğru, hoşgörülü bir atmosferde gözlemekle ve bu duyguyu içselleştirmekle gerçekleşmiştir. Bu nedenle Yunus, başkalarının kusurlarını görmek yerine kusuru nefsinde aramıştır. Böyle bir arayışta daha önce vurguladığımız Melamet anlayışı etkili olmuştur. Bu doğrultuda Yunus, incinse de incitmemeyi öğrenmiştir. Çıktığı Hak yolunun çok ince çizgileri olduğunu kavramış, bu kavrayışla ahlakını güzelleştirmeye gayret etmiştir. Bu çaba, yüreği başkaları için çarpan bir insanın, Allah rızasına ulaşmak için didinen bir müminin kalbini arındırma ve iç dünyasını güzelleştirme gayreti olmuştur:

⁸ Melâmet hakkında geniş bilgi için müstesna bir eser öneriyoruz. Okul Müdürümüz Dr. Erdem SEVİMLİ'ye ait Rafine Bir Hak Âşıklığının Edebi Seyri Klasik Türk Şiirinde Melamet Düşüncesi ve Melamilik adlı eser 2021 yılında Gece Kitaplığı Yayınevi'nden çıkmıştır.

GÖNÜL MERCEĞİ

Göziyle gördüğünü örte etegiyle

Bu yol key ince yoldur yüregi döyen gelsün (237/3)

Yunus Emre, ilahî aşkı arzulamıştır. Bu öyle bir aşktır ki Allah'ı benliğinde duymayı, bu manevi duyuş ile maddi varlığından vazgeçmeyi Yunus'a sağlamaktadır. Bu kazanç ile Yunus kendi benliğini bulmayı istese de bulamayacağı bir duyguyu kendinde bulmaktadır. Çünkü Yunus, tüm varlığıyla kendini Allah'a adamıştır. Varlığın birliği/Vahdet-i Vücut denilen bu tasavvufî anlayışla Yunus, canından bile geçerek dost bildiği Allah'a sınırsız bir sevgiyle bağlanmıştır. Yunus bilmektedir ki bu aşk, bedeninin de geçici dünyanın da asıl sahibi Allah'ındır. Her şey O'nundur ve bir gün O'na dönecektir (Bakara 281). Bu duygudur ki Yunus'u pek çok mutasavvıf gibi dünyadan da canından da vazgeçme duygusuna sürüklemiştir. Bu duygunun adı ise feragattir:

İlâhî bir 'ışk vir bana ben benliğüm bilmeyeyin

Yavu kılayın ben beni isteyüben bulmayayın (269/1)

Feragat denilen vazgeçme olgusu ile Yunus Emre, gönlünü de tamamen Allah aşkına bırakır. Ancak bu aşkın temiz gönülde bulunmazı gereklidir. Bu nedenle Yunus, «gönül»ü saf ve temiz hâlde tutmaya çabalar. Bu çabada gönül yıkmanın yeri yoktur. Çünkü gönül yıkanın ibadetinin kabul görmesi mümkün değildir. Çünkü gönül Allah'ın evi gibidir. Allah dışında her şeyden arındırılması gerekir. Bu arınma da Allah'ın güzel yüzünün/cemalinin tecelli ettiği tüm yaratılanları hoş görmek ve sevmekle mümkün olabilir. 72 milleti bir görmeyen insanın kalbinin temiz olması da şüphelidir. Bu güzel düşüncelerle Yunus, 72 milleti bir arada tutan bir hoşgörü anlayışı oluşturmuştur. Bu anlayış bugün bütün dünyayı kucaklamakta, barış ve sevgiyi çoğaltıp, tüm dünyaya mal etmektedir. Yunus'u dünyada da üstün tutan bu düşüncesidir:

Bir kez gönül yıkdunısa bu kıldugun namâz degül

Yitmiş iki millet dahı elin yüzün yumaz degül (166/1)

Artık Yunus'un aşkının kodları tamamen ortaya çıkmıştır. Bütün insanlık Allah'ın yüce varlığından/sıfatlarından nasiplenmiştir. Çünkü her bir çiçek bin naz ile Allah'ı övmekte, Allah'a yönelttiği dua ile kalbini güzelleştirmektedir. Kalplerin güzelliği ise her kuşun hoş sesiyle asıl sevgili olan Allah'ı sürekli hatırladığı, onu kalpten zikrettiği bir manevi duyguyu ön plana çıkarmaktadır.

Havf ü recâ nice gelir varlık yokluk bıragana

İlm ü 'amel sıgımaz anda ne terâzû ne hod sırat (17/7)

Kalp temiz olunca orada korku ve sadece Allah'tan beklediği ümit de bir araya gelmektedir. Varlık ve yokluk da önemini yitirmektedir. Bu nedenle Yunus, bilim ve ahlaklı tavrın Allah'a ulaştıran sırat köprüsüne de Hak terazisine de sığınmayacağını düşünür. Çünkü Allah'ın sınırsız rahmeti vardır:

Her bir çiçek bin nâzıla öger Hakk'ı niyâzıla

Her murgü hoş âvâzıla ol pâdişâhı zikreder (28/3)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Aşk, Allah'ın rızasına ulaşmakla zaten görevini yerine getirmiştir. Daha önceki slaytlarda da belirttiğimiz gibi Melamet denilen tasavvuf yoluna giren Yunus, taht ve tacı terk etmektedir. Çünkü bu maddi ve gösteriş araçlarına ihtiyaç kalmamıştır. Tek iş güç, Allah'ın sevgisini ve rızasını kazanmaktır. Bunun yolu da dünyanın zenginliğini temsil eden taht ve taç değil, saf ve temiz bir gönül, ikiyüzlü olmayan bir ibadet, sağlam bir inanç ve imandır. Böyle inanan ve bu şekilde İslam'ı yaşayan bir insan/mümine elbette Yüce Peygamber (SAV)'de şefaet edecek, bağışlanması için Allahu Teâlâ'dan yardım dileyecektir. Bu yüzden Yunus, Hz. Peygamber Efendimizi Allah'a ulaşmada tek aracı kılmıştır. Çünkü O Peygamber Kur'an-ı Kerim'in emirlerini hakkıyla yerine getiren nadide insanlardan olmuştur. Elbette O'nun rehber edinilmesi gerekir:

Terk idesin taht u tâcı bulasın itdüğün güci

Muhammed Hak yalvarıcı şefâ'atumuz andadır (29/7)

Yunus, ilahi aşktan başka bir amaç gütmemiş, Allah'ın tüm insanları kucaklayan didarını/güzel yüzünü şiirinin ve yaşam felsefesinin özü kılmıştır. Onu görmek isteyen gözler, istedikleri takdirde her zaman görebilmektedir. O güzel işleri, gönül yapmayı, hayır işler yapmayı bütün işlerden üstün tutan, bunun asıl kurtuluş olduğunu şiirleriyle bildiren «gammaz» olmuştur. Bu gammazlık dinimizin sevgi ile benimsetilmesi, alçak gönüllükle anlatılması ve sevdirmesi üzerine kuruludur. Bugün bu güzel fikirler hâlâ Türk kültürümüzde ve dünyada evrenselliğini korumaktadır:

Bize dîdâr gerek dünyâ gerekmez

Bize ma'nî gerek da'vâ gerekmez (101/1)

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi Yunus'un aşağıdaki sözleriyle bitirmek istiyorum. Yüreğinizden insan sevgisi ve hoşgörü ile onun asıl sahibi Allah'ın sınırsız sevgisi eksik olmasın diye temenni ediyorum:

Bir gönül yaptın ise, er eteğin tuttun ise

Bir gez hayr ettin ise, birine bin az değil

Erden sana nazar ola, için dışın nur ola

Beli kurtulmuştan ola, şol kişi kim gammaz değil

Er odur alçak dura, ayak odur yola vara

Göz odur ki Hakk'ı göre, gündüz gören göz değil

12/A-DİYAR KARAHAN

BİR SEVGİ SARMAŞIĞI-KALP EZGİLERİ SEÇKİLERİ-5

Sarmaşık Gülleri

Tıpkı sarmaşık gülleri gibi sarılıp sarmaladı günleri,
Kanadı yaralanmış kuş misali çırpınırdı insan,
Bünyesinde ne acılar, ne büyük özlemler barındırdı.
Bütün bu acılara karşı dört elle sarılırdı hayata.

Hayat tıpkı sarmaşık gülleri gibi sarılıp sarmaladı günleri,
Su gibi geçip giderdi zaman,
Oysaki geçip giden zaman değildi,
Bir tiyatro misali perdelenen ömrümde,
Perdelenen ömrün oyuncularını idi insan.

Hayat tıpkı sarmaşık gülleri gibi sarılıp sarmaladı,
Vapur yolculuğunda simit bekleyen martılar gibi,
Yeni doğan gündün bir beklenti içerisinde olurdu insan
Aslında doğacak olan gün geçen geceye bağlıydı...

Hayat tıpkı "Sarmaşık Gülleri" sarılıp sarmalardı günleri
Artık eskisi gibi değildi insan,
İçtiği suda yediği yemekte yeni tatlar arar olmuştu
Bilmezdi ki yeni tatlar

Yeni hayatlar ve yeni umutlar demekti

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

HİKÂYE VADİSİNDEN SEÇKİLER 2

Bir Nefes Yalnızlık, Bir Parça Hayat

Enfes bir sofraydı. Sabahın geceyi kestiği anda kurduğu sofrada yalnızlık galipti. Yalnızdı, çünkü ailesinden uzaktı. Bir yudum suda boğulduğunu düşünecek kadar üzgündü. Sofradaki her yiyecek mükemmeldi, ama yalnızlık olunca onlardan tat alamıyor, ağzına süremiyordu.

Televizyona yöneldi. Haberlerde hep kavga, savaş, arbede... Eli gayr-i ihtiyari kumandaya gitti ve televizyonu kapattı. Yeniden yalnızlık. Evli olduğunu düşündü. Evli olsaydı, sofrada karısı ve çocukları da olacaktı. Bölüşecekti sofrasını onlarla. Bu düşünceler hayli yordu zihnini. Boş ver, dedi kendi kendine. Sofraya baktı. Demek ki çorbada tuzumuz, evlilikte gözümüz yokmuş, diye söylendi. Sadece çay bardağına uzandı. Lokur lokur içti. Terasa doğru yürüdü. Elindeki bardağı uzaklara atıp kırmak istedi. Karşıdaki evin balkonunda bir karaltı belirdi. Adam elini kaldırıp, hayır dercesine kendisine bakıyordu. O esnada korktu. Sanki içinde adamlarla kavga ediyordu. Düşünceleri birbirine çarpıyordu. Sendeledi. Bardağı usulca yere bıraktı. Bir küçük kutu vardı önünde. Onu, ayağıyla kenara çekti. Artık kimseyi incitmek istemiyordu. Tekrar, eve doğru yöneldi. Bardak ise altındaki zeminin kayganlığı yüzünden sallanıp duruyordu. İnsan da böyle diye düşündü. Yatağa geçti. Karşı balkondaki adamı düşünerek gözlerini kapattı.

Güneş, merhametli bir şafak ışığı ile penceresine vururken uyandı. Saatine baktı. Pili bitmiştir. Olsun, dedi. Saat onda toplantısı vardı. Dernekten denetime geleceklerdi. Kahvaltı etmeden kendini sokağa attı. Sokakta hızlıca yürürken, terasta bıraktığı bardağı düşündü. Hayat, hızlı olmayı affetmeyebilirdi. Yavaşladı. Zamanı çoktu nasılsa. Bir simitçi çocuk çıktı önüne. Bir tane alır mısın ağabey, diye seslendi. Tam simide elini uzatmıştı ki bir sert kol yapıştı kendisine. Bakınca, karşı balkonda kendisine hayır diyen adam olduğunu gördü. İrkildi. Korku vardı yüreğinde, ama damın gülümsemesi bu korkuyu sildi. Adam, “neden geri döndün, akşam sana ihtiyacım vardı” dedi. Bir an şaşırıldı ama sonra “ben de yalnızdım. Özür dilerim. Akşam çıkarım tekrar, uzaktan konuşuruz” dedi. Adam “hay hay” diyerek uzaklaştı. Düşündü. Demek ki tek yalnız kendisi değildi. İçi huzurla doldu. Bu huzur, onu hızlandırdı. İşyerine ulaşmıştı. İçeri girdi.

İşyerinde biraz çalıştı. Vakit hızla ilerliyordu. Dernek denetçileri kapıdan girince telaşlandı. Hesap veremeyeceği bir şey yoktu. Yüreğine güven aşıladı. Buyur etti adamları. Adamlar, son derece ciddiydi. Dosyalar savaşı başlamıştı. Bir sat kadar, her dosyayı ve her istenen belgeyi adamlara sundu. Yalnızlığı dosyaların arasında kaybolmuştu. Adamlar bile sabrına şaşmıştı. Adamın biri, “yalnız, geçen yıla ait bir fatura da eksikliğini var” deyince, irkildi. Nasıl olurdu. Adam ceza makbuzuna uzanırken, tir tir titremeye başladı. Birkaç dosyayı karıştırdı. Bir çözümü yoktu. Adamlar cezayı yazıp gitmişlerdi. Yeniden yalnızlık ve ümitsizlik çökmüştü içine. Kafasını masaya eğdi. Biraz bekledi. Tam düşünceler içerisinde gözleri yerdeki kâğıda takıldı. Elini hızla atıp kâğıdı aldı. Dudaklarından bir lanet savurdu. Bu ceza yazılmasın neden olan fatura idi. Dosyaların arasında kaybolup yere düşmüştü. Fark edememişti. Çok üzüldü, ama yarın gider ifade ederim inşallah düzelir dedi. Fatura elinde sokağa fırladı.

GÖNÜL MERCEĞİ

Acele etmemesini gönlü söylese de hızlanmıştı. Bugünün işi yarına kalmamalıydı. Dalgınlıktan sıyrıldı. Hızla Dernek İdaresinin merdivenlerine tırmandı. Faturayı verecek birilerini aradı. Gözleri, denetleyicileri ararken, karşı balkondaki adamla karşılaştı. Yeniden ürperdi. Sonra toparlandı. Selam verdi. Adam, “çok acele ettin. Hayatı hafife almalıydın” dedi. Anlam veremedi. Ekledi. “Ceza alırsam hayatım zaten ağırlaşacak, hafiflik nerede”. Sözleri duyan adam, “hayat, bir faturanın sınırsız karşılıkları içinde geçer. Hangisini yetiştireceksin” dedi. Bunu duyunca garipsedi, ama adama hak verdi. Faturayı sekretere bırakıp çıktı.

Sokak tenhaydı. Eve geldi. Biraz dinlendi. Çay koydu. Enfes sofrâ hâlâ kendisini boş gözlerle selamlıyordu. Birkaç lokmayı çaresiz ağzına atıp çiğnedi. Yalnızlık yeniden hükmetmişti bedenine. Çay demledi. Çay hazır olunca da alıp terasa çıktı. Karşı balkondaki adam bu kez sırtı dönük bekliyordu. Seslendi. Ses yoktu. Adam, elini kaldırdı. “Hey dostum. Yalnızlığın panzehri, yüreğine söz geçirmektir. Yüreğinin sözünü dinle. Git sofrana. Ne bulursan ye. Karnımı doyur ve şükret. Hayata, yaşadığına, bir evin olduğuna, nefes aldığına da”. Böyle diyen adam kaybolup gitti. Eline baktı. Bardağı yeniden yere bıraktı. Geri dönüp, evine doğru gitti. Odasına gelirken, bıraktığı bardak sallanıyordu. Yalnızlığa meydan okuyordu sanki. Sessizce ve umutla yatağa girdi. Hayat güzel olacak dedi ve gözlerini kapadı.

12/A-ÖZGÜR TAŞ

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

OKULDAN HABERLER

Bir Basın Seçkisi

Elazığ- Sivrice merkezli 24 Ocak 2020 tarihli 6.8 büyüklüğündeki depremde okulumuzda hasar gördüğünden yakın kararı alınmıştır. Ancak, Malatya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından yıkım listesine alınan okulumuz ve birkaç okul yıkım ihalesi gerçekleşmeden bir müteahhit tarafından usulsüzce yılmaya çalışılmıştır. Bu süreçte okulumuz çatı, korkuluk ve pencereleri dâhil yüzde 80’i zarar görmüştür. Sonrasında basına yansıyan yıkımın usulsüz olduğu tespit edilince Cumhuriyet savcılığımız tarafından soruşturma başlatılmış, Valiliğimiz ve İl Milli Eğitim Müdürlüğümüz de inceleme başlatmıştır. Bu süreçte Okul Müdürümüz Erdem SEVİMLİ, şikâyetçi olmuş, mahkeme kararıyla müteahhidin okula verdiği zararın bir kısmı ödenmiş, sorumlular ceza almıştır. Dava üst mahkemelerde devam etmektedir.

Okulumuzu ziyaret eden Malatya İl Milli Eğitim önceki Müdürümüz Sayın Battal KANBAY’ın ve Valiliğimizin girişimleriyle Okulumuz yeniden yapım programına alınmıştır. Dergimizin yayınlandığı şu sıralarda yeni okul yapımı için inşaat süreci başlatılmıştır. Binamızı yeniden yapacakları için sayın Valimize, önceki İl Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Battal KANBAY’a ve diğer emeği geçen büyüklerimize teşekkür ediyoruz. Yeniden okulumuza kavuşacağımız günleri de “GÖNÜL MERCEĞİ”mizin bir köşesinde ümitle bekletiyoruz. Kadim geçmişi olan ve nice saygın insanlar yetiştirmiş ve ülkemize emanet etmiş olan Okulumuzun eski günlerdeki ihtişamına kavuşacağına can ü gönülden inanıyoruz.

Bu konuda çıkan bazı yerel haberlere aşağıdaki linklerden ulaşabilirsiniz:

<https://malatyahaber.com/haber/yikicilarin-sorusturma-raporu-skandallarla-dolu>

<https://malatyahaber.com/haber/deprem-yolsuzlugu-sorusturmasina-itiraza-idare-mahkemesinden-red>

HABERİ DERLEYEN: 12/A-ÖZGÜR TAŞ

GÖNÜL MERCEĞİ

GÖNÜL TİTRETEN SAZIN TEZENESİNDEN DÖKÜLENLER

Saza Hayat Veren Öğrenci Nağmeleri

Kimi bozuk düzen dedi, kimisi Venedik'ten gelen tellerinden dem vurdu. Ama Kürecik ozanlarının kadim geçmişten getirdikleri bir kültürü 12. Sınıf öğrencilerimiz Cem DOĞAN ve Özgür TAŞ dillerinden akan ezgilerin yürek burkan nağmeleri ile dillendirdiler. Onlar, türkülerimizi hem seslendirmekte hem de bir enstrüman çalmanın gururunu ve sevincini yaşamaktadır. Pek çok öğrencimizin de müzik sınıfımızda çeşitli ezgilerle çalıp seslendirdiği türküler artık Okulumuza özgü bir sosyal faaliyet hâline dönüşmüş durumdadır. Şiir dinletimizi de türkülerini ve sazlarının güzel perdelemeleri ile neşelendiren öğrencilerimiz, hem gelecekleri hem de ülkemizin kültürel zenginliğine sağladıkları ve sağlayacakları zenginlikler için umut vermektedir. Ozan nasıl “Gayrı düzen tutmaz sazımız bizim” dediyse, Kepez Çok Programlı Anadolu Lisesi olarak öğrencilerimiz bu konuda çok başarılı çalışmalar yaparak, sınır tanımayacaklarının da işaretlerini vermektedir. Onlar, sevgilerini verip GÖNÜL MERCEĞİMİZİ titretmekte, ezgilerin derunî ışığı ile kalplerimizi süslemektedir. Onların şahsında ülkeler fetheder gibi şanlı atalarımızın yolundan giderek gönüller yapan ozanlarımızı minnetle yâd ediyoruz.

Küçük Yaşta Aldım Sazı Elime

Dertli Dertli Vurdum Sazın Teline

Uyma Dedim Uydun Eller Sözüne

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

GÖNÜL MERCEĞİNDEN YANSIYAN BİR KÜLTÜR İŞİĞİ

Akçadağ'da Halı ve Kilim Dokumacılığı

Hazırlayan: *Süleyman DEMİR, Tarih Öğretmeni-Araştırmacı*

Sanayileşme ve teknolojik alandaki gelişmeler daha rahat bir hayat sürmemizi sağlayarak günlük hayatımızı olumlu yönde değiştirirken, geçmişle bağlarımız olan kültür unsurlarımız ve geleneklerimiz üzerinde aynı etkiyi yapmamaktadır. Bu olumsuz etki özellikle geleneksel el sanatlarımızın bir kısmının yok olmasıyla kendisini göstermektedir. Bu yok olmaya direnen el sanatlarından birisi de halı ve kilim dokumacılığıdır. Günümüz evlerinde daha çok fabrikasyon halıların kullanılmasına rağmen el dokuması halı ve kilimlerimiz her dönemde olduğu gibi bugün de önemini ve değerini korumaktadır. Bu dokumalar üzerinde bulunan motifler ve şekillerin günümüzde de kullanılıyor olması yüzlerce yıldan beri kültür birliğimizin de bir göstergesi olmaktadır.

Günümüzde, eskiden de olduğu gibi, Akçadağ'da yapılan el sanatları içerisinde en önemli yeri halı ve kilim üretimi almaktadır. Yakın dönemlere kadar ilçemizin kırsal kesimlerinde yaşayan vatandaşlarımızın hayvancılıkla birlikte yaptıkları gelir getiren bir faaliyettir. Artık geçmişe oranla daha az kadın tarafından devam ettirilmeye çalışılmaktadır.

Akçadağ halıları eskiden beri sadece Malatya'da değil, çevre illerde de tanınan halılardır. Osmanlı Devleti salnamelerinde “Kürne, **Kürecik** aşiretleriyle, Hasançelebi nahiyesinde kadınlar tarafından, yünden, iplikten, hayli halı, kilim, seccade, döşeme ve perdeler dokunur. Her taraftan istendiğinden ve arzu edildiğinden, ayrıca ince ve sağlam olduğundan yılda yüz bin kuruşluk ihracatı vardır.” denilmektedir. Hicri 1310 (1892) tarihli Mamuretül Aziz salnamesinde ise özetle şöyle yazmaktadır: “Kazada dokunan halı ve kilimler pek zarif ve güzeldirler.”

Akçadağ halılarının en büyük özelliği farklı motifleri ve insanlarımızın kendi ürettikleri yünden, kök boyalarla boyayarak elde ettikleri ipleri kullanmalarıdır. Akçadağ halılarının hemen tamamında halının iskeletini oluşturan çözgü de yün iplerden oluşmaktadır. Böylece tamamen kök boyalarla boyanmış ve tamamen yünden dokunan halılardır. Günümüzde az da olsa çözgü iplerinin pamuk ve boyalarının da sentetik boyalarla boyanmış halılar da bulunmaktadır.

İlçe sınırları içerisinde yakın dönemlere kadar bütün köylerimizde halı ve kilim yapımı yaygın iken bugün çok azalmış ve **Kürecik bucağı** ve köyleri, Ören Beldesi ve bir kısım köyleri ile az miktarda Derinboğaz (Ankar), Resuluşığı, Kayadibi, Esenbey gibi köylerimizde sayıca çok az aile tarafından bu sanatımız devam ettirilmeye çalışılmaktadır.

Akçadağ halıları denilince **Kürecik** ve Ören halıları ve kilimleri akla gelmektedir. Akçadağ ilçe merkezinde eskiden beri halı yapımı yaygın olmamıştır. Elde edilen bilgilere göre Akçadağ ilçe merkezinde 70-80 yıl öncesine kadar sadece az miktarda ev ihtiyacı için bazı aileler tarafından kilim dokunur, ilçe merkezindeki insanların halı ihtiyacı ise

GÖNÜL MERCEĞİ

Akçadağ köylerinde dokunan halılardan karşılanırdı. Yapılan kilim, heybe ve çuvallar ise genellikle pamuk ipliğinden olurdu. Bu duruma sebep olarak Akçadağ ilçe merkezindeki insanların hayvancılığı kırsal kesimlerdeki insanlarımızdan daha önce terk etmiş olmaları, yünden yapılan halı ve kilimlerin zahmetli bir iş olması ve Akçadağ ilçe merkezinde yaşayan insanların önündeki ova sebebiyle daha çok tarımsal bir toplum olması gösterilebilir.

Akçadağ'ın halı dokumacılığı açısından tanınmasını sağlayan iki beldemiz ve bu beldelerle aynı kültürü paylaşan köylerimiz sağlamıştır. Bu beldelerden birisi **Kürecik**, diğeri ise **Ören**'dir.

Kürecik halılarında hakim renk kırmızıdır. Kırmızı ile birlikte siyah veya lacivert de sıkça kullanılmaktadır. İpleri boyamak yerine mümkün olduğu kadarıyla yünlerin tabii renklerinden faydalanılması için azami çaba gösterilmektedir. Kürecik halı ve kilimlerinde daha çok geleneksel motifler kullanılmaktadır. Bir odanın zemininin döşenmesinde odanın büyüklüğüne göre iki veya üç adet, ince ve uzun halılar tercih edilmektedir. Bu halılar iki parça ise aynı desenlerde; eğer üç parça olacaksa kenarlara gelen kısımlardaki aynı desenlerle ortaya gelecek halı daha ince ve farklı desenlerde dokunmaktadır. Bu parçaların her birisine "kanat" denilmektedir.

Akçadağ'ın Kürne bölgesi adını verdiğimiz kesimlerinde ise **Kürecik** ve **Ören** halılarının karışımı diyebileceğimiz halı ve kilimler karşımıza çıkmaktadır. Burada yapılan dokumaların her iki yöreden de etkilendiği görülmektedir. Ancak Kürne yöresindeki özellikle bugün örnekleri az sayıda bulunan eski dokumalarda bu yörenin de farklı motifleri bulunduğu zaman içerisinde **Ören** ve **Kürecik** dokumacılığında ve motiflerinden etkilendiği anlaşılmaktadır.

Dokunan bu halı ve kilimler ana kullanım olarak yerde zemin sergisi olarak kullanılmaktadır. Ancak bunun yanında heybe, yastık, çuval, harar, yolluk, seccade ve çeşitli duvar süsleri ile hayvanlara takılan süs eşyaları olarak da faydalanılmaktadır. Günümüzde daha çok zemine serilen "taban halısı" ile seccade ve duvar süsü olarak küçük kilimler talep edilmekte ve üretilmektedir.

Akçadağ halısı 15.10.2018 tarihli Türk Patent ve Marka Kurumu Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün bülteninde yayınlanarak tescillemiştir.

Kaynak Kişiler:

Besime CANTÜRK, Kürecik-Kepez Mahallesi, yaş:73, okur-yazar değil.

Güley DEMİRKOL, Ören Beldesi, yaş:70, okur-yazar değil.

Hatice KINIK, Ören Beldesi, yaş:65, okur-yazar değil.

Haydar KARTAL, Darıca Köyü, Yaş:63, İlkokul

İsey KÖROĞLU, Kürecik Köyü, yaş:63, okur-yazar değil.

Kibriye KARAKAŞ, Ören Beldesi, yaş:62, okur-yazar değil.

Kurtcan ERDEM, Darıca Köyü, yaş:80, okur-yazar.

Kücan KÖROĞLU, Kürecik-Alaçayır Mahallesi, yaş:70, okur-yazar değil.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Meryem ÇAPAR, Ancar Köyü (Derinboğaz), yaş:70, Okur-yazar değil.

Meryem KÖROĞLU, Kürecik-Alaçayır Mahallesi, yaş:55, okur-yazar değil.

Özgül TAŞ, Kürecik Köyü, yaş:32, Lise.

Rukiye ÇAPAR, Ancar Köyü (Derinboğaz), yaş:27, Okur-yazar.

Şenol YILMAZ, Derinboğaz-Ancar Köyü, yaş:55, okur-yazar.

Zehra TAŞ, Kürecik Köyü, yaş:61, İlkokul.

Zeynep ŞAKAR, Ören Beldesi, yaş:67, okur-yazar.

Faydalanılan Eserler:

1-Prof. Dr. KIRZIOĞLU; Neriman GÖRGÜNAY; Altaylar'dan Tunaboyu'na Türk Dünyası'nda Ortak Motifler, Ankara, 1995

2- <http://www.malatyakulturturizm.gov.tr/belge/1-61720/geleneksel-el-sanatlari.html> (10/12/2011-22:00)

3-ÇABAZ, Murat; Akçadağ Halıcılığı, Yüzüncü Yıl Üni. Van, 2014 (Basılmamış Lisans Tezi)
4-2018/39 Sayılı Resmi Türk Patent ve Marka Kurumu Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Bülteni Yayım Tarihi: 15.10.2018

Geleneksel şekilde döşenmiş bir köy odası (Ancar-Derinboğaz köyü)

GÖNÜL MERCEĞİ

Geleneksel motiflerle dokunmuş bir halı yolluk. (Ören-2011)

Geleneksel şekilde döşenmiş bir köy odası. İki aynı bir farklı desenlerde halı (Esenbey köyü)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Göllü halı denilen eski bir Kürecik halısı. Ortada “nık” adı da verilen “keçiboynuzu” motifleri.

GÖNÜL MERCEĞİ

“Göllü Halı” olarak adlandırılan halının orta kısmındaki çeşitli stilize bitkisel motiflerin dokunduğu kısım. (Ören-2011)

Bir çoban heybesi ve deriden yapılmış ve üzeri süslenmiş “azık torbası”. (Ören-2011)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Kırmızı ve turuncu renkler dışında yünlerin tabii renkleriyle dokunmuş, ortada çengelli baklava varyantı motifler ve kenar bordüründe “kirmen ucu motifi” dokunmuş halı (Kürecik-2010)

Geleneksel motiflerle bezenmiş bir Kürecik kilimi. “Yedidağ Çiçeği” olarak isimlendirilmektedir. Kırmızı ve siyahın ağırlıklı olarak kullanıldığı kilimde çakmak, simetrik olarak iç içe geçmiş çakmak, baklava ve çiçek motifleri işlenmiştir. Büyük çakmak motiflerinin uçları kuş veya horoz kafasına benzetilmiştir.

(Kürecik-2011)

Kirmen muhafazası olarak kullanılan bir torbacık şeklinde dokunmuş, kilim desenleriyle süslenmiş cecimin (cicim) ön ve arka yüzü. Elibelindekiz, kirmen ucu ve çakmak motifleri dokunmuş. (Kürecik-2010)

GÖNÜL MERCEĞİ

İçerisinde hemen her rengin kullanıldığı bir “Yedidağ Çiçeği” kilimi. Burada ağırlıklı olarak “çakmak” motifi ve geometrik şekiller kullanılmıştır. Kenar bordürü “taraklı” ve “dolaplı” olarak düzenlenmiş. Akçadağ ilçe merkezinde bir evde bulunan bu kilim **Kürecik’te dokunmuş.** (Akçadağ-2011)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Bir Ören Halısı (Ören-2011)

GÖNÜL MERCEĞİ

Eski Bir Ören Halısı
ve orta kısmından detay.
(Ören-2011)

Kayad
ibi köyünden
yöredeki
motiflerden
farklı
desenleri
olan bir halı.
Simetrik
olarak
yapraklı lale
motifleri
dokunmuş
(2011)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Elibelinde kız motifi (Halıda kenar süslerinden detay-Esenbey-2011) Halıyı yapanın ismi de dokunmuş. Bazı halılara bu örnekte görüldüğü gibi halıyı yapanın ismi ve yapıldığı yıl da işlenmiştir.

Ortada çengelli baklava, kenarında Yaba (Ok-yay) motifli halı yastık (Esenbey-2011)

Halı yastıktan farklı bir bordür motifi. Birbirlerine bağlantılı olarak Elibelindekız ve Koç boynuzu motifleri oluşturulmuş (Esenbey-2011)

Üzerine koç boynuzu ve çakmak motiflerinin işlendiği bir yastık. (Kürecik-2010)

GÖNÜL MERCEĞİ

Kirmen ucu, Çakmak, Baklava dilimi ve Çengelli baklava dilimi motiflerinin işlendiği “Yedidağ Çiçeği” kilimden bir kesit. (Kürecik-2011)

Birisinde kenarı “Çakmak” motifi, ortada baklava ve elibelinde kız motifleri, diğerinde çeşitli geometrik motiflerin işlendiği iki çuvaldan kesit. (Derinboğaz-Ancar-2011)

Elibelinde kız ve baklava motifleri bulunan kilimden kesit. (Kürecik-2011)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Baklava ve
Çengelli baklava
motifleriyle
yapılmış
“Dolaplı” kilim.
(Kürecik,
Alaçayır-2011)

İki adet, farklı renklerin
kullandığı Taraklı kilim
(Ören-2011)

Kürecik’te seccade olarak kullanılmak
amacıyla dokunmuş bir halı. Bu şekildeki
halılara “Mihraplı Halı” veya “Camili Halı”
denilmektedir. Ortada iç içe çengelli baklava
motifleri işlenmiş. (Kürecik-2011)

GÖNÜL MERCEĞİ

Bir “koç donağı” (Kürecik-2010)

Halı dokuyan kadın
(Ancar-Derinboğaz Köyü-2011)

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Halı dokuyan bir kadın (**Kasımuşığı köyü-2011**)

Kirmen (İğ-Taşı) ile yün eğiren
bir kadın (**Kürecik-2011**)

GÖNÜL MERCEĞİ

Halı yapımında kullanılan araçlardan Makas, Kirkit ve Diskit.

İp eğirmekte kullanılan kirmen.
(İğ ve taşi de denilmektedir.)

Yünü eğirilecek hale getirmek için kullanılan taraklık.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

GÖNÜL MERCEĞİNE YANSIYAN BİR SPORTİF BAŞARI ÖYKÜSÜ

Milli Boksör Hatice Akbaş

Akçadağ Halk Eğitim Merkezi, ayrıca İlçemiz okullardan da kursiyer/öğrenci desteği olarak ilçe ve il düzeyinde başarılı sportif ve kültürel faaliyetler yürütmektedir. Bu faaliyetlerden “boks” sporu kapsamında kursiyerlerinden milli atletimiz Fenerbahçeli milli boksör **Hatice Akbaş**, **U22 Avrupa Boks Şampiyonası’nda altın madalya kazanarak** ülkemizin gururu olmuş ve Avrupa’da şanlı bayrağımızı dalgalandırmıştır.

Hırvatistan’da düzenlenen U22 Avrupa Boks Şampiyonası’nda ringe çıkan Fenerbahçeli boksör Hatice Akbaş, 54 kg finalinde Hırvat rakibi Nikolina Cacic ile karşılaştı. Hatice Akbaş ilk rauntta rakibine zor anlar yaşattı ve birinci raunt sonrası nakavtla U22 Avrupa Şampiyonu oldu. Öte yandan U22 Avrupa Boks Şampiyonası’nı üçüncü olarak tamamlayan Fenerbahçeli milli boksör Gizem En de madalyasını aldı. Gizem En, Romanyalı rakibine puanla mağlup olarak bronz madalya kazanmıştı.

Milli sporcumuzun Dünya Şampiyonalarındaki başarıları ise hız kesmeden devam etmektedir. Ülkemizin ev sahipliğinde düzenlenen Dünya Kadınlar Boks Şampiyonası 7. Tununda ise Ermeni Rakibi Ecaterine Scyeva’yı 4-1’lik skorla yenerek Çeyrek Finale yükselmiştir. Başakşehir Gençlik ve Spor Tesislerinde düzenlenen şampiyonanın ilk maçı maçsız kazanan sporcumuz, ikinci maçı Alman Rakibi Zeina Nassar’a karşı, üçüncü maçı Ermeni Rakibi Ecaterine Scyeva’ya karşı üstünlükle kazandı. Sonrasında Bulgar Stanimira

GÖNÜL MERCEĞİ

Petrova'yı eleyen Hatice, yarı finalde Taylandlı Tintabthai'i 5-0'lık skorla geçerek adını finale yazdırdı. Daha sonra 20.05.2022 Cuma günü nefeslerin tutulduğu ve büyük seyirci desteğiyle çıktığı ringde Romanyalı rakibi Lacramioara Perijoc'u yenerek 54 kiloda Dünya Kadınlar Boks Şampiyonu olarak adını tarihe yazdırdı. Fenerbahçeli milli futbolcumuz, hem Türkiye'mizin hem de Akçadağ'ın gururu olmuştur. Sporcumuzun daha büyük başarılarla imza atacağı aşikârdır.

Kepez Çok Programlı Anadolu Lisesi Gönül Merceği Dergisi yayın ekibi olarak sporcumuzu, antrenörünü ve bu başarıya vesile olan Halk Eğitim Merkezi Müdürü ve çalışanlarını tebrik eder, başarılarının devamını dileriz. Konu ile ilgili haberlere aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

<https://www.fenerbahce.org/haberler/boks/2022/3/fenerbahceli-milli-boksor-hatice-akbas-nakavtla-u22-avrupa-sampiyonu-oldu>.

<https://www.sporx.com/milli-boksor-hatice-akbas-ceyrek-finalde-SXHBQ973850SXQ>

<https://www.fotomac.com.tr/boks/2022/05/18/milli-boksor-hatice-akbas-dunya-sampiyonasinda-finalde>

<https://www.fanatik.com.tr/son-dakika-hatice-akbas-dunya-sampiyonu-2283538>

Final maçından bir kare

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

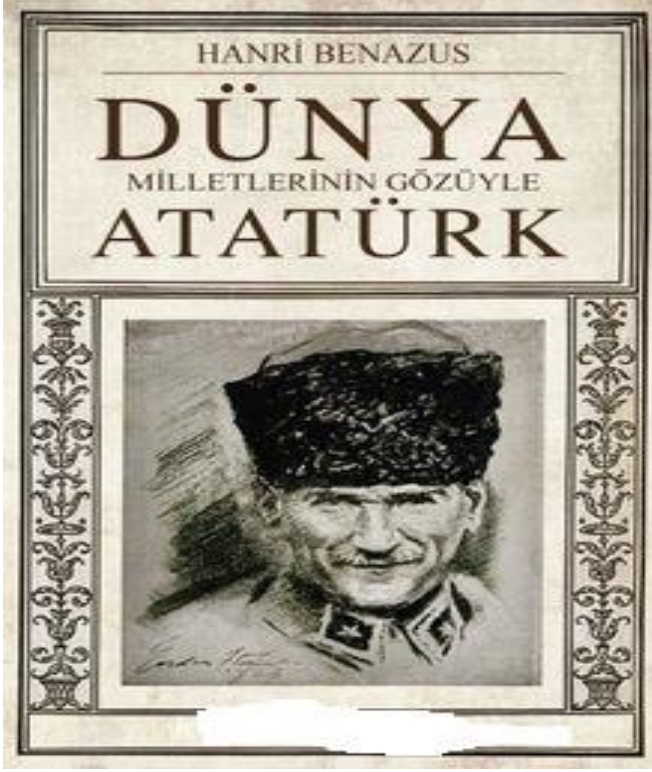
Gönül Merceğindeki Son Söz

Hayat gönle akan bir sınırsızlık,
Bir deniz hudutsuzluğunda görülen güneş misali,
Ne varsa doldurdu merceğimize
Derunî bir ışık misali fecirle birlikte geldi
Bir feyiz güneşini Kürecik semalarına bıraktı,
Öbek öbek kültür,
Boram boram bilim kokladık,
Şiirleri bir ezgi yumağı olarak içine attık.
Dürüldü okul bohçamız,
Derildi emeklerimiz, sevgilerimiz, umutlarımız.
Ufukları tuttu muttasıl dönemeçlerimiz.
Bu sevdayı devam ettirmek için dirildi ahdimiz
Bir ufuk çizgisinde nice **19 Mayıslar'a** gidiyor kalbimiz.
GÖNÜL MERCEĞİ'nden dökülen bir kalp ezgisi gibi
Biteviye uzuyor, dinmiyor özlemlerimiz.

Bir umut gibi, ufuk sınırsızlığında bir başka sayıda buluşmak ve kalplerimizi derunî ezgilere açmak arzusuyla....

KİTAP MERCEĞİ-*Kültürel Yayın Seçkisi Köşesi*

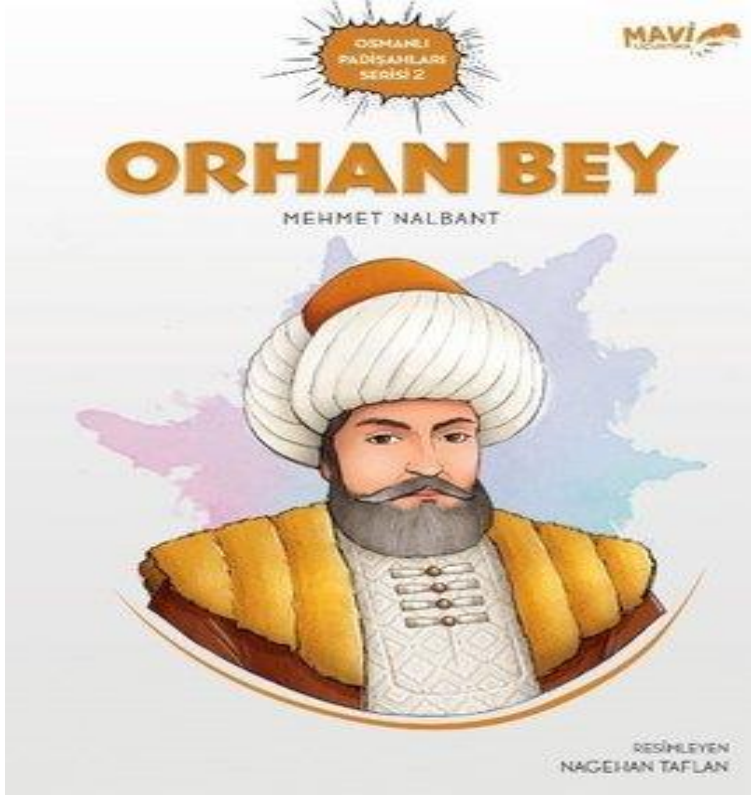
Atatürk'ü gören, onunla bir arada bulunma şansına eren ve bugün hayatta olan son iki kişiden biri olmam sebebiyle; yakın tarihimizi incelemek ve bugünkü "Devasa Türk Cumhuriyeti"ne varışımızdaki Atatürk damgasını vurgulamak adına, sözü dünya devlet adamları, milletleri, düşünürleri, bilim insanları, şairleri ve sanatçılarına bırakmayı tercih ettim.

Keyifli okumalar...

Hanri Benazus

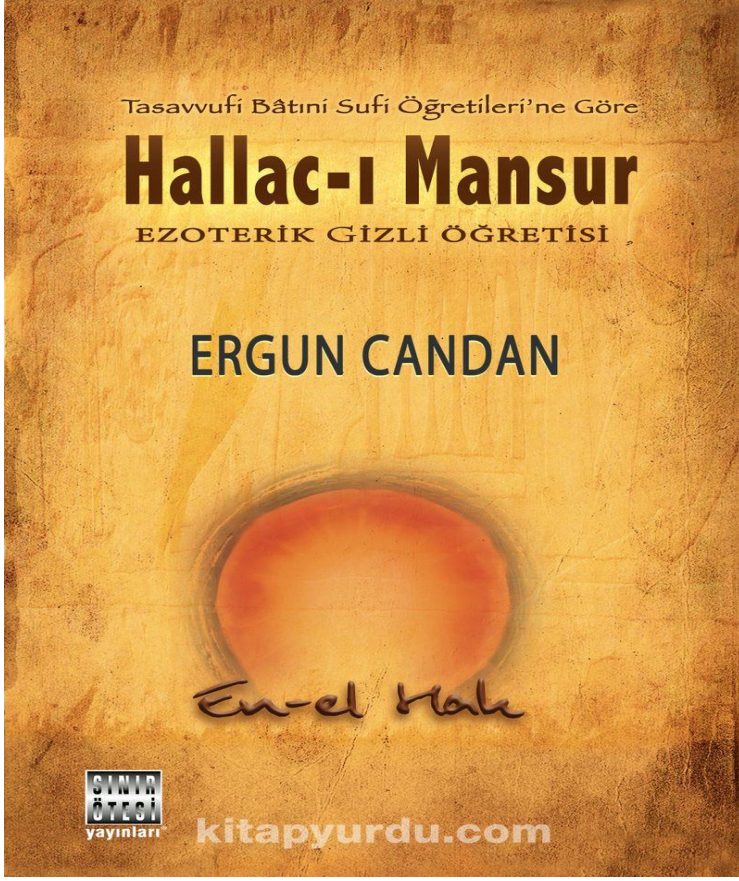
Bir Atatürk hayranı yabancı yazarın kaleminden dökülen 2022 basımı bu kitap, biz geleceğin gençleri için başucu niteliğindedir.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

Osmanlı Padişahları serisinin ikinci kitabı Orhan Bey, hem Osmanlı'nın kuruluşunun ardından yaşananları edebî ve anlaşılır bir dille çocuklara aktarıyor hem de her bölümü özetleyen beyitlerle ve çizimlerle zengin, rahat bir okuma imkânı sunuyor. Sonundaki sözlükte de çocukların kelime dağarcığına katkı sunacak birçok kelime, açıklamasıyla birlikte veriliyor. Kitapta Osmanlı'nın, kurucusu Osman Bey'den sonra nasıl büyüyüp güç kazandığı, Orhan Bey'in liderliği ve başarıları konu ediniyor. Bu kitapta,

Osman Bey'den emanet aldığı bayrağı daha ileri ufuklara taşıyarak başarıdan başarıya koşan Orhan Bey'in hayatı, çocuklar için kitaplaştırıldı. Mehmet Nalbant'ın usta kalem ve Nagehan Taflan imzası taşıyan resimlerle Orhan Bey, Mavi Uçurtma Yayınları'nda.

Bir Zamanlar... Bir Sufi
Dergâhı'nda... Bir Sufi'nin, Vecd
hâlinde dile getirdikleri:

Rabbin Gören Gözleriyiz
Biz

İlâhi ışığın pırıltıları bizim
kalplerimizdedir. İlâhi ışığın
insanlara yayılmasına elçilik
ederiz.

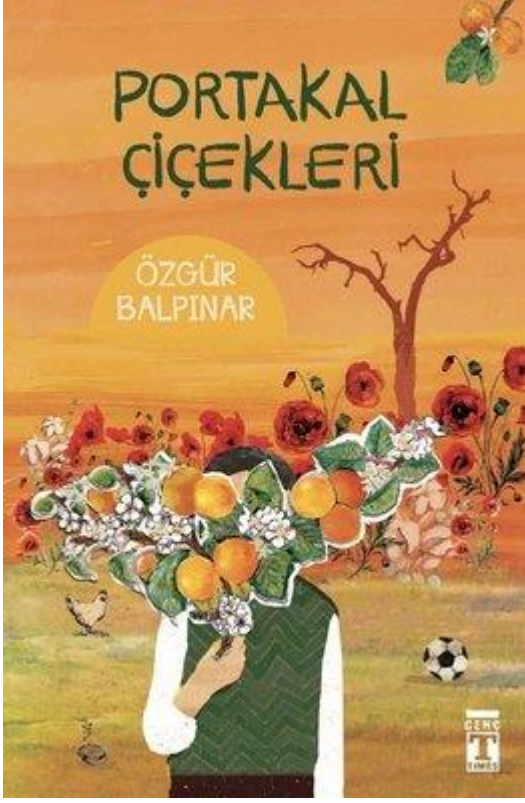
İçimizdeki Tanrısal Işığın
sırrına erenlerdeniz. Bâtını sırlara
sahibiz biz. Rabbin yeryüzünde
gezen gözleriyiz biz.

Ulaştığımız sırları
süslenmiş bohçalar içinde
çevremize sunar, susmamız
gereken kadim sırları,
dergâhımızın dışına çıkartmayız.
Rabbin konuşan sesiyiz biz. Sessiz
sesimizle bu gizemi zikrederiz.
Çünkü Rabbin gören gözleriyiz biz...

Hallac-ı Mansur'un yüzyıllar öncesinden ilettiği mesaj "En-el Hak" neyi ifade etmektedir? Yüzyılların ardından günümüze kadar gelen bu söz bir mühür gibidir... İçinde pek çok sırları barındırmaktadır.

"Tasavvufi Öğretileri"ne göre bu üstü örtülü mühür, ne anlama gelmektedir? Hallac-ı Mansur bunu niçin söylemiştir? Bize ne iletmek istemiştir? Kapsamlı bir şekilde ve Ergun Candan'ın o sade diliyle kaleme alınmıştır. Kitabın sonunda, maddeler hâlinde "En-el Hak" sözünün ne anlama geldiği okuyucu ile buluşturulmuştur.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

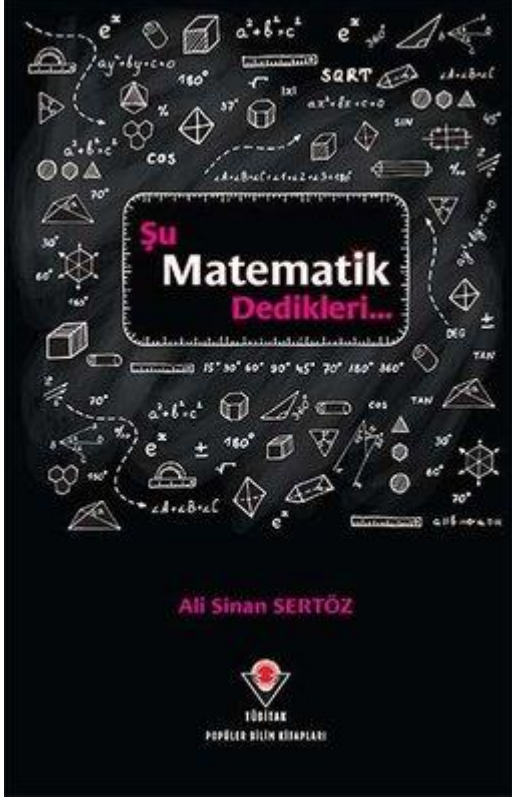
Şahmeran efsanesi, Yılan Kale'nin gizli hazinesi, gürül gürül akan Ceyhan Nehri, kıpkırmızı gelincik tarlaları, bereketli Çukurova toprakları, mis gibi portakal çiçeği kokan Adana sokakları...

Sorunlara rağmen çocukluğunu doyasıya yaşamaya çalışan Asım ne köye ne de kente ait olabilmenin huzursuzluğuyla geçiriyordu günlerini.

Çukurova'nın uçsuz bucaksız tarlalarında çocukluğunun peşinden koştuğu sırada kendini kurumuş bir ağacı bahara cesaretlendirirken buluverdi. Yerel efsanelerin peşinden giderken, köyün futbol takımının kalesini korurken, altın madeni açmak için gelen iş makinelerine karşı köyün doğasını savunurken kalbinde hep sevgi vardı.

Özgür Balpınar, Çukurova bölgesinin yerel öğeleriyle bezenmiş yeni romanı Portakal Çiçekleri'nde ne olursa olsun hayallerinin peşinden koşmaya devam edenleri, içlerindeki gerçek hazineyi keşfedebilenleri, doğayı paraya üstün kılmak için mücadele edenleri gelincik tarlalarının ve mis kokulu portakal çiçeği bahçelerinin içinden selamlıyor.

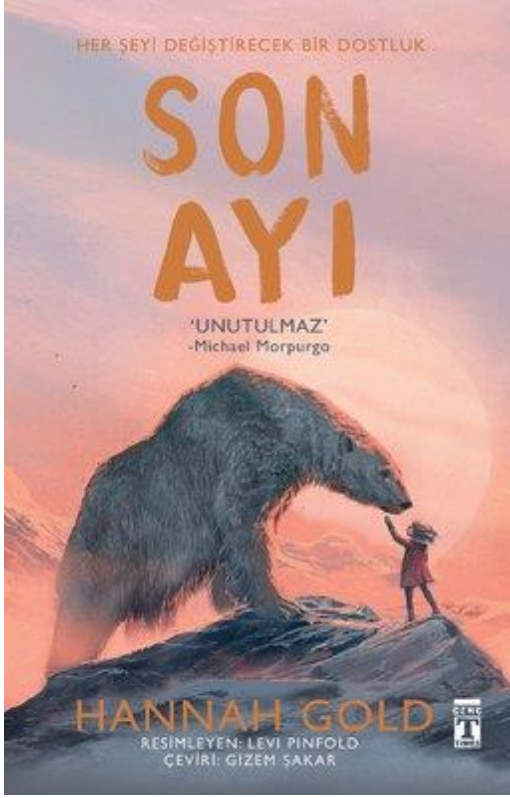
GÖNÜL MERCEĞİ

Doğa kanunlarının matematik diliyle yazıldığı söylenir. Bu dili okuyabilenler yalnızca bilim insanları mı? Günlük yaşantımızın yol ayrımlarına konmuş işaretlerdeki matematiği çözebilsek daha doğru kararlar vermez miyiz? Ali Sinan Sertöz'ün Bilim ve Teknik dergisinde yayımlanan yazılarından derlenen bu kitapla hayatın içindeki matematik dilini okuyabilen insanların serüvenlerine eşlik edeceksiniz. Matematikçilerden kâşiflere, Antik Çağ'dan günümüze, hayatın akışında matematiği görebilmiş insanları takip edip yaşadıkları maceralara ortak olacaksınız. Şu Matematik Dedikleri... ile yalnız bizim günlük hayatımızın değil, insanlık tarihinin de nasıl etkilendiğini göreceksiniz.

Bu kitap, arkadaşlarımızın matematik dersindeki ufkunu zirvelere uçuracak boyuttadır. TÜBİTAK gibi güzide kurumumuzun bu kitabı basması da kitabın değerini artırmaktadır. İyi okumalar dileriz.

Kürecikten Doğan Derunî Kalp Ezgisi

“Ufukta, güneşte bir siluet, bir şey hareket etmişti. Göz açıp kapayınca kadar olmuştu. O kadar hızlıydı ki April az daha gözden kaçıracaktı. Büyük, uzun adımlarla yürüyen ve çok beklenmedik bir şeydi. Yeniden gözlerini kırptı. Her ne ise gitmişti.

Ancak April bir kutup ayısı gördüğüne yemin edebilirdi.”

Ayı Adası’nda hiç kutup ayısı kalmadı.

Araştırması onları altı aylığına Kuzey Kutbu’na götürdüğünde April’in babası ona böyle söyler. Ancak bir gece April, ufukta belirgin bir ayı siluetinin hareket ettiğini görür. Orada olmaması gereken, aç, yalnız ve evinden çok uzakta olan bir kutup ayısı. Bir şeylerden mahrum kalmış bir ayı, tıpkı April gibi.

Aralarındaki beklenmedik bağ büyürken April yeni en iyi arkadaşını kurtarmaya karardır ve böylece hayatının en büyük ve en önemli yolculuğu başlar.

Ayıyı kurtarmak için bir yolculuk... Ve belki bu, April’in kendini de kurtarması için bir şanstır...

Düşleri büyük olan arkadaşlarımız için ideal bir kitap. İyi okumalar, serüven meraklıları.

GÖNÜL MERCEĞİ

SAMSUN ONUR ANITI

**19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA
GENÇLİK VE SPOR BAYRAMIMIZ
KUTLU OLSUN.
103 YIL GURURLA...**